

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

**BOLU KARTALKAYA MEVKİİNDE BULUNAN BİR OTELDE MEYDANA GELEN YANGIN FACİASININ TÜM
BOYUTLARIYLA ARAŞTIRILARAK İLGİLİ KURUM VE KURULUŞLARIN SORUMLULUKLARININ TESPİT EDİLMESİ VE
BENZER OLAYLARIN ÖNLENMESİ İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267)**

TUTANAK DERGİSİ

-----0-----

**11'inci Toplantı
9 Nisan 2025 Çarşamba**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

- 1.- Komisyon Başkanı Selami Altınok'un, geçmiş Ramazan Bayramı'nı tebrik ettiğine, bugün yangın soruşturmasında görevli bilirkişileri dinleyeceklerine ve kendilerine hoş geldiniz dediğine ilişkin açıklaması
- 2.- Komisyon Başkanı Selami Altınok'un, Komisyonun bugüne kadar olan toplantılarına katılan herkese teşekkür ettiğine ve Komisyonun hedefine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Grand Kartal Otel Yangını Bilirkişisi Doktor Hikmet İskender'in, bilirkişi heyeti olarak hazırladıkları rapora ilişkin açıklaması

IV.- SUNUMLAR

- 1.- Grand Kartal Otel Yangını Bilirkişisi Profesör Doktor Servet İbrahim Timur'un, bilirkişi heyeti olarak hazırladıkları rapor ile otel yangınının başlaması ve yayılmasına ilişkin tespitleri hakkında sunumu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BOLU KARTALKAYA MEVKİİNDE BULUNAN BİR OTELDE MEYDANA GELEN YANGIN FACİASININ TÜM BOYUTLARIYLA
ARAŞTIRILARAK İLGİLİ KURUM VE KURULUŞLARIN SORUMLULUKLARININ TESPİT EDİLMESİ VE BENZER OLAYLARIN
ÖNLENMESİ İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267)

-----0-----
11'inci Toplantı
9 Nisan 2025 Çarşamba
-----0-----

I. GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Bolu Kartalkaya Mevkiinde Bulunan Bir Otelde Meydana Gelen Yangın Faciasının Tüm Boyutlarıyla Araştırılarak İlgili Kurum ve Kuruluşların Sorumluluklarının Tespit Edilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 14.18'de açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Selami Altınok,
Geçmiş Ramazan Bayramı'nı tebrik ettiğine, bugün yangın soruşturmasında görevli bilirkişileri dinleyeceklerine ve kendilerine hoş geldiniz dediğine,
Komisyonun bugüne kadar olan toplantılarına katılan herkese teşekkür ettiğine ve Komisyonun hedefine, ilişkin açıklama yaptı.

Grand Kartal Otel Yangını Bilirkişisi Doktor Hikmet İskender, bilirkişi heyeti olarak hazırladıkları rapora ilişkin açıklama yaptı.

Grand Kartal Otel Yangını Bilirkişisi Profesör Doktor Servet İbrahim Timur tarafından, bilirkişi heyeti olarak hazırladıkları rapor ile otel yangınının başlaması ve yayılmasına ilişkin tespitleri hakkında sunum yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 19.10'da toplantıya son verildi.

9 Nisan 2025 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.18
BAŞKAN: Selami ALTINOK (Erzurum)
BAŞKAN VEKİLİ: Derya BAKBAK (Gaziantep)
SÖZCÜ: Semih IŞIKVER (Elâzığ)
KÂTİP: Nurettin ALAN (İstanbul)
----- 0 -----

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hoş geldiniz.

Çok Kıymetli Komisyon üyelerimiz, değerli basın mensuplarımız; hepinize en derin saygılarımı, hürmetlerimi sunuyorum ve toplantıyı açıyorum.

Yeterli çoğunluğumuz vardır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Selami Altınok'un, geçmiş Ramazan Bayramı'nı tebrik ettiğine, bugün yangın soruşturmasında görevli bilirkişileri dinleyeceklerine ve kendilerine hoş geldiniz dediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Dünkü toplantıda bulunamadım ama bugün bütün Komisyon üyelerimizin, basın mensuplarımızın, misafirlerimizin ve milletimizin Ramazan Bayramı'nı da tebrik ediyorum, geçmiş bayramını tebrik ediyorum.

Allah memleketimizi, milletimizi, insanlarımızı bu gibi afetlerden, yangınlardan, selden, depremden muhafaza etsin diye de temenni ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün toplantımıza çok önemli konuklarımızı davet ettik. Hepimizin malumu olduğu üzere Kartalkaya'da meydana gelen elim yangın faciasından sonra cumhuriyet başsavcılığının görevlendirmiş olduğu adli bilirkişi hocalarımızın, ağırlıklı olarak İstanbul Teknik Üniversitesinden hocalarımızın adli bilirkişi olarak cumhuriyet başsavcılığına vermiş oldukları raporu bayramdan önceki süreçte sizlere ulaştırmıştım; ben de inceledim, sizler de mutlaka incelemiştinizdir. Bugün de özellikle hocalarımızdan bire bir, kendi ifadeleriyle, rapordaki ifadelerinin canlı tanığı olarak kendilerinden yangınla alakalı, yapmış oldukları çalışmalarla alakalı inşallah bilgi alacağız.

Ben katılımınızdan dolayı bütün arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Allah bir daha milletimize bu ve buna benzer afatları yaşatmasın diye dua ediyorum. Hepimizin duasının ortak olduğunu biliyorum. Ölen kardeşlerimize de Allah'tan rahmet diliyorum.

Daha sonraki süreçte, tabii, maalesef Uludağ'da da kapatılmış olmasına rağmen yine bir otel yangını meydana geldi, orada da 3 kardeşimizi kaybettik, onlara da Allah'tan rahmet diliyorum.

Bu ve buna benzer faciaların bir daha olmaması lazım gelir, olmamalı. Bunlar bizim ülkemize, milletimize, devletimize yakışan olaylar değil. 2025 yılını yaşadığımız bu süreçte artık bunları elimizin tersiyle geride bırakmış ve önümüze daha farklı, daha değişik bakışlarla, daha sağlıklı bakışlarla bakmamız lazım gelir. Burada bizim Komisyonumuzun da amacı bu, hem Kartalkaya'da meydana gelen yangın noktasındaki sorumlu kurumların tespitini sağlamak hem de "bir daha yaşanmaması için, milletimizin bir daha bu gibi acılarla karşılaşmaması için neler yapılabilir"i yangın ve yangınla mücadele ve öncesinde alınacak tedbirlerle alakalı çok önemli profesyonellikleri olan buradaki çok değerli arkadaşlarımızdan dinliyoruz.

Sona doğru yaklaşıyoruz ve sona yaklaştığımızda da bunu rapora dökeceğiz, rapora döktükten sonra da inşallah yasal boyutuyla yapılması lazım gelenlerin Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından değerlendirilmesi; idari boyutuyla yapılması lazım gelenler varsa da onları Cumhurbaşkanlığı makamına arz edeceğiz ve bu şekilde memlekete, millete yapmış olduğumuz hizmeti daha belirgin hâle getirip katkı vermeye gayret edeceğiz.

Ben, bütün Komisyon üyesi arkadaşlarımıza ilgi ve alakasından, katkılarından, çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum. Komisyona gelen, bilgi veren bu işin profesyoneli çok değerli hem hocalarımıza hem de farklı kurumlardan gelen arkadaşlarımıza da şükranlarımı sunuyorum.

Toplantıyı başlatacağım. Toplantıyı başlatırken öncelikle Komisyon üyelerimizden istirham edeyim; hocalarımız sunumlarını yapsınlar, daha sonra da notlarımızı alırsak hocalarımıza sorabileceğimiz şeyler varsa da sorularımızı ondan sonra soralım, bir bütünlük içerisinde gitsin çünkü bilirkişi raporu herkesin ortak, oradaki imzası bulunan kardeşlerimizin hepsinin ortak bir değerlendirmesi olduğu için konu bütünlüğünü bozmadan devam ettirelim diyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Değerli basın mensuplarımıza, görsel basın mensuplarımıza da teşekkür ediyoruz. Onları yolcu edelim, ondan sonra çalışmalarımıza başlarız.

Çok teşekkür ediyorum arkadaşlar.

Çok özür diliyorum, liste biraz uzun olunca ben misafirlerimizi bugün size tanıtmayı unuttum.

Evet, İstanbul Teknik Üniversitesinden Doktor Hikmet İskender Bey, İstanbul Teknik Üniversitesi Afet Yönetimi Enstitüsünden geliyor.

Profesör Doktor Cevat Erdem İmrak Bey, İstanbul Teknik Üniversitesi Makine Mühendisliğinden geliyor; uzmanlık alanı makine tasarımı ve makine elemanları.

Profesör Doktor Levent Trabzon Bey, İstanbul Teknik Üniversitesi Makine Mühendisliğinden geliyor; uzmanlık alanı mikro elektro mekanik sistemler.

Profesör Doktor Servet İbrahim Timur Bey, İstanbul Teknik Üniversitesi Metalurji ve Malzeme Mühendisliği bölümünden geliyor; uzmanlık alanları malzeme üretim teknolojileri, metal üretimi.

Doçent Doktor Derya Ahmet Kocabaş Beyefendi, İstanbul Teknik Üniversitesi Elektrik Mühendisliği Bölümü; uzmanlık alanları elektrik makineleri ve enerji dönüşümü, hibrit ve elektrikli araçlar, güç elektroniği, elektrikli araçlar, elektrik makinelerinde bozucu etkiler.

Doçent Doktor Nuri Serteser Hocamız, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi; uzmanlık alanı mimarlıkta yangın güvenliği.

Profesör Doktor Ramazan Çağlayan Hocamız, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Bölümü İdare Hukuku Ana Bilim Dalı Başkanı. Evet, önceden de tanıyorum hocamı.

Çok teşekkür ediyorum, hocalarımıza hoş geldiniz diyorum ve sözü Hikmet Hocama hemen bırakıyorum.
Buyurun Hocam.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Grand Kartal Otel Yangını Bilirkişisi Doktor Hikmet İskender'in, bilirkişi heyeti olarak hazırladıkları rapora ilişkin açıklaması

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sayın Bakanım, Değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri, değerli katılımcılar, değerli hocalarım; öncelikle bizi davet ettiniz, teşekkür ederiz. Sizlerle daha önceki davetinize uyarak Bolu'da bir araya gelmiştik. O zaman Sayın Bakanımıza ve Komisyon üyelerine arz etmiştik. Yapacağımız toplantının esasında bilirkişi raporunu teslim ettikten sonra daha faydalı olabileceğini söylemiştik. 189 sayfalık raporumuzu 18 Martta biz başsavcılığa teslim ettik. Tabii, ülke gündemi biraz farklı, başka hususlar da olabiliyor ama biz bu arada, biraz evvel Sayın Bakanımın dediği gibi, Uludağ yangınıyla da uğraşmak durumundayız. Bayram ertesi, çarşamba günü hemen Uludağ'a intikal ettik.

Bu arada, değerli hocamız Profesör Doktor Alper İlki şu anda Erzurum'da görevli olduğu için -belki sabah gelmiştir- kendisi katılamadı. Sayın Bakanım tanıttı. Buradaki arkadaşlarımızın ortak özelliği, İstanbul Teknik Üniversitesinden gelen hocalarımızın ortak özelliği özellikle yangın, yanıcı ve patlayıcı maddeler, malzeme mühendisliği ve özellikle iş güvenliğiyle alakalı uzmanlık alanları olması. Ben, açıkçası 1980 girişliyim, 84 mezunuyum. 86 yılından bu yana yani 17 Ocak 1986'dan bu yana Teknik Üniversitede araştırma göreviyle başlayarak değişik görevlerimizi yaptık.

Şimdi, bizim size burada 189 sayfalık rapordan bir özetimiz var yangın analize alakalı, bir de bunun dışında aynen talimatınıza uyarak bundan sonra benzer olayların yaşanmaması için, önlenmesi için alınması gerekli tedbirlerle alakalı görüşeceğiz. Bunu 7 sayfalık bir yönetici özeti olarak Sayın Bakanımıza arz ettik, size de kopyalarını veririz. Esasında bir sunum yapmayacağız. Yani sunum, eğer Kartalkaya otel yangınıyla alakalı başsavcılıkta yaptığımız sunumu isterseniz Servet arkadaşımız yapabilir, hani yangının nasıl başladığı, nasıl yayıldığı...

Bu arada Sururi Bey'i hatırlıyorum, o gün konuşmuştuk. Türker Bey'i hatırlıyorum, beraberdik, sorularınız vardı, o zaman cevaplayamadık ama bir LPG'den şüphelenmiştiniz, evet. Ben söylemedim ama siz söylediniz. Tabii, bilmek başka bir şey, o arada söyleyemiyoruz, dilimiz bağlı, şu anda söyleyebiliriz. Başsavcımızla da görüştük. "Hocam, raporu teslim ettiniz, görüşünüzü verebilirsiniz ama dikkat edin..." Bizi ne medyada ne sosyal medyada yazılı, görsel şu ana kadar göremezsiniz, belli bir disipline uyuyoruz.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hikmet Hocam...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Buyurun.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Tabii, raporu hepimiz okuduk, inceledik ama yine de hocamız mümkünse bir özet, yangının başlangıcından bu noktaya kadar gelen bir özet ama bütün şeyi değil, bir özet verirse hem dimağlarımız canlanmış olur hem de ondan sonra konuşacaklarımızı daha rahat konuşuruz.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Şu açıdan önemli olur Sayın Bakanım: Şimdi, ben esasında belki yaş olarak, kıdem olarak hepsinden büyüğüm ama ünvan olarak benden büyükleri var. Servet'i ben yıllardır tanırım, -metalürji, malzeme- Almanya'da eğitim görmüştür, malzeme konusunda uzmandır, kimya konusunda da çok büyük bilgisi vardır. Levent Hocamız makine mühendisi ama nanoteknoloji üzerine çok değerli bir hocamızdır yani saymaya gerek yok.

Burada, bakın, şu anda görüyorsunuz, arkamızda da görüyorsunuz, bu 9'uncu katta vefat etmiş bir çocuk diyoruz ama bir kızımızın görüntüsü. Biz bunu başsavcıdan da rica ettik, bu halının kesilerek korunması saklanmasıyla alakalı. Şöyle söyleyeyim: Tabii, sadece burada bilirkişi olduğumuzu bilmiyorlar ama konuyla ilgili olduğumuzu bildikleri için bize çok sual geldi. Gelen suallerden bir tanesi şu: Bugün burada olmayan Alper Hocamızın liseden bir alt dönemden arkadaşının eşi Ferda Apak galiba orada vefat etmiş 39 yaşında, kızı var 11 yaşında. Bir şekilde bana ulaştılar ama bilirkişi olduğumu bilmiyorlar. "Siz bu konuda uzmansınız, acaba şunu öğrenebilir miyiz: Acaba kızının acı çektiğini annesi görmüş müdür ya da bunlar yanarken acı çekmişler midir?" dediler. Burada söyleyeceğimiz husus şudur: Orada en çok acıyı çeken Şevval Şahin isimli kızdır, atlamıştır ve iki gün yoğun bakımda kalmıştır. Diğerleri yangında oluşan karbonmonoksit gazından zehirlenerek ki açıkçası, hani uykuya dalar gibi vefat etmişlerdir, sonra cesetler yanmıştır; otopsi raporlarındaki o deformasyonlar vesaire sonradan oluşmuştur. Dolayısıyla 7 yaşındaki Nil'in vefatında veya annesi Ferda'nın vefatında acı çekmediklerini, tam tersi düştüklerini... Bu arada, izlediğimiz görüntülerde tahliye sırasında bazı gençlerin, özellikle genç kızların sendelediğini... Çünkü neticede soluyorlar... Bu arada, parantez içinde şunu da belirtmekte fayda var: Karbonmonoksit son derece zehirli bir gazdır, havadan hafiftir ve yarı yanma ürünü olarak çıkar -bu, bizim en çok karşılaştığımız olaydır- insan vücudunda bizim oksijen taşıyıcı ajanımız hemoglobindir fakat hemoglobin maddesi bir karbonmonoksit molekülünü görse 50 tane oksijen molekülünü reddeder ve çok hızlı bir şekilde kana karışır. Dolayısıyla PPM mertebesinde, binde mertebesinde, on bin de mertebesinde ya da yüzde mertebesinde çok hızlı kanda absorbe olur ve bir şuur kaybı yaşanır. Eğer hatırlarsanız, geçmiş yıllarda İstanbul'da Mavi Çarşı yangını vardı, o yangında da 13 kişi vefat etmişti ilk başta; bunların çok ince bir kalastan başka bir binaya geçtiği görüldü ve yapılan röportajlarda nasıl geçtiklerini hatırlamadıklarını... Yani öyle bir husus olur ki almış olduğunuz bu karbonmonoksitle şuur kaybına uğrarsınız, ya, bu sporcu adam, atlayıp zıplayıp hoplayıp koşan bir adam nasıl oldu da basireti bağlandı dersiniz, böyle bir olay. Burada da bu kızımız burada

karbonmonoksit zehirlenmesinden dolayı hayatını kaybediyor fakat yoğun yanmanın olduğu, sıcak gazların ve alev dillerin olduğu -özellikle 10 ve 12'nci katlara ulaşan- yangın böyle bir sonuç yaratıyor.

Şimdi, burada Değerli Servet Hocamız, özellikle yangının başladığı noktadan itibaren -ki orada aşağıda beraberdik; ben, Sururi Bey, Türker Bey ve Kadem Beyle, onları daha rahat hatırlıyorum tabii- oradaki gelişim yangının başlaması ve yayılmasıyla alakalı ve Servet Hocamız son derece faydalı bir sunum yapacak size.

Biz esasında bu sunumu yapmak maksadıyla gelmedik ama Bakanımızın isteği üzerine...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Özet yapalım Hocam, bu bir hatırlansın.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Buradaki detayı ve farkı göreceksiniz Sayın Bakanım.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Bir özetle kafamızda bir daha sizin gözünüzde oluşsun istiyorum.

IV.- SUNUMLAR

1.- Grand Kartal Otel Yangını Bilirkişisi Profesör Doktor Servet İbrahim Timur'un, bilirkişi heyeti olarak hazırladıkları rapor ile otel yangınının başlaması ve yayılmasına ilişkin tespitleri hakkında sunumu

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Sayın Başkan, değerli vekillerim; mümkün olduğu kadar hızlıca gideceğim.

Maalesef dünyada 7'nci büyük otel yangınına yaşadık, trajedimiz büyük, 78 can kaybımız var. Yangın, aslında çok basit bir şey, hepimiz her şey yanar diye biliyoruz ama gerçek, işin kimyası, işin termodinamiği biraz farklı. Bize verilen görev tanımı belli, görev tanımına mümkün olduğu kadar uyduk. İtfaiye de maalesef mesafe olarak uzak bir yerde, basındaki kadar "İtfaiye geç gitti." falan kesinlikle değil, buradan kilometreleri net görüyorsunuz, gidebildikleri kadar gidiyorlar. Maalesef, otelin bir yüzünde yanma çok fazla, büyük kayıplarımızın olmasının nedeni bu, diğer yüzü nispeten daha korunmuş yüzey, dolayısıyla itfaiyenin kurtarabildiği canlılarda ön yüzdeler ya da ön yüze gelmiş olanlarımız.

Bunlar yangından önceki -yangının başladığı yer burası- aslında eski fotoğraflar, restoran alanı burası. Tartışmalara son vermek açısından, net olarak bütün zamanlar saniyesi saniyesine doğrulanmıştır, test edilmiştir, tartışmaya açık değildir yani yarım saat önce, yarım saat sonra değil, artı-eksi on saniyeyle; o da teknik, mühendislikten gelen bir alışkanlık yoksa saniyesi saniyesine tümü. Yangın aslında, orijinal başladığında saat 03.17; şurada bir tane ızgara dediğimiz "grill plate" diye geçiyor, onlar öyle kullandıkları için kelimelerde farklılık olmaması için, mahkeme süreçleri için biz de onları kullandık, "grill plate"i ben de kullanacağım. 03.17'de başlıyor, saat 03.22'de ilk dumanlar görülüyor; artık gözle görülür bir hâlde, teknik olarak değil, gözle görülür bir hâlde camın içinde, sizler de görebiliyorsunuz burada. Saat 03.24'te artık iyice yayılıyor çünkü yaklaşık 90 santim öteki tarafta duran çöp bidonuna alevler ulaşıyor, nasıl ulaştığına dair teknik detaylar raporda var. Saat 03.26'da LPG hattı eriyor, LPG hattı eridiğinde, yangının tamamen termokimyasal özelliği değişiyor -fotoğraflarda net görebilirsiniz- artık mavileşme var ve aniden parlama var. Yangının başlangıcında... Bu bir gril, bire bir aynısı, bu otelde bulunan, mevcut, başka bir alanda bulunan, mutfakta bulunan eş değerlisi. Teknik olarak baktığımızda, fotoğraflarda göreceksiniz, yangını başlatan "grill plate" bu. Kamera açıları hep bu tarafta, kamera açılarını buradan görüyorsunuz. Çöp bidonu burada. Bu arada, bir tane daha 90 santim bir çelik sehpa var. Bu tarafta da 2 tane gazlı sehpa var. Burada da gördüğünüz gibi -teknik olarak detayları raporun içinde var- duvardan gelen bir LPG hattı var. LPG hattından plastik kaplamalı, paslanmaz çelik örgülü 2 tane, aslında standart hortum kullanılarak bağlanıyor ama en büyük problem burada gördüğünüz çöp ile şu köşe, gerçekten felaketi başlatan ilk küçük teknik hata burada.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Burada davlumbaz var mı?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Davlumbaz var efendim, davlumbaz var. İlk fotoğrafa bakarsınız şöyle göstereyim: Şurası olduğu gibi davlumbaz. Davlumbaz var. Davlumbazımız da burada. Bu olay yerindeyken şu anda bu sırayla bakıyoruz.

Maalesef teknolojinin bir tane kötü tarafı oluşuyor çünkü bunun video kaydı olduğu için video kaydı görülüyor, grilde yangının başladığı görülünce "Ah, elektriğe bağlı!" gibi bir ön yargıyla hareket ediliyor. Dolayısıyla da maalesef olay yerinde delillerin bozulması söz konusu ilk giden ekipler tarafından. Böyle bir sıkıntımız var.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Nasıl Hocam?

EDNAN ARSLAN (İzmir) - O ilk giden ekip kim?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - İlk giden ekip Jandarma Kriminal videoyla gidiyor, sonra onların videolarından biz gerekli düzeltmeleri yaptık.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Olay yeri incelemeye ilk giden ekip... Şu gördüğünüz yerde LPG borularını görmüyorsunuz.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Şimdi göstereceğim.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - On beş gün bunu aradık.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Şimdi göstereceğim.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Gelin öbür tarafa.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Şimdi, bakın şöyle: Bu onların videosundan alınmış bir görüntü.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Şimdi burada görüyorsunuz. Bu, Ankara'dan gelen Jandarma Kriminalin olay yeri videosundan alınmıştır. Şimdi o boruyu biz arıyoruz zaten ama o boruyu bulamadık, sonradan bulduk çünkü... O boruyu biraz sonra anlatacak Servet.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Gerçekten şöyle: Yangının kimyası değiştiriyor, yangının kimyasını değiştiren bir madde var, orada bir reaksiyon hızlanması var ama bozulduğu için gerçekten günlerimiz gitti, "Ne oluyor orada?" diye bir daha gittik, bir daha gittik. Hayatımda ilk kez -kendi adıma söylüyorum- ben bir olay mahalline birden çok kez gittim. Hayatımda hiç gitmemiştim, hep bir sefer yeterli olmuştü.

Gördüğünüz gibi, alıp bu tarafa bırakıyorlar. Alıyorlar, olay yerinde buradan söküyorlar, bu tarafa bırakıyorlar çünkü "Herhangi bir işlevi yok." gibi düşünüyorlar. Oysaki gerçek, yerde de görüyorsunuz. Duvardan direkt LPG hattı geliyor. Bu LPG hattı üzerinde tek bir tane vana var, o teknik bir konu.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - O vana nerede?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - O vana sökülmiş olarak şeyde duruyor.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Hayır, hayır, "Nerede?" derken burada, kaplamanın arkasında yani ulaşabileceğiniz bir yerde değil. Mutfaktan gelen LPG hattı bu. O vanayı sizin kapamanız, görmeniz mümkün değil.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Mümkün değil.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Kapatamıyor yani.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Yok.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Hayır, kapatamaz, kapatamaz, gerçekten kapatamaz.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Zaten otomatik kapanması lazım, o sistemler de yok.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Otomatik kesme yok mu?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Yok, yok, otomatik yok.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Otomatik kesme de yok.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Yani depodan gelen otomatik kesme de yok.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Hayır, basınç düşüşünü algılayıp kapatması gerekirdi, maalesef yok.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Normalde gazlı ocaklarda basınç düşüşünü algılayıp otomatikman keser. Fakat şöyle söyleyeyim: Bir LPG sistemi bağlanmış. Bu arada şunu söylemekte fayda var: Normalde bu dağ otellerinde -Uludağ, Kartalkaya, Kartepe, Palandöken- LNG veya NG yani doğal gaz veriliyor, mesela Bursa Uludağ'da direkt şehirden geliyor. Burada nedense LNG bağlanmamış ve LPG bağlamışlar, bunun da tabii araştırılması lazım. LPG'yi ilgili firma -"x" firması- belli standarda göre kurar, Türkiye Makina Mühendisleri Odasının yetkilendirdiği standarda göre kurar, mühendislerce kurar. Bunu kurdunuz, tankı oraya koydunuz, sonra o LPG boru hattının binanın içine girmesi lazım, giriyor, mutfaka geliyor. Şimdi mutfagin içinde de belli eksiklikler var ama mutfak neticede gene biraz daha profesyonel fakat bunu "restoranın şov kısmı" diye tabir edilen yani müşterilerin bulunduğu kısma taşıdığınız zaman esas büyük sorun orada çıkıyor. Biraz evvel davlumbazı sordunuz, normalde davlumbazlarda da otomatik söndürme sistemleri olması lazım. Öyle bir şey yok, otomatik gaz kesme sistemleri yok. Bu dışarıya uzanan LPG borusu daha sonra -işte biraz evvel söylediğim- standart hortumlarla bağlanmaya çalışılıyor ama gereksiz bir uzatmayla bağlanıyor. Bunun mutfak bağlantısına gidene kadar da 3 tane falan vana var. Şimdi, o biraz evvel gördüğünüz vana kaplamada kalıyor yani dekoratif kaplamanın arkasında kalıyor. İçerideki vanalar da ulaşılabilir yerde değil yani hoplayıp zıplamanız lazım. Dolayısıyla hâlâ o vanalar açık durumda bekliyor.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Açık bekliyor, yangını besliyor.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Yangını besliyor.

MURAT CAHİD CINGİ (Kayseri) - Affedersiniz, yangın boyunca oradan sürekli LPG mi veriyor?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Çok güzel, şimdi, şöyle: Mesela, LPG vanasının 21 Ocak saat 11.00'de ana tanktan kapatıldığı söyleniyor ama ben size şunu söyleyeyim: İçerideki boruların hacmini düşünürseniz bu LPG yaklaşık 3 ile 5 bar arasında stoklanır. Eğer o boru hacmine -kabaca çok, en düşük örneği söylüyorum- 3 litrelik bir gaz olsa bunu siz 3'le çarparsanız 9 litre yapar, özgül ağırlığı da hesaplarsanız yaklaşık 4,5 kilogram bir gaz yapar. 4,5 kilogram, 2 tane piknik tüpüdür. Oraya 1 tane piknik tüpünü siz hani dörtte 1'ini ya da yarısını dolu koysanız zaten bu yangını çıkarırsınız.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Çünkü zaten restoran kısmında da kolay yanıcı ahşap kaplamalar var. Yangın yükü çok fazla olan bir yer.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Özür dilerim. Bu arada, sorduğunuz soru çok önemli. Niçin? Özellikle biz... Şimdi, herkes söylüyor ya "Rapor niçin iki ay aldı?" vesaire. Şimdi bu tesisatı kim çekmiş? İçerideki tesisatı kim çekmiş? Bakımlarını ve kontrollerini kim yapmış? Bununla ilgili bilgi, belge gelmiyor maalesef. O zaman biz şunu soruyoruz: Buradaki sızdırmazlığı kim kontrol etmiş? Bunun şov alanına girmesine kim izin vermiş? Algılayıcı ve önleyici tedbirleri veya söndürme tedbirlerini kim almamış? Burada tabii sıkıntı şu: Dediğiniz gibi vananın ne zaman kapandığını da bilmiyoruz. Yani orada sürekli bir gaz geçişi de olmuş olabilir. Bu benim size söylediğim minimumudur yani vananın kapatıldığını düşünürsek dahi, dışarıda otomatik bir şekilde kapansa dahi hatta kalan ki minimumudur yani siz bunu 3'le, 5'le çok rahat çarpabilirsiniz.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Bu olayın başlangıcındaki "grill plate" iç elektrik tesisatı. Aslında bütün olay bunun içinde biriken erimiş yağlar. Etler pişirilirken şuradan aşağı akıyor, bunun içinde yağ kalıyor. Akşam giden ekip muhtemelen yağı temizlemiyor ya da bir önceki günden midir bilmiyoruz yani temizlemiyorlar. Dolayısıyla da orta bölgedeki şu termostat bozuluyor. Bir tane arklanma var, arklanmayı birazdan göstereceğim; Derya Hocamın çalışmaları onlar, onları göstereceğim. Dolayısıyla da oradaki yağlar alev aldığı anda da o yavaş süreç...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Hayvani yağlar 170 dereceden sonra buharlaşıyor bitkisel yağlar 200 küsur. Buradaki sıkıntı şu: Bu "hot plate" trifaze bir sistem ve 300 dereceye kadar çıkabiliyor. Şimdi, görüntülerde -ismi önemli değil- x şahsın saat bire yirmi kala, yanlış hatırlamıyorsam, cihazı açtığı gözüküyor.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Bire on iki kala tam.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bire on iki kala. Tabii, ifadesinde inkâr ediyor, o başka bir şey ama neticede birisi bu cihazı açıyor. Bir de bu cihazın kullanılmayanının -biraz evvel gösterdi Servet Hocamız mutfakta- onun da çok temiz olduğu söylenemez. Açıkçası, diğer restoranlarda İstanbul'da, Ankara'da ve başka yerlerde sorduğumuz restoranlarda da bu "grill plate"ın çok tercih edilmediği çünkü bunların sürekli kullanılması gerektiği... Yani bunlar durdur, boşalt, tekrar yapılacak şekilde değil. Sürekli işte büfelerde falan görüyorsunuz. Burada bayağı bir kirlenme ve yağ birikimi var.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Elektriğin oradan başladığını, bizler teknik olarak aslında kamera görüntülerinden teknoloji geliştiği için bakıyoruz ama kamera görüntüsü olmak durumunda değildir. Biz her zaman elektrik kablolarının üstünden giderek -Derya Hocamın uzmanlık alanı, benim uzmanlık alanım- çünkü hiç kimsenin yalan söyleyemeyeceği hiçbir şeyi manipüle edemeyeceği açıkta olan veya duvarın içindeki kablolar. Burada net olarak bir elektriğin aşırı derecede yüklendiğine, elektrik kablosunun en az 290 derecenin üstüne çıktığını, ikizlendiğini ve tanelerin büyüdüğünü görüyoruz ki kesinlikle başlangıç yeri orası. Onun dışında bu da panosu.

Buyurun.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Şunu söylemekte fayda var: Şimdi, bu tip yangınlarda hep elektrik kabahatli gösterilir. Elektrik tesisatı bakır kablolardan oluşuyor daha çok. Bu kablolar ya dâhilî olarak içinden akım geçen kablolar, ya dâhilî olarak yani yangın ortamında kalıyorlar veya haricî olarak yangın ortamında veya dâhilî olarak yani içinden akım geçmesi şeyi. Şimdi, bu içinden akım geçmiş kristal yapı mikroskobik olarak farklıdır, dışarıdan yanmış bakır tesisatın oluşumu farklıdır. Onu mikroskobik yapıda ikizleme olarak anlattı.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - İkisnin arasındaki farkı net olarak görebilirsiniz. Tartışma kafanızda kalsın diye. Bunlar herhangi bir kablolar. Şuradakine bakarsanız bu gerçekten yangının ısısına maruz kaldığı için dış yüzeyde değişiklik var, içinde bir şey yok. Dolayısıyla da herhangi bir teknik olarak karıştırmak gibi bir olay da yok. Tartışmaya açık bir teknik konu değil.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bunu "haşlama" tabir ediyoruz yani dışarıdan bir ısı kaynağıyla zarar görmüşse bakır tesisatı bunu "haşlama" tabir ediyoruz.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Saat üçü yirmi dört geçe aşağıdan bir çalışan yukarı çıkıyor, resepsiyona "Aşağıda yangın var!" diye bağıyor. Bağırıldığı anda gördüğümüz yangında resepsiyondaki görevlinin ilk yaptıkları şeyler, telefonlarından bir yerleri arıyor.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Kaçta dediniz Hocam?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - 03:24:02.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Artı eksi on saniye.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Artı eksi on saniye, lütfen, artı eksi on saniye.

Görüyor, kendi telefonunda kayıtlı bir yerleri arıyor. Yangın orada mı başladı? Teknik bir konu. Otelin farklı farklı yerlerinde dumanın yayılması... Dumanın yayılmasına bakarsanız 4'üncü katta başlıyor, aslında giriş katı 5'inci kat, aşağıda 4 kat var. Yangının başladığı yer eksi 1 kat, girişten eksi 1, aşağıdan 4'üncü kat.

03.25'i kontrol edilemez noktaya alıyoruz. Artık burada yangını bireysel olarak söndüremezsiniz, teknik donanım gerekir.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Yani yangın başladıktan sekiz dakika sonra mı kontrolden çıkıyor?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Bakın, şöyle: Yirmi beş geçe... On yedide başlıyor, yirmi beş geçe artık kontrol edilemez.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Yani sekiz dakika mı?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Sekiz dakika var, o sekiz dakika boyunca kimse de fark etmiyor bunu zaten. Yani burada ben yirmi beş yirmi aldım, aslında yirmi dört geçe bir çalışan fark ediyor, içeride ustasına söylüyor ve resepsiyona koşarak çıkıyor. Yani orada o süreç öyle gidiyor. Burayı yirmi beş değil, yirmi dört alırsanız tam yangının başlama anı.

4'üncü katta dumanı, şiddetli yanmayı otuz geçe görüyoruz. 5'inci kata ulaşması... Bakın, yirmi dört geçe başlıyor, 6'ncı kata gitmesi altı dakika sürüyor. Bu bir yanılgıya neden olmasın.

5'inci kat otelin girişi, alan çok geniş, dolayısıyla dumanlar geniş bir alana yayılabiliyor dolayısıyla yangının hızı sanki çok anormal değilmiş gibi çağırıştırıyor oysa öyle değil. 5'ten 6'ya geçişi altı dakika sürerken 6'dan 7'ye geçmesi yaklaşık bir buçuk dakika sürüyor. 8, 9, 10, 11, 12 elimizde kayıtlar yok, saniyelerini söyleyemiyoruz. Dışarıdan alınmış görüntüler var. Dışarıdan alınmış görüntülerde biz sosyal medyadan ya da internet üzerindeki görüntülerden, evet, uzman olarak yangını tahmin edebiliyoruz ama raporda 8, 9, 11, 12'ye kaçınıcı saniyede gittiğine dair herhangi bir bilgi yok.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - O katlara ait görseller yok. O katlara ait görseller kayıp.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Kamera görüntüleri... Çünkü şöyle: Farklı bir alanda olduğu için yanmış durumda. Kurtarılabilir mi, bilmiyorum yani çok özel bir uzmanlık çünkü yanmış bir veri setinden veri kurtarmak. "Teknik olarak da çok mu kritiktir?" dersiniz de, hayır, yeterince donemiz var yani biz yangının nasıl geliştiğine, nereye gittiğine dair de tanımlamada herhangi bir zorluk yaşamadık.

"Personel eğitilmiş miydi?" sorusunun cevabı: Hayır, personelin hiçbir eğitimi yoktu. Net görüşümüz, kendi ifadeleri de var bundan bağımsız çünkü olayı ilk gördükleri anda bakın şu panik anı, gidiyor. Giderken şurada bir yangın tüpü var, yangının başladığı yerde bir yangın tüpü var. Burada görünmeyen hemen şu alanda bir tane daha yangın dolabı var, onun da önüne tezgâh yapılmış, ulaşamazlardı zaten ama hiç yangın tüpü almayı deneyen yok. Başaşağının odasının kapısının önünde var ama yerlerini bile hatırlamıyorlar. Dolayısıyla da eğitim almamışlar. Yani oradan net yola çıkıyoruz, ifadelerinden bahsediyoruz ki, yangın eğitimi almadı bu personel.

CEM AVŞAR (Tekirdağ) - İbrahim Bey, siz ifadelerde bir detay vermiştiniz otelde, ifadelerinde tütün olmadığını söylüyorlar ama tütün var.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Var yani işte hatırlamıyorlar.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Pardon, şunu söylüyorlar: "Biz eğer bu eğitimi alsaydık ya da ortamda bir yangın söndürme cihazı olsaydı biz buna müdahale ederdik." Hâlbuki hepsi kaçmış. Ve oradan kaçan bir vatandaş -plakasını da biliyoruz- kendi aracını çekiyor yani biz markasını, modelini de biliyoruz. Şimdi, tabii, bunların hepsini rapora o kadar net yazmıyoruz, gördüklerimizi başsavcıyla paylaştık. Ama şurada yangın söndürme tütününü görüyorsunuz ya, onu oraya koymalarının sebebi ne biliyor musunuz? Hemen karşısında şov kısmına giderken bir yangın dolabı var fakat o, yangın dolabının içindeki tüp zaten geçmiş tarihli, artı tezgâh olduğu için o dolabın açılması mümkün değil. Demek ki bunlar o dolabın açılmadığını biliyorlar ki lavabonun altına koymuşlar, bir de aşçıbaşının odasının kapısını da stoper olarak kullanıyorlar yani kapı kapanmasın diye.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Bunun tarihi geçmiş mi hocam? Bu görünenin tarihi geçmiş mi?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bunların değil. O yangın söndürme, yangın dolabının içindekinin tarihi geçmiş. Zaten kullanılamaz yani onu açamaz, o dolabı açamazlar, çünkü tezgâh var önünde.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Yerleşimi anlatmak adına da şu an o beyaz gömlekli kişinin yüzünün dönük olduğu taraf yangının olduğu taraf.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Yangının başladığı yer.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Evet, sağ tarafta Sayın Bakana ben göstermiştim, burayı aklınızda tutun, size gibi bununla ilgili sonradan anlatacağım demiştim. Orası da personelin kaçtığı kapı, bizim sizinle beraber çıktığımız merdivenden restoran alanına girdiğimiz yere çıkan kapı orası da, onlar da kaçış olarak orayı kullanıyorlar zaten, tam da yangın tüpü orada.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Cam asansör...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Aslında oralara gelmedik Sayın Vekilim, daha gireceğiz.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Kendi iç asansörleri var mutfakta ama o çalışmıyor.

Bu arada yangın söndürme cihazını da oradan almışlar. Siz söyleyin, yani bu yangın olduktan sonra alınmış. Onu kim, nereden alır? Tabii, siz söyleyin, müdafî avukatlar vesaire var. 3 kere ifade alındı benim bildiğim, belki daha fazla, her konuştuğça, işte "Orada söndürme tüpü vardı." vesaire deyince birileri o tüpü yok etmiş, onu da bulamadık.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Ve bu tüp kesinlikle yangından sonra alınmış.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Orada izleri var zaten, görüyorsunuz.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Bakın, izler var çünkü yangın her zaman her şeyin üstünü örter, kıpırdayan her şeyi tanımlama şansına biz sahibiz.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Buyurun Hocam.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - En kritik olanı yangın uyarı sistemi. Yani neden çalışmadı, var mıydı? Yangın uyarı sistemi var mıydı, çalışmadı mı? Bizden önce giden kriminal "fire track"i gördüğünü, "fire track"i tamamen yandığını söylüyor. Biz gittiğimizde maalesef...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - "Fire track" dediği yangın alarmı paneli yani şöyle bir kutu, pano, öyle düşünün.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Biz gittiğimizde gerçekten burada da bir gariplik vardı, duvardan sökülmüş, biz göremedik. 12 tane kablo geliyor, dolayısıyla da 12 katın alarm sistemleri buna bağlı ama çalışıyor muydu çalışmıyor muydu, teknik olarak faal durumda mıydı, bilmiyoruz ama çalışmadığını biliyoruz.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Allah'tan korkmazsa yapar.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Ulaşamadınız değil mi o panele?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Paneli yok etmişler yani yanmış olsaydı biz kalıntısını bulurduk. Yerinden sökülüp alınmış.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Panel yok.

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Yangın tütününü yok eden bunu da koparmış olabilir mi?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bilmiyoruz ki. Şimdi bizim sıkıntımız o zaten. Bakın, şöyle söyleyeyim ben size...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hocam, herhâlde buradaki mantık şu: Yani yarın gelip de sizin gibi inceleyenler bu alarm sistemi çalışıyor muydu çalışmıyor muydu, anlamasınlar.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Evet.

Mesela Uludağ'da bir benzeri var, orada yangın alarm panelini inceledik yani orada duruyor, onda bir sıkıntı yok.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Karakutuyu sökmüşler, evet.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Orada panelin arkasındaki deliklerde islenme olmadığı için yangından sonra söküldüğü kanaati orada somut yani.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Açık.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Jandarma kriminalden önce girenler olmuş mu?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Şimdi, jandarma kriminalle beraber olay yerine daha önce savcılığın atadığı Sakarya Üniversitesinden Sakarya UYAP'a kayıtlı bilirkişiler.

Bizim bildiğimiz mevzu şu: Olayın aciliyeti nedeniyle doğrusunu yapıyorlar, hemen Sakarya'da bilirkişi listesinden kayıtlı insanları alıyorlar fakat daha sonra olayın büyüklüğü ortaya çıkınca, biraz evvel Servet Hocamız söyledi; işte, ilk 6'ya, ilk 7'ye girdik, o zaman diyorlar ki: "Bu olay büyük, laboratuvar altyapısı lazım, teknik üniversiteden destek alalım." Daha sonra bize intikal ediyor.

Normalde şunu söylemek istiyorum: Ben otuz dokuz yıldır bu işlerle uğraşıyorum. Bu tip yangın olaylarında yangın söndürüldükten sonra altı saat içinde numuneleri almak gerek, kimsenin girmemesi lazım. Şimdi, burada biraz sıkıntı var yani bizim burada da var, Uludağ'da var. Maalesef, jandarmayla ilgili bir sıkıntımız da var, biraz lakaytlık var, bunu söylememiz lazım. Açıkçası...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Belki "Sizin kadar profesyonel değiller." demek lazım.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sayın Bakanım, bu görüntüler Cumhurbaşkanımıza kadar gidiyor. Burada küfürlü konuşmalar da var, biz bunları kaydettik, başsavcımıza da ilettik.

Şimdi, biraz evvel hızlı geçti Servet Bey, oradaki "grill plate" önemli, elektrikli ızgara. Biz oradaki kabloları usulüne uygun, adresleyerek, kodlayarak alırız yani nereden ne aldığımıza çünkü nerede kristal büyümesi var, bakacağız. Kendi videolarında kabloları alırken koparıp sararak götürdüklerini...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Yani profesyonel değiller sizin gibi Hocam.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Jandarma kriminal mı?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Ankara'dan gelen jandarma yani bölgeden desek sıkıntı. Bir kasıt yok ama bir eksiklik var.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Kasıt nasıl olmaz ya?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Biz bunu çözüm önerilerinde... Eğitim eksikliği var.

Şimdi, bakın, orada 4 uzman imzalamış, 2'si kimya inceleme uzmanı. Şimdi, ben gaz kromatografi uzmanıyım. Oradan aldığımızda, orada patlayıcı var mı, yanıcı madde var mı, o var mı, bu var mı, bakarız. Ne kullandın, neye göre analiz yaptın? Şimdi, geçmişte birtakım olaylar var ama bunları örtmek için birtakım nitrat türevleri bulursunuz, sonra dersiniz ki "Ya, bu salamda, sosiste de vardı." Polis kriminalden böyle raporlar gelir. Niye? Çünkü bunun hukuki ilerlemesi oluyor, insanlar çekiniyorlar yazmaya. Salamda, sosiste bulunan koruyucu nitrat ppm seviyesindedir yani hikâye o ama bu tip şeyler bulunduğu zaman imtina ederler. Biz üniversiteyiz, biz özerkiz, biz bağımsızız, dolayısıyla biz bu tip olaylarda bağımsız davranırız. Neden? Çünkü bu tip olaylar uluslararası kamuoyunun dikkatini çeker ve bu raporlamalar İngilizceye çevrilir, Almancaya çevrilir. Burada çok değerli insanlar da var yani değerli insan derken her bir can bizim için değerli, biz o yüzden raporlarımıza uluslararası arenaya çıkacak şekilde dikkat ederiz, herhangi bir çeviri hatası olmaması için de dikkat ederiz, raporlara da o şekilde bakarız ama Sayın Bakanım, siz de emniyet müdürlüğü yaptınız, derler ya "Polis devletin polisi, jandarma devletin polisi."

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Yani jandarma için ben tekrar bir düzeltme yapayım Hikmet Hocam. Tabii, profesyonel olarak sizin kadar yetkin değillerdir. Ankara'dan gelmiş olan jandarma kriminaldeki adamların Bolu'daki otelle alakalı değerlendirmeleri, düşünceleri, tanınmaları, bilmeleri olmaz ama sizin kadar yetkin olmadıkları için o olması lazım gelen şekilde çalışmamışlardır diye...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sayın Bakanım, analizleri düzgün yapsınlar yeter. Bir yetersizlik var, biz bunu burada yorumlarımızın...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Evet, yetersizlik vardır yani profesyonel yetersizlik vardır.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Orayla ilgili bir şey de ben söyleyebilir miyim?

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Tam olarak nerelerde yanlışlar yapılmış?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Yazdık biz, onları biz yazdık.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Evet, şimdi, bizim hassasiyetimizi şöyle dile getireyim. Biz, o gün siz geldiğinizde mesela sizin bile oraya girmeniz konusunda hassas davranmaya çalıştık çünkü orası tam numune alınan bölgeydi.

KADEM METE (Muğla) - Başkanım, sunum bittikten sonra sorular sorulsun.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Arkadaşlar, hocalarımızla devam ettirelim bence, yoksa bu toplantı bitmez, öncelikli olarak sunumlarını yapsınlar.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bunları zaten özetledik Sayın Bakanım, bunlar zaten size verdiğimiz 7 sayfalık manifestoda var.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Yani bence en güzel sunum burası.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ama anladım da profesyonel bunlar, işte, onun için zaten öyle.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Ama savcı görevlendirildikten sonra biz girdik, hemen girmedik, yirmi dört ve yirmi beşinde girdik. Yani yirmi birinde yangın çıktı, yirmi ikisinde yangın söndürüldü, söndürüldüğü gibi hâlâ devam ediyor.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Evet, sunum bittikten sonra soruları soracağız.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bu arada, biz 24'ünde girdiğimiz zaman 25'inde de hâlâ belli bölgelerde tüten kısımlar vardı. Gene biz itfaiyeyle beraber girdik, gene Jandarmayla beraber girdik ama tabii ki bu görüntüler...

Bu arada, şunu söylemekte fayda var Sayın Bakanım...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hocam, çok özür diliyorum.

Toplantının insicamı adına söylüyorum ve istirham ediyorum milletvekili arkadaşlarımızdan, Komisyon üyelerimizden, not alın hemen önünüze, hocalarımız sunumunu tamamlasınlar, yoksa bu toplantı bitmez yani süre olarak bitmez, çok uzar diye söylüyorum.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sorular da kayda girmiyor.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Sorular da mikrofonlar açık olmadığı için kayda girmiyor, istirham ediyorum arkadaşlarımızdan, hocalarımız yapsınlar...

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Size verilen 7 sayfalık raporu biz de alabilir miyiz?

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Verebilirim, vereceğim ben size.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Tamam, size vermişler...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Bende, ben dağıtacağım, o arkadaşlarımız sadece bana getirmişler, ben çoğaltıp elektronik ortamda size dağıtacağım.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Elimizde olsun, bakalım.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Tamam, olur.

Tamam arkadaşlar, Hocam, devam edin siz.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - "Binada alarm duman dedektörleri var mıydı?" Bütün odaların hepsinde duman dedektörleri var, binanın içinde alarmlar, duman dedektörleri var ama faal mıydı sorusunun cevabı maalesef, hayır. Var mıydı? Var, duman dedektörleri var, odalarda da var, binanın belirli yerlerinde de var, özellikle asansörlerin üstlerinde de var ama çalışmıyorlardı yani herhangi bir şekilde hiçbir ifadeye hiç kimse çalıştığını söylemiyor. Dolayısıyla da hani var olması dediğim gibi fonksiyonelliğini yerine getirmiyor.

Binanın arka yüzeyinde...

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Sökülen panonun çalışıp çalışmadığı belli olmaz ki.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Pardon?

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Sökülen panonun, yangın dedektörünün çalışıp çalışmadığı yangın olmadan nasıl anlaşılacak?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Sayın Vekilim, şimdi, şöyle...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - O ifade tutanaklarından çıkıyor yani kendi ifadelerinden.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - O ifade tutanaklarına baktığımızda...

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Hayır, bir personel nasıl yangın dedektörünün çalıştığını anlayacak?

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Bütün konuşulanları da düşünün.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Çünkü şöyle...

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Yangın çıkmadan dedektör çalışmaz ki, çalışmadığı kanaatine nereden vardınız?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Şu şekilde söyleyebiliriz, yani...

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Şöyle söyleyelim...

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Ya, olur mu öyle şey?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Şimdi, şöyle söyleyelim...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sayın Vekilim..

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Ben cevap vereyim mi?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Ver.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Ortada pano yok, dedektörün çalışıp çalışmadığını nereden biliyoruz?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Şimdi, raporumuzda yer alan ifadeyi söyleyeyim.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Evet, arkadaşlar, ulema yine ihtilafa düştü...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Ben raporumuzda yer alan ifadeyi dile getireyim, "Yangın alarminin çalıştığına dair bir izlenim oluşmamıştır." şeklinde bir cümle kullandık, o da şöyle...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Evet, yangın sırasında yalnız.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Evet, yangın sırasında, kamera görüntülerinde insanların kaçış tepkileri, haberi oluşlarının kameralara yansması, bunlar hep bize yani görsel ve işitsel bir uyarı almadan yangından haberdar oldukları izlenimini gösteriyor. Özellikle 7'nci kattaki insanların kurtulma sırasındaki tepkileri birbirlerinin seslerinden, ayak seslerinden vesaire onlardan etkilenecek haberdar olup koridora çıkıp "Ya, ne oluyor, bir şey mi var?" şeklindeki tepkilerinden, vücut dillerinden bunları anlıyoruz yani bizim raporumuzda yer alan ifade çalıştığına dair bir izlenim oluşmamıştır şeklinde.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - İlgili kurumlar burayı denetlerken nasıl denetlemesi lazım?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Ona ben sonra gelirim sayın vekillerim.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hocam, Sururi Bey, Naci Bey, istirham ediyorum, istirham ediyorum, istirham ediyorum; soruları lütfen kaydedin sonra yapalım, yoksa toplantı diyorum ya bitmeyecek, öyle görünüyor, sunumu yapamayacak hocalar. Sunum yoktu normalde, ben ısrar ettim.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Alarmin çalışmadığı, resepsiyondaki görevlinin tüm kayıtları var, "firetrack"i yani alarmı çalıştıracığı odaya herhangi bir şekilde yönelmesi yok, kesinlikle öyle bir eylemi yok.

Ben geçeyim, otelin arka tarafında maalesef, ahşap görünümlü ekstrüde polistiren kaplı, dolayısıyla da rüzgâr da o tarafa estiği için otelinin arka tarafındaki yanma çok fazla, hızla yukarıya tırmanıyor. Bir mühendis olarak bu fotoğrafa bakarsanız, öyle bir an var ki görüntülerin içinde, alev dili yaklaşık 12-13 metre ki bu normal bir yangında gözlenebilir bir ateş değildir, alev gelir, sıcak olduğu için yukarı doğru yükselir ama geliyor, onun teknik detayları, neden öyle bir şey olduğu da raporda detaylarıyla var.

"Yangın ne kadar şiddetliydi?" Normalde bir yangın başladığında biz şunu kabul ederiz: 560 dereceden sonra kontrol edilemez. Alev, çıkan gazlar yanmaya başlıyor, tavan yüksekliğinde 850-950 arasını görebilir ama bu yangında, özellikle mutfak katında, yangının başladığı katta yaklaşık bir metrelik mesafelerde de korkunç yüksek sıcaklık var, bu da yangının açıkçası, talihsiz... Bu gördüğünüz bir alüminyum radyatör, 620 derecede erir. Bu bir çıkış merdivenlerinin bittiği, yangın merdivenin bittiği yani arka tarafta dışarıya çıkılırkenki kayak odasındaki camın erimiş hâli, 850 dereceyi gösteriyor, tavanların çökmesi bir başka sıcaklığı gösteriliyor. Yangının başladığı alanda, burada ergimiş bir cam görüyorsunuz, en az 820 derece görmüş. Burada tabaklar var, beyaz görüldüğüne bakmayın, bunlar cam tabaklar, yan tarafta durmasına rağmen yaklaşık bir metrelik yükseklikte yine 820-850 dereceleri görmüş, bunlar sıra dışı. Mutfak bölümü şöyle: "İçerideki işçiler niye erken fark etmediler?" sorusuna cevap bu çünkü mutfak bölümü ölü alanda kalıyordu, orada streç filmler dahi duruyor, hiçbir zaman içerideki yangın kokusunu duymadılar. 2 tane mutfaktan görsel. Bu 12'nci kattan asansör camının ergimiş hâli, bu muhtemelen bir kadeh. Bu, yangın kapısı olması gereken yerdeki bir kapı.

Teknik olarak sunu bu kadar.

Ben hepinize ilginiz için teşekkür edeyim.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Şunu eklemekte fayda var: Bu, mutfak, davlumbaz dediniz ya davlumbazın ilk başladığı yerdeki hararettten bu davlumbazın metalinin, kaplamasının -galvanizli malzeme var- onun erimesinden ve renk dağılımından yani 1.100 derecelere kadar çıktığını da görüyoruz esasında.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Tabii, tabii yani raporun içinde o tip detaylar var, burada olabildiğince kısa tuttuk. Nerede, kaç dereceye kadar çıkmış; hepsi rapor içinde detaylı olarak mevcut.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bu arada yangın merdiveni diye bir şey yok Sayın Bakanım. Yangın merdivenine benzer bir şekilde...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Minare merdiveni gibi bir merdivendi maalesef.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Evet, evet.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Evet hocalarım, Hikmet Hocam verdiğiniz bilgilere çok teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, sunu çok uzun değildi. Şimdi, arzu ederseniz söz isteme sırasına göre arkadaşlarımıza söz vereyim, sorularınızı sorun, hocalarımız hemen cevap versin, konu dağılmasın; hocalarımız hemen cevabını verir, sonra devam ederiz.

Ednan Bey, buyurun.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben, değerli bilirkişi heyetine bu değerli raporları için, emekleri için teşekkür etmek istiyorum.

Tabii, bu Komisyonun amacı, öncelikle bu vahim olayın neden olduğunu anlamaya çalışmak ve Türkiye Büyük Millet Meclisi eliyle, marifetiyle yazılacak Komisyon raporuyla da kamu kurum ve kuruluşların bu noktadaki ihmallerini tespit etmek, yönetmelikle ilgili ya da kanunlarla ilgili eksiklik varsa bunların tamamlanmasını sağlamak ve bir yandan da yürüyen adli soruşturmayı, savcılık ve mahkemeler aracılığıyla devam edecek olan soruşturmaların mahkeme safahatını takip etmek. Tabii, burada bilirkişi raporu çok değerli ve kıymetli. Sonuç itibarıyla, burada yazdığımız ya da yazmadığımız, tespit ettiğimiz ya da tespit etmediğimiz her şey aslında birinci derecede hem kamu kurumlarını zan altında bırakabilir hem de üçüncü şahısları, masum olanı suçlu, suçlu olanı masum gösterebilir. Bu anlamıyla da biz İTÜ'nün bu konuda son derece yetkin, bu anlamıyla da son derece bilgi sahibi, tecrübe sahibi bir üniversitemiz olduğunu biliyoruz. Zaten değerli arkadaşımız, Komisyondaki arkadaşımız da bu raporların titizlikle, özenle hazırlandığını ve bunun uluslararası arenada da inceleneyeceğini, çevirilerin yapılacağını ve bu raporun dünya kamuoyu tarafından okunarak bu olayın nasıl geliştiğine dair belki de onlar da kendi açılarından bir veri olarak alacaklar ve bu almış oldukları verilerle bu yaşanmış olan trajediden ders çıkararak onlar da kendi kanun ve yönetmeliklerini bu anlamıyla belki de yeniden düzenleyeceklerdir. Bu açıdan, bu bilirkişi raporu çok önemli ama ben şunu söylemek istiyorum: Bu rapor bu kadar önemli, bu kadar değerli ama bu rapor bize gelmeden, bu Komisyona ulaşmadan bunu sosyal medyadan ya da ekranlardan duyuyor olmak bir Komisyon üyesi olarak beni son derece rahatsız etti Kıymetli Başkanım. Yani bu kadar önem attığımız, bu kadar kıymetli, değerli hocalarımızın günlerce uğraşları sonucunda oluşturulmuş bir raporun bizden önce, Komisyondan önce ya da savcılıktan önce bilmiyorum, sosyal medyada...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ednan Bey, seninle konuştuktan sonra araştırdım, normalde -burada hukukçu arkadaşlarımız da var- adli bilirkişi raporunu Cumhuriyet Savcılığına veriyor, verdiği an ilgili taraflara yani avukatlara da Cumhuriyet Savcılığına veriliyor. Avukatların hepsine verildikten sonra, ben onu hatırlıyorum, beraber yazıştık da konuştuk da, Cumhuriyet Savcılığına arkadaşlarımız raporunu verdikten sonra raporun gizli kalabilme şansı yok -bunu hukukçu arkadaşlarımız söylüyor- aynı anda tarafların ilgili avukatlarına da verilebiliyor. O avukatlara -kaç tane avukat var bilmiyorum, belki onlarca, yüzlerce avukat var- verildiği için rahatlıkla medyada görülmesinden daha doğal bir şey yok ama o gün bilmiyordum, konuyu çok iyi bilmediğim için araştırdım.

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) - Önce bizim Komisyona vermeleri lazımdı.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Anladım ama Cumhuriyet Savcılığından avukatlara geçtikten sonra onu kontrol etme şansı yok.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Şimdi, mesele aslında burada...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Savcılığa verilmesi gereken rapor buraya önce verilemez, öyle bir şey olamaz.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ben Süreyya Hanım'a dedim, tabii, Cumhuriyet Savcılığımız Komisyonu görevlendirdiği için önce savcılığa verilecek, bize verilme şansı yok.

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) - Ben onu demiyorum, sonra avukatlarla birlikte eş zamanlı Komisyonumuza verilseydi biz de sosyal medyadan öğrenmek zorunda kalmazdık.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Yani avukata verildikten sonra onun öyle öncesi, sonrası maalesef kalmıyor yani araştırdım onu ben.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Neyse Başkanım, buradaki mesele şu: Burada bir özensizlik var gibi geliyor bana yani avukatlara verildiyse, avukatlar bunu yaydıysa... Yani böyle bir şeyin olmaması gerekiyordu. Raporla "6'ncı büyük yangın" sunumda "7'nci büyük yangın" dediğimiz bu yangınla ilgili sizlerin alın teri ve emeğiyle gerçekten doğruyu ve gerçeği bulmak yönünde hazırlanmış olan bu raporun Komisyondan önce sosyal medya mecralarında, televizyonlarda tartışılıyor olması, konuşuluyor olması çok doğru değil çünkü buradan ister istemez kamuoyunu yönlendirme de çıkabilir. Yani bu ülkenin en büyük sorunlarından biri sosyal medya mahkemeleri oldu. Yani sosyal medyada haksız yere linçe uğrayan, ailelerine kadar hakarete maruz kalan bir sürü insanla, bir sürü mağdurla karşılaşılıyor, yaşıyoruz, görüyoruz bunları yani; haksız yere birçok ithamla karşılaşan insanlar oluyor. Bunları tespit etmek için bir sürü adli süreç, bir sürü şey oluyor. Dediğim gibi yani bu kadar hassas bir konuda, Komisyon için çok değerli olan, ülke için değerli olan, özellikle savcılık makamı için çok değerli olan bu raporun bence hiçbir şekilde sosyal medyada, televizyonlarda tartışılmaması gerekiyordu. Yani gizlilik kararı her işte alınıyorsa bu raporla ilgili alınabilir miydi bilemiyorum, ben hukukçu değilim, ben mühendisim. Ben bu sitemimi burada iletmek istiyorum.

Şimdi, ondan sonraki süreçte mesela sizin görevlendirme tarihiniz nedir mesela? Ben onu bilmiyorum. Yani sizin dediğiniz şey çok önemli, ilk altı saatte oraya gidip delillerin toplanılması...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Yangın söndürüldükten sonra ilk altı saat çünkü orada emniyet tedbirleri...

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Yangın söndükten, emniyet tedbirleri alındıktan sonra. Mesela benim elimde bulunan raporda -buna Sayın Adalet Bakanı "korsan rapor" dedi- yazarlar birkaç nokta hariç -temel anlamda çünkü bir ön rapor- sizin raporunuzla çok örtüşüyor.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Tamamen ters, özür dilerim, şöyle söyleyeyim...

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Ben bitireyim Hocam, siz sonra cevap verin bize.

Yani ben şunu anlamaya çalışıyorum: Burada sizden önce bir bilirkişi heyeti görevli miydi? Benim bildiğim, Sayın Adalet Bakanı, hemen yangının vahametinin ortaya çıktığı, ne kadar büyük bir şey olduğu anlaşıldığı andan itibaren burayla ilgili yanlış hatırlamıyorsam önce 5, sonra 7 kişilik bir bilirkişi heyeti görevlendirildiğini kendisi söylemişti ama sizin oraya gidiş tarihiniz ayın 24'ü olduğu için ben sizin heyetinizden önce bir heyetin görevli...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - İzah ettim ben onu, arz ettim. Biz şimdi, bildiğimiz kadarını söyleyebiliriz. Burada önce raporla alakalı şunu söyleyeyim, bilirkişilerle ilgili bir şeyimiz yok fakat LPG kesinlikle yok o bilirkişi raporunda.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Orada yok, orada LPG yok; birkaç noktaydı...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Tamam ama esas mevzu o. Şunu söyleyeceğim ben size: Bakın, şimdi, aynı şey şu anda bizim Uludağ Kervansaray Otelinde başımıza geliyor; şu anda bize intikal etmiş herhangi bir görüntü yok, İstanbul Jandarma Kriminalde görüntüler işleniyor, sıkıntı şu: Dediğinizde çok haklısınız, sosyal medyada birileri bir şey görüyor, hemen yorum yapıyor.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Evet, yönlendiriyor.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Şimdi, bu çok yanlış bir şey. Biraz evvel söyledi Servet arkadaşımız, biz oraya gidene kadar işte, yok, domates suyu dökmüşler, yağın üstüne bilmem ne yapmışlar, o akşam işte, elektrik yangını vesaire tamam ama bunun bilimsel bir temele dayanması lazım. Bizim bildiğimiz, sizin biraz evvel izah ettiğiniz, Sayın Bakanım izin verirse hemen söyleyeyim: Şimdi, olay başladığı zaman 3.30'da itfaiyeye haber veriliyor, 21'i yanıyor, 22'si yanıyor, 22'sinde bilirkişiler geliyor, esasında 21'i akşamı da giriyor sabah olduğu için, 22'sinde de girip incelemeler yapıyorlar ama bir bilirkişi heyeti var, kim olduğunu biz tam olarak bilmiyoruz ve -siz söyleyin- deniyor ki: "Bu olay büyük, burada laboratuvar imkânı lazım ve Teknik Üniversitesinin desteği." Şimdi o bilirkişiler mi karşı çıkıyor, kim karşı çıkıyor, bilmiyorum, imtina ediyorlar ve azillerini istiyorlar, azloluylar, bizim bundan haberimiz yok. Biz 23'ünde konuşuyoruz.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Evet, o sizin için değil, ben bir genel değerlendirme yapıyorum.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Ama ben bize yansıyan tarafı söyleyeyim. 23'ünde Teknik Üniversitesine geldiği zaman biz heyetimizi kuruyoruz, heyetimizi kurduğumuz zaman da hızlıca intikal ediyoruz ve bakıyoruz, ne yapacağız? Şimdi, biraz evvel söylediğim gibi, itfaiye söndürdükten sonra 6 saat içinde numunelerin alınması lazım, doğrusu budur fakat gidiyoruz biz, bir ay sonra da aldık oradan numune. İşte bu boruların bulunması bir buçuk ay falan sürdü, saklarsanız bulamayız tabii. Ama şu: O bilirkişiler niçin çekildi? Hani azil şeyleri biz bilmiyoruz, sosyal medya da takip etmiyoruz fakat bize başsavcılığın verdiği görevi en hızlı, en doğru şekilde yapmaya çalıştık.

Biraz evvel şunu söyleyecektim Sayın Bakanım: 400 gigabayt yakın -gigabayttır bu bu arada, cigabayt değildir, gigabayttır- yakın görsel inceledik. 400 gigabayt veri 400 tane film seyretmek demektir kabaca yani zaten Servet'in gözleri bozuk, daha da bozuldu, en ufak detayı yakalamanız lazım. Burada bize yardımcı olan, siz bizi burada 7 kişi görüyorsunuz, hocamla beraber 8 kişi görüyorsunuz ama lütfen çarpı 3 yapın, en az 25 kişiyiz biz. Yani 25 kişiden de -biraz evvel söylediğinize çok katılıyorum- bizim elimizde olmayan bilgi sosyal medyada var. Biz bu raporu 18 Martta vermişiz. İnanır mısınız? Biz de UYAP'tan takip ediyoruz, UYAP'a düşecek veya ne olacak? Ama bu raporda olduğu gibi ya da Uludağ yangınında olduğu gibi, mesela görseller medyada. Şimdi ben Jandarmaya soruyorum, savcıya soruyorum "Hocam, medyada daha fazla görsel var, bize daha gelecek." diyor. E, şimdi biz ne yapabiliriz bilirkişi olarak? Dolayısıyla, bu da şu size verdiğimiz 7 sayfalık yazımızın içinde özellikle son 2,5 sayfası diyebiliriz. Orada vurgulanıyor, burada detayları var.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Tamam hocam, ben...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Sayın Vekilim, ben bir soruya gerçekten cevap vermek istiyorum.

İkisel olarak, yangın termodinamiğine bakan hocalarımız içinde benim. Uludağ'da da Bolu'da da sosyal medyadaki görüntüleri en son izlemiş kişi benim. Kriminalden gelene kadar bakmadım, Uludağ'a hâlen bakmadım ben. Biz, raporumuzu verdikten altı gün sonra sosyal medyaya düştü. Benim eşim hâlen bu rapor hakkında hiçbir şey bilmiyor. En büyük korkum, net söylüyorum: Bu raporu hazırlarken bilgisayarım çalınır mı, evime hırsız girip de bilgisayarımı çalarlar mı diye...

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Hocam, bu sizinle ilgili bir mesele değil.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Biz kaydımızı yapalım da Ednan Bey.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Siz kaydınızı yapın.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Yok, sizin içiniz rahat olsun.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Ben şöyle söyleyeyim: Benim size soracağım sorular, raporun içeriğine girmeden önce bir girizgâh yaptık, öyle söyleyeyim yani. Bu, rahatsız etti beni yani rahatsız etmiş bir şeyden...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ednan Bey, şunu söyleyeyim, müdahale edeyim ben burada: Arkadaşlar...

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Başkanım, ben bitireyim, ondan sonra yapalım ya.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Yok, bitireceksiniz yani insicamı sağlamam lazım. Ednan Bey'in ifadeleri size yönelik değil arkadaşlar, bu, genel manada Ednan Bey'in o rapor piyasaya çıktıktan sonraki süreçte gece bana yazışmaları oldu, Resul Bey'le yazıştık, Nurettin'le yazıştık falan, arkadaşlarımızın büyük bir kısmı da gördü, grupta yazıştık. Genel olarak ben de o rahatsızlığı hissediyorum yani savcılığa gitmiş bir rapor eğer hukuken avukatlara verildikten sonra piyasaya çıkıyorsa ona yapacak bir şeyimiz yok bizim. Zaten bizim bilirkişi heyetinden savcılığa verilmeden önce çıkmış diye kimsenin bir iddiası olamaz, yok öyle bir şey zaten.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sayın Bakanım, iddianame hazırlanmamıştır, o yüzden başsavcılık bunu geciktirmiş olabilir çünkü 189 sayfa rapor.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Tabii, tabii, ben onu bilmiyorum ama yani avukatların veya başkasının veya kimin bilmiyorum, avukatlarımızı da suçlamanın mantığı yok.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Efendim, bu sistemde sisteme girmeden hiçbir avukat da alamaz yani sisteme girdikten sonra herkes alabilir.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Herkes alıyor, onun için almışlar. Sisteme girdikten sonra çıktı piyasaya zaten.

Evet, buyurun Ednan Bey.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, ben bu raporu, tabii, detaylıca incelemeye çalıştım. Gerçekten büyük bir emek var yani bir yanma işinin kimyasal formülünden, analizinden tutun da bir senaryo şeklinde, nasıl yandığına kadar çok detaylıca önemli bir rapor ve bence de bu soruşturmaya en önemli katkıyı sunacak ve gerçeği aydınlatma noktasında da bir belge.

Şimdi, burada yangın çıkışını şöyle tanımlamışsınız, demişsiniz ki: Burada bir "Grill Plate" var -siz kullandığınız için ben de kullanıyorum bunu- "Grill Plate"nin termostatu arızalı ve bu yanma yani çalışmaya devam ettiği için bu ısı 300 dereceleri buluyor. Orada var olan hayvansal yağlar 180 dereceye ulaştıktan sonra buharlaşmaya başlıyor. Buharlaşmaya başladıktan sonra yanmayı bir kablounun yaptığı, bir kablodaki yaşlanma, ark neyse onun neden olduğunu söylüyorsunuz ama raporun bir yerinde "grill plate" içerisindeki var olan kablolarda herhangi bir şekilde ark, arklanma, yaşlanma tespit edilmediği, bunun bir panodan 63 amper C tipi bir sigortanın beslediği kablodan kaynaklandığını" söylüyorsunuz. Bu kablo direkt gelip "grill plate"e bağlanan kablo mudur? O direkt gelip tam 63 amper sigorta, oraya gelen kablo, ona gelip bağlanıyor, benim anladığım bu. Peki, ondan sonra diyorsunuz ki: O ana kablounun aşırı akım taşıdığı ve aşırı akım taşımadan dolayı da zaten herhangi bir şey yaptığı dezenformasyon oranıdır ya da arkin olduğunu görüyoruz, yaşlanmanın olduğunu görüyoruz ama onun haricinde mutfaktaki herhangi bir kabloda bu tarz bir yaşlanmanın ya da arkin olmadığı, eskimenin olmadığından bahsediyoruz. O zaman ben şunu anlıyorum: Bir pano var, o panoda 63 amperlik bir sigorta var C tipi, o C tipi sigorta direkt gelmiş bu "grill plate"e bağlanmış, arada ikinci bir tali pano, herhangi bir pano yok. Benim okumam o, direkt bir bağlanma var.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Eskime değil yalnız, oradaki ifadenizi düzelteyim, içten yanmalı başka bir iletken grubu yok. Yani bizim oradan aldığımız yüksek akım taşıyan çok fazla sayıda örnek var. Bizden önce orası yer değişikliğine uğradığı için biz, hangi kablounun, nereye bağlı olduğunu tespit edemedik ilk giden heyet biz olmadığımız için. Hatta ızgaranın üzerindeki kablolar da sökülüştü, sökülüş videosunu da izledik. Dolayısıyla, biz, sadece ızgaranın üstünde kalan, rezistans tabir edilen ısıtıcı dirençlerin kablolarının birkaç parçasını bulabildik. Daha sonra da zaten, bunu, jandarma kriminalinin rulo hâlinde fotoğrafladığını -rapor bize de geldi- ve gözle kısa devre olmadığı konusunda, arklanma olmadığı konusunda raporlarını okuduk. Hatta o bölgeye siz ziyarete geldiğiniz zaman, ben girmemeniz konusunda imtina etmiştim.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Uyarmıştınız, evet, hatırlıyorum.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Çünkü oradan biz birkaç kere gidip örnek aldık. Neyin nerede olduğunu bilmediğimiz için, biz, orayı, böyle örnekleme yöntemiyle inceledik ve ondan sonra, ana kabloyu ben fark ettikten sonra, duvardan giden kabloyu takip ederek, içerdeki panoyu bulup panoyu da çekiç ve diğer vurma elemanlarıyla yerinden söktük. Sonrasında da kablolarını testereyle keserek laboratuvar ortamına götürdük. Sonra sökülen sigortanın da yan görüntüsünden, bilgilerden ben sigortanın markasına ve değerine ulaştım, C 63 amper olduğuna oradan kanaat getirdik. Atıp atmadığını bilmiyoruz çünkü o bölge yanmıştı, atma mekanizmasıyla ilgili olan parça ama yan bölge arada kaldığı için bir şey yok.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Yani o 63 amper sigorta...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Doğrudan o bölgeye bağlı.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Kablonun kesitiyle ilgili, mesela, ben bilgi göremedim. Kablonun akım taşıma kapasitesi neydi burada?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Oradaki kesitini ölçmedik ama 63 amperden fazla akım taşıyacak şey vardı. O bölgede bir yenileme yapılmış ama yine raporda göreceksiniz...

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Şimdi, sevgili üstat, siz 63 amperden daha fazla akım taşıma kapasitesi olan bir kablodan bahsediyorsunuz. Peki 63 amperden daha fazla akım taşıma kapasitesi olan bir kablodan aşırı akım geçtiğinde oradaki 63 amper sigortanın atması gerekmiyor mu, koruması gerekmiyor mu?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Gecikmeli olduğu için ilk anda atmamış olabilir. Yani her sigortanın karakteristiği vardır. Geçen akım kısa devre akımı temaslı bir kısa devre olabilir. Dolayısıyla, gerilim böyle bir direnç olduğu için temaslı bir kısa devre olduğunda akım aniden sizin orada beklediğiniz değerlere çıkamamış olabilir. Yani, her sigorta belirli bir yere -C tipi sigortalar özellikle gecikmeli sigortalardır- belli bir müddet, yani, 100 kilo taşıma kapasitesi vardır, 110'a çıktığında bir müddet bekler, acaba geçecek mi bu diye. 120'ye çıkarsa gene bekler ama daha çabuk tepki verir. Yani, gittikçe, şiddet arttıkça bu düşer aşağıya.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Yani siz diyorsunuz ki yanmadan dolayı biz aşırı akım taşıyan kabloyu tespit ettik ama kesitini tespit edemedik; ben öyle anlıyorum.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Kesiti tespit edilir, onda bir sorun yok yani.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - O önemli bir şey ama.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Yok şunu söyleyeyim: Oradaki kısa devre, yangının hatla ilgisi yok. Bizim, Serhat, Hoca'nın analizleri sonrasındaki yorum şu -sizin okuduğunuz cümleyi ben tekrar açıklayayım- orada diyoruz ki: Direnç kısmındaki iletkenlerde bir yüksek akım tespit edilemedi. Yani, orası kendi kapasitesinde işler yapmış ama, o hatta da bir arklanma ve yüksek akım, uzun süreli bir yüksek akım çekildiğine dair bir moleküler yapı, mikroskobik bozukluk var. Demek ki, orada bir yüksek akım çekilmiş, bu hatta bağlı olan, orada çalışan başka da bir cihaz yok. Oradaki hiçbir cihaz, oradaki hiçbir elektrik çalışmıyor. Dolayısıyla tek bir akım çekebilecek cihaz var ve bunun kendi girişinden sonra dirençlere gelene kadar olan bir yerde bir kısa devre olduğu kesin, bundan eminiz.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Ben, tabii, şunu anlıyorum yani siz "Burada aşırı akım çeken bir kablo var ama rezistanslara gelen, ısıtan kablolarda aşırı akım yok." diyorsunuz.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Yok. Dolayısıyla dirençlerle...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ednan Bey, tabii, 2 teknik adam konuşunca siz zannediyorsunuz ki hepimiz anlıyoruz.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Tamam hocam. Şimdi, önemli bir şeyden bahsediyorum da orada ben...

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Biz nereye varacağız, onu söyleyin.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Şöyle söyleyeyim: Şimdi, burada...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Anlayacağımız dilden... Biz de anlayalım.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Basitleştirin biraz.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Şimdi, yangının çıkma nedenini yazmışlar. Şimdi, yangının çıkma nedenini hocalarımız incelemiş, demişler ki: "Bu yangın, 63 amper bir sigorta var bir panoda, oradan bir kablo geliyor, bu kablo bu 'grill plate'e giriyor, bu 'grill plate' de aşırı akım çektiği için yanmış." Şimdi, 7,5 kilovat gücündeki bir cihaz 63 amperle korunmuş ama sizin ifadenizle daha fazla akım taşıma kapasitesi olan bir kablodan nasıl yüksek akım çekmiş, ben onu anlayamadım teknik olarak.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Hayır, hayır, anma akımından bahsediyorum, kısa devre akımından bahsetmiyorum. Kısa devrede akım ne kadara çıktı bilmiyoruz, temas direncini bilmiyoruz. Benim bahsettiğim şey, cihaz elektriklerle bağlantılandıktan sonra, kablosu bağlandıktan sonra buradan dirençlere giden kısımda bir yerde, arada bir yerde bir kısa devre olmuş çünkü bu taraftaki iletkenlerde bir yüksek akım taşımaya rastlamamışız ama bu hatta bir şey var ve o hatta bir tek cihaz bağlı. Dolayısıyla bizi oraya iten şey burası, nokta burası. Burada da cümleyi şöyle tamamlayayım: Oradaki kablolar fiziki bir etkiyle -kesme ya da yüksek ısıya maruz kalma vesaire- yalıtkanlıklarını kaybettikten sonra orada da bir kısa devre olmuş, bu açık.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Tamam Hocam, bu güzel. Mesela bana dediniz ki: "Bağlandı, geldi, rezistanslara giden aradaki kablo." Sonuç itibarıyla bu aradaki kablo imalat aşamasında yani cihazın kendisiyle alakalı bir kablo, daha sonradan oraya ilave edilmiş bir kablo değil ama ben...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Onu bilemeyiz, değiştirmiş olabilirler.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - O "grill plate" in elektrik kablosunun eridiği, artı, orada bir değişim yapıldı, hatta gösterdi fotoğrafı esasında, orta anahtarın farklı olduğu -3 tane anahtar var orada, "switch" var- bir operasyon geçirmiş ama şimdi, aradığın zaman yarım yamalak belgeye ulaşıyorsunuz. Mesela bir yerde termokupl değişmişler fakat bunun tarihi yok, faturası yok, bir şeyi yok. Şimdi, burada biz biraz evvel söylediğimiz gibi, koklaya koklaya, iz sürerek bunu buluyoruz, buradaki mikroskobik analizler bu yüzden ama "grill plate" in daha önceden kablosunun eridiği sabit yani kablosunu eritmişler.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Dolayısıyla orada içeride bir cümlem de şöyleydi benim rapordaki: Yani fiziki etkiyle olmuş olabilir, orası taşınırken katlanmış olabilir, üzerine bir cihaz konmuş olabilir, içi açılıp kapandığında bir şey yapılmış olabilir, temizlik sırasında içeriye ulaşılmış olabilir, kimyasal madde gelmiş olabilir, temizlik sırasında kullanılan kimyasal maddeler bu elektriksel izolasyonu bozmuş olabilir. Birden fazla sebepten kaynaklanmış olabilecek şekilde bir orada izolasyon bozulması olmuş ki kısa devre olmuş, bir yüksek akım taşıma kapasitesi olmuş.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Yani burada o "grill plate" in imalat hatası, o hiç değerlendirilmiyor somut olarak.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Hayır, onunla ilgili de bir cümle var raporun ilerleyen bölümlerinde, imalat hatası olduğuna dair somut bir şey söyleyemeyiz yani o konuyla ilgili. O aynı markanın bir sürü yerde benzer şekilde bu problemleri yaşaması gerekir ki o zaman böyle bir şey söyleyebiliriz.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ednan Bey, tamamlayalım lütfen.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Tamam Başkanım, ben şimdi devam edeyim.

Tabii, ondan sonra diyorsunuz ki... Peki, burada 300 dereceye kadar o rezistansların sıcaklığının çıktığını görüyoruz. 180 derecede buharlaşan bu hayvansal yağların, onu tutuşturma özelliği yok mudur o 300 derecenin? Yani alttan geldi ya da kısa devreden geldi ama 300 dereceye ulaşmış olan rezistans -ki Sayın Hocam öyle dedi- 300 dereceye kadar ya da 200 derece, 180'de zaten buharlaşmış.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - 200 biraz zayıf kalır ama normalde 240-250'yi geçince sıkıntı olur.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Peki, o rezistansın bu yangını çıkarma ihtimali yok mu?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Sayın Vekilim, şöyle, basit termodinamik kuralı şu: Isınan malzemenin yoğunluğu düştüğü için yukarıya gider. 300 derecelik ısı "grill"in yüzeyinde, yağlar aşağıda. Dolayısıyla aşağıya kadar ısının gelebilmesi değil, ısı her zaman yukarı gider, dolayısıyla aşağıdaki yağların ısınması o kadar kolay değildir. Bu cihaz normal çalışırken ısı her zaman yukarıya gider. Yani sobanın altında elinizi tutabilirsiniz. Teşbihte hata olmaz. Dolayısıyla o orada duruyor, anormallik başladıktan sonra yangın oluyor. Yoksa her gün yanması gerekirdi.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Tamam Hocam, teşekkür ederim.

Ben bu raporu okuduğum zaman hep şöyle cümlelerle karşılaştım: "Yeterli bilgi, belge, projeye ulaşılmadı." Yani bununla ilgili bir direnç mi var? Kurumlara siz yazı yazdığınızda bilirkişi olarak, savcılık tarafından görevlendirilen bilirkişi olarak kurumlar size bu konuda direnç mi gösteriyor? Mesela elektrik projesi yok, elektrik projesi neden size gelmiyor? Ya da -çok özür dilerim- burada itfaiye raporu var, 22/11/2007; Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından bilirkişi heyetimize iletilen belgeler arasında mesela bu itfaiye raporunun ben bir örneğini burada göremedim ya da gözden mi kaçırdım bilmiyorum. Bu itfaiye raporu önemli.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Eklerde var.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Eklerde hangi sayfada? Ben bulamadım.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Hangisine bakıyorsunuz? Bizim 189 sayfalık rapora mı bakıyorsunuz?

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Evet, 189 sayfalık rapora bakıyorum.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Onun ekleri ayrıca verildi. Ekler çok yer tutuyor. Ekler bayağı bir megabayt tutuyor.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Yani o ekleri bize ulaşmadığı için o itfaiye raporunu göremiyoruz.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bir şey söyleyebilir miyim Sayın Vekilim? Hemen şunu söyleyeyim size: Bakın, aklıma Kartal Devlet Hastanesi yangını geliyor, 2006 havalimanı kargo binası yangını geliyor, eski dış hatlar. Şimdi, buradaki sorun ne biliyor musunuz?

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Ek varmış, yeni öğreniyoruz.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hocam, özür diliyorum, anladım da mutlaka bunun ekleri olduğunu biliyoruz, duyup duymama değil, ekleri mutlaka vardır. Bizim ekleri toplayıp da dağıtabilme şansımız yok. Niye? 3 bin, 4 bin, 5 bin sayfa.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Excel dosyasıyla atsalar bize, biz oradan...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sayın Bakanım, o sosyal medyada var zaten, o dediğiniz rapor sosyal medyada var.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Sosyal medyadan alalım biz Hocam.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bize de öyle söylüyorlar.

Bu arada bende sosyal medya yok, onu söyleyeyim size, ben kullanmıyorum.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Arkadaşlar, rica ediyorum, bir dakika.

Cumhuriyet Başsavcılığımızdan istediğimiz rapor bu, bize gelen bu, biz de onu verdik size.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Ekleri de isteseydiniz ekleri de size iletirlerdi.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Arkadaşlar "rapor" dediğimiz, cumhuriyet savcılığından istediğimiz rapor bu ve bize gelen bu. Biz de size aynısını gönderdik.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sayın Bakanım, şunu söyleyebilir miyim Ednan Bey'in sorusuna?

Şimdi, bilgi, belgenin gelmesiyle alakalı, maalesef memleketimizde gecekondulaşma var, her konuda var. Şimdi, bakın, 1975 yılında onkoloji hastanesi olarak yapılmış olan Kartal Devlet Hastanesi yandığı zaman başka bir yapıya bürünmüş. Benim okuduğum İTÜ Kimya Metalurji Fakültesi 1983 yılında Kimya Metalurji oldu, bir binamız vardı. 1985'te cam ve seramik binası yapıldı. Ben İngiltere'ye gittim, geldim, 2 bina daha yapılmış. Yani bu binayı baştan tasarlayıp şöyle dört başı mamur yapamıyoruz. Sorun ne oluyor biliyor musunuz? Mimar arkadaşımız burada, mimar da varsa içinde, her binanın ıslak hacimleri, yaş hacimleri bellidir; işte tuvaletler, kadın-erkek vesaire. Bizim o kadar büyük bir tuvalet zenginliğimiz oldu ki 4 tane ayrı bina olduğu için her binanın her ucunda tuvalet var ve biz bunları sonradan odaya çevirme durumunda kaldık. Sıkıntımız bu Sayın Vekilim. Yani mesela havaalanı yangınında diyoruz ki "Kardeşim, burası dış hatlardı, kargo olmuş." Şimdi, şu kadar yerde samimi söylüyorum, 10 tane ofis yapmışlar, her birinde klima var. Biz diyoruz ki bunun tesisatını yollayın, bir şeyler verin, 14 çuval harita, pafta bilmem ne, hepsi 1975'ten 1977'ten kalma. Yani zaten o yüzden şu çözüm önerileri çok önemli. Yani biz bir şey istiyoruz, görmedim, duymadım, yapmadım, bilmedim. En önemlisi ne biliyor musunuz? Elektrigi, gazı, suyu şey yapın da, LPG tesisatı çok önemli. Yani LPG tesisatında firma ismi fark etmez, biz yıllardır bunlarla çalışıyoruz. İşte, yurt yangınını hatırlayın, Aladağ, Konya vesaire.

Sayın Vekilim, her firmanın ne kadar düzgün iş yaparsa yapsın sorumluluğu var, müteselsil sorumluluğu var. Dolayısıyla, yani "Ben işimi düzgün yaptım."la bitmiyor bu iş. Şimdi, biz merak ediyoruz, sen oraya koymuşsun tankı, sen oraya, içeriye tesisatı koymuşsun, sen "şov kısmı" dediğimiz insanların yoğun olduğu, -herkes orada kayak yapmıyor, fotoğraflara ve videolara baktığınız zaman insanlar orada yemek yiyor, vakit geçiriyor vesaire en az 70-80 kişi var, zaten 100'den fazla çalışan var- bir alanda nasıl önleyici ve koruyucu tedbirleri almadan LPG'yi bu kadar rahat getiriyorsun?

Bu arada bir detayı atladık. Şimdi, bakın, şurada görüyorsunuz herhâlde.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Uzun kalmış.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Şu LPG geliyor ya, şuradan bağlı, uzatmış bunu, buradan "flexi" boruyla geçirmiş. Şimdi, burada bir şekilde yanıyor, alttan yanıyor. Bu arada bu dolabın altında birtakım şeyler var, bunlar yanıyor, çöp yanıyor. Eğer burada davlumbazda, şurada bir otomatik söndürme sistemi olsa iş bitecek. Burada geliyor, burayı önce ısıtıyor. Bu esasında doğru bir şey. Isıttıktan sonra LPG sızmaya başlıyor, biz bunları an an görüyoruz. Bu sızdıktan sonra yani şu hortum şurada olmasa, şuradan bağlasa, burası yanarken -birkaç dakika sonra kızlar gelip gidiyor zaten servis yapanlar- bunu görüp belki söndürecek. Buradaki yanlış, teknik. Şimdi, bunu kim çekti diyoruz? Bunun cevabı yok. Bunu buraya kim getirdi?

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Videodan izlediniz mi onu?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - İzledik tabii.

Yani sıkıntı şu: Burada algılayıcı olsa, tam otomatik bir söndürme sistemi olsa sorun yok. Bu hortumlar düzgün çekilse oradaki personel de müdahale edebilir.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Fiziksel olarak gelme şansı varsa... Dijital isterim.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - İsteyelim Başkanım, onu daha önce de söylemiştik.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Orta girişin oradaki yüksek kameradan var sadece.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bu arada, özür dilerim Bakanım, ben size ekleri verebilirim, benim bilgisayarım da var, USB'yle verebilirim.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Problem yok, alırız yani şeydir ama dijital olarak gelebilme şansı var mı, bilmiyorum, bir bakayım.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Gelemez, zor, mutlaka USB'yle falan ya da WeTransfer'le yani Drive'la gelmesi lazım.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Onu bizim uzmanımız Emrah Bey takip etsin, ona göre şey yapalım.

Ednan Bey, tamamladın...

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Başkanım, tamamlamadım bitmedi, devam ediyorum.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ama rica ediyorum...

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Şimdi, itfaiye raporu...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Toplantıyı sizinle bitiremeyiz.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Başkanım, zaman... Ya, bakın, şöyle söyleyeyim: Bundan önce gelen arkadaşlarımızın hepsi de çok değerli, kıymetliydi, hepsini de vaktimiz olduğu kadar dinledik ama burada bu işin ana gövdesini oluşacak olan, bilirkişi raporunu hazırlayan arkadaşlar buradayken...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Anladım ama Ednan Bey, sizden başka arkadaşlarımız da var yani.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Tamam efendim, on ikiye kadar sürsün, sabaha kadar sürsün ama biz bu işi de bir konuşalım.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Anladım da bu Komisyon sizden ibaret değil ki diğer arkadaşlarımız da söz istiyor, onlara da vereceğim.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Başkanım, verirsiniz. Burada lütfen, rica ediyorum, ben işimi bitireyim, ben sorularımı sorayım Başkanım.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Rica ediyorum.

O zaman yorum yapmadan soru sorun bitirelim.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Yorum yapma değil, ben kısa kısa soru soruyorum.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ama bakın, yarım saat oldu size ayırdığımız zaman, yarım saattir siz konuşuyorsunuz ama rica ediyorum.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Sayın Başkanım ben yarım saattir konuşmuyorum.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ama önümde, görüyorum arkadaşlar, bir sürü arkadaşımız da istiyor söz.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Ya, kimse söz istemiyor demiyorum ki ben yani sizin bu işi acelece bitirme hevesinizi de ben çözemedim yani.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Acele etmiyorum arkadaşlar ama 15 arkadaşım daha var.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Bırakın da ben konuşayım ya. Tamam Başkanım, benden bu kadar...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - O zaman buyurun, siz yapın toplantıyı.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sayın Bakanım, özür dilerim, Ednan Bey'in sorduğu sorular esasen birçok üyemizin soracağı sorular, o yüzden bence...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Anladım, şey değil... Hocam, rica ediyorum, biz burada, bu arkadaşlar da boşuna oturmuyor.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Ağabey, ben bir iki tane daha sorayım, siz şey yapın, bir saniye.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Buyurun.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Şimdi, bu, 2007 yılındaki itfaiye raporu. 2002'de bir yangın yönetmeliği çıktı, bu yangın yönetmeliğinde diyor ki: "Mevcut yapılar, var olan binalar iki yıl içerisinde eğer bu eksikliklerini gidermezlerse kapatılır." Yani yapı kullanma izin belgeleri iptal olur. Size hiç böyle bir belge ulaştı mı? Yapı kullanma izin belgesi iptal olmuştur tarzında 2004 yılı için, 2005 yılı için böyle bir belge ulaştı mı size?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Yok öyle bir belge...

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Öyle bir belge ulaşmamış. Sonuçta 2002'de bir yönetmelik var, çıkmış, mevcut bu oteller için iki yıl tanımlamış ama dört yılda ya da 2004 ya da 2005 yılında bu otelin yapı kullanma izin belgesi iptal edilmesi gerekirken iptal edilmemiş. Bir de ilginç bir şekilde itfaiye raporunun tarihi 22/11/2007, ondan sonraki yönetmeliğin yürürlüğe giriş tarihi de 19/12/2007 yani neredeyse yirmi, yirmi beş gün öncesinden bir itfaiye rapor alınmış. Yani bu itfaya raporunu kimin, kimlerin verdiği, nasıl tespitler yaptığı, ne tür incelemeler yaptığı bence izaha muhtaç.

Bir de bu raporunuzda önemli şeylerden biri şu, 38'inci sayfada şunu diyorsunuz: Elimizdeki mevcut belge kayıtları incelendiğinde geçmiş yıllardan beri otelde görevli iş sağlığı güvenliği uzmanları, yerinde denetim yapan FQC gibi güvenlik belge sağlayıcı firmalar, farklı kamu kurum kurumları adına denetim için gelen denetçiler otelde sürdürülebilir risk analizi yapıldığını, yangın ihbar ve uyarı sisteminin aktif, yeterli, tüm yasal mevzuata uygun olduğunu belirtmişlerdir. Bu farklı kamu kurum ve kuruluşları kimlerdir? Bu denetçiler kimlerdir? Bunların isimleri nedir, nelerdir? Bunlar raporumuzun başka bir yerinde var mıdır?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Var.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Burada yok.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Var, sonuç kısmında var, hepsi var.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Kurumları şey yapıyorsunuz yani o denetime gelen şeyleri falan... Yani bakanlıkların... Yani kimler gelmiştir? Tamam, ben sorayım, siz de şey yapın, sonra çok uzayınca Bakan benim konuştuğumu düşünüyor.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Var, bunların hepsi raporda var.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Mesela, burada o sonuç şeyinde yazıyor, işte, birçok insanlarla... Mesela birinci derecede etkili, benim gördüğüm kadarıyla kamu kurum kuruluşları arasında birinci derecede etkili... Bir de şöyle bir tanım var: Birinci derecede asli kusurlu. Etkili ile asli kusurlu arasındaki fark nedir? Yani gelip de oraya rapor veren adam, yangın raporu veren adam ya da kurum neden etkili oluyor? Yani bence o yangının oluşmasına zemin hazırlayan o, kapiya kilidi vursa, işletmeyi kapatsa belki bu yangın olmayacak, olayı düzelterek. Etkili ile tali kusurlu, asli kusurlu arasında hukuken fark nedir, onu öğrenmek isterim.

Bir de burada -çok özür dileyerek- mesela, sigorta şirketlerinden hiç bahsedilmemiş orada. Yani bu sigorta şirketlerinin, burayı sigorta eden şirketin tali, birinci derece, ikinci derece bir kabahati yok mudur?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Onlardan bahsettik, onlara değinildi fakat kusur verme durumunda... Hocam, siz buyurun.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Ben bitireyim, ondan sonra Bakanım bize şey yapıyor, süreden şey yapmayalım.

Neyse ağabey, insicamımızı da bozdun Sayın Bakanım yani biz burada vallahi bir sürü...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ya, ne insicamı, hep sen konuşuyorsun millet dinliyor vallahi yani.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Vallahi bozuyorsun ya.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Arkadaşların da soracağı bütün soruları sordun sen zaten Ednan Bey.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Tamam, arkadaşlarımız da sorsun yani ben o zaman bir daha şey yapacağım Sayın Bakanım. Arkadaşlar da sorsun, ondan sonra devam ederim.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Tamam, teşekkür ediyorum.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Sayın Bakanım, ben bu arada affınıza sığınarak bir şey söyleyeyim mi?

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Tabii, lütfen.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Yaklaşık olarak beş dakikadır yangını seyrediyorsunuz, hiçbir şey görmediğiniz yerde beş dakikadır yanıyor, görüntü beş dakikadır... Yangının beşinci dakikasındayız, beş dakikadır bu görüntü donuk bir görüntü değildir, şu anda beş dakikadır...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ha, bu canlı mı? Hareketli bir görüntü mü?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Şu anda canlı Başkanım, hareketli bir görüntü, şu anda yanıyor burası.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ben fotoğraf olarak algıladım bunu.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Fotoğraf değil maalesef, beş dakikadır yanıyor. Maalesef yangını görebilir hâle gelmeniz için daha bir buçuk iki dakikaya ihtiyaç var, beş dakikadır da ekranda duruyor, dikkatinizi çekmek istedim, lütfen. "Ne kadar detaylı hazırlandı?"yı gerçekten... Bakın, şu anda da görmüyorsunuz. Şu anda daha büyütülerek gelecek ve 400 gigabaytı...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bir de yavaşlatılmış görüntü olduğu için fark edemeyebilirsiniz Sayın Bakanım.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - ...gerçekten kaç yüz sefer, kaç saniye seyrettik, kaç sefer yavaşlatıp seyrettiğimizi tahmin bile edemezsiniz.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Ama orada yirmi beş geçiyor saat, on altıda çıktı.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Yok yok, onlara güvenmeyin.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - On yedi geçe başlıyor ya, on yedi geçe başlıyor Sayın Vekilim. On yedi geçe başlıyor, şu anda yirmi yedi geçiyor.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Kayıt cihazlarındaki...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Kayıt cihazlarına bakmayın, lütfen buradaki saate bakın, gerçek saat burada.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - "Beş dakikadır yanıyor." dediği o zaten.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Beş dakika yanıyor dedim çünkü on yedi gece başlamıştı yangın gerçekte.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Evet, Ramazan Hocam, buyurun.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Sondan başlayayım da... Sigorta şirketlerinin sorumluluğu bizi ilgilendirmiyor, o ayrı bir konu, özel hukuk konusu o. Onlar orayı sigorta ettirmek için gidip bakıyorlar, ona göre bir fiyat veriyorlar. Hukuki sorumluluk bizim alanımız olmadığı için oraya girmedik.

Denetimle ilgili bir şey söylediniz. 2007'de çalışma ve iş yeri açma ruhsatı il özel idaresi tarafından veriliyor. O zaman alınmış yangın raporu. Tabii, bu yangın raporu gerçekten de gerçeğe uygun muydu değil miydi onun ayrıca araştırılması lazım, orayı bilmiyoruz.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Yani onu gördünüz değil mi 2007'de alınmış itfaiye raporunu?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - 2007'yi işledik zaten.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Rapor var olabilir.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Rapor var, mutlaka var ama raporda herhangi bir problem gözüküyor.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Raporda "Uygun... Uygun... Uygun..." yazıyor. Gerçekten de uygun muydu değil miydi o ayrı bir hikâye.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Anladım, değil miydi, bilemiyoruz tabii.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Onu bizim bulma şansımız yok.

Onun dışında, 2007'den sonra Kültür ve Turizm Bakanlığı 15 defaya yakın denetlemiş orayı ama turistik açıdan bazı şikâyetler üzerine denetlemiş; işte, tesisiyejde bir elektrik problemi çıkmış, o şikâyet edilmiş, gitmiş. Onun dışında üç yıldızlı, beş yıldızlı belge almak için talepte bulunulmuş, onlar için denetlenmiş. Onun dışında da güvenlik açısından bir denetleme yok, onu söyleyeyim.

Teşekkür ederim.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Kültür ve Turizm Bakanlığının can ve mal güvenliği açısından denetlemesi lazım orayı, onu belgelemesi lazım.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Etkili olamamış Sayın Vekilim.

Hocam şunu söyleyebilir miyim -özür dilerim- bakın, Sayın Başkanım, bugün size verdiğimiz bu özellikle İTÜ bilirkişi heyeti önerileri olarak -bunda hocamızın da katkıları var- 31'inci madde Ednan Bey, çok haklısınız, otellerin sigortalı olmasında sigorta firmalarının kendine özgü yangın denetleme prosedürü zorunlu olmalı ve bu prosedürler uluslararası otellerde belgeleme standardına uygun olmalıdır.

Şimdi, bu sigortalı olmayı mesela biz araştırıyoruz. Efendim, biz bu belgeleri istedik. Biz başsavcılığa, birkaç kere "Şu belgeler tamamlansın." dedik. Tabi başsavcılık gereğini yapar, belge gelirse... Sigorta ismi değişmiş değil mi Hocam 1997'den sonra?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Eureko oldu en son. Ondan önce Halkbank'tı.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Eureko olmuş vesaire, neyse.

Sözlü anlaşmışlar yani "Biz yeniliyoruz, işte TÜFE'ye, TEFE'ye göre şu kadar prim arttı." Böyle bir şey olmaz. Biz, biliyorsunuz, yangın olayını... Bir fabrika yansın diyelim, sigorta eksperleri gelir, en ince ayrıntısına kadar incelerler.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hikmet Hocam, çok özür diliyorum. Şimdi, burada, bu sigorta işini iyi bilen bir arkadaşımız var, bir şey söyledi de. Hemen bir katkı versin diye ben, Rıdvan Bey'e söz vereyim. Sigorta işiyle uğraşan bir milletvekilimiz, işi profesyonelce biliyor.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Orada 3 sigorta şirketi daha önce bir kontrol ediyor fakat "Yapamayız." diyorlar, uygunluk vermiyorlar. Dolayısıyla Eureko Sigorta yani bankaya bağlı bir sigorta şirketi, dediğiniz gibi, görmeden oteli sigortalıyor.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Görmeden yapabilmesi mümkün mü? Yani öyle bir şey olur mu?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Mevzuata göre yapıyor Sayın Bakanım ama yapmaması lazım

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Mevzuata göre yapıyor ama insani bir...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hukuka uydurmuştur ama yani ne bileyim, ben bir şey yapmaya kalksam bir görürüm, onun sorumluluğu var.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Sigorta şirketinin sorumluluğu bir şey çıkarsa parayı ödemek. Göze alıyorsa yapar yani orada hukuken bir sıkıntı yok.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Şimdi, mesela sigorta şirketi bu rapora göre baktığımızda, bilirkişi raporuna göre bu parayı ödemez, hani mümkün değil ödemez.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ödemez, niye?

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Ödemez yani bu bilirkişi raporunda "gerekli tedbirler alınmadığından, teknik denetimlerden geçmediğinden, ilgili bakanlıklar denetlemediğinden" diye sayar, sayar, ondan sonra ödemez, hukuki anlamda da bir sorumluluk almaz. Hâlbuki suçluysa suçsuz hâle gelip bir de üstüne yatabilecek bir konuma gelebilir maalesef, sistem böyle kötü.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Şirket ile sigorta şirketinin arasındaki bir problem.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Tabii, bir de, mesela, kredi kullanır otel, o kredi kullanırken "Benim yangınım da bitti, arada bunu da ver." demistir muhtemelen ya da başka bir işlem kullanmıştır.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Şöyle olur mu Rıdvan Bey; sigorta şirketi ödemez ama o otelin sahibi mecburen sorumlu, değil mi yani?

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Tabii.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - O ödemesi de o ödeyecek, bir şekilde ödeyecek.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Tabii, "Sorumluluğu otel sahibi ödesin."e dönecek.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Anladım.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - "Biz ödemeyiz, kendisi ödesin." diyecek.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Evet, hocalarımız, var mı...

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Saat görünüyor mu?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Görüntü büyütüldüğü için engelliyor, şu anda, artık canlı bölümde izleyebiliyorsunuz.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Servet, tamam, görüntüyü boş ver, görüntü kalsın, yandı bitti.

Sayın Vekilim, 9'uncu maddesine verdiğimiz İTÜ bilirkişi heyeti önerilerinde biraz evvel söyledik ya, firmanın, güvenli otel belgesi düzenleyen özel sektör kurumlarının belgelendirme içeriklerinde yangın önlemleri net, kesin ve açık olarak yer almalıdır ve otelin "web" sayfasının ulaşılabilir olması sağlanmalıdır; görünür olması lazım. Şimdi, burada, işte, bir firma gitmiş "Ben denetledim." Bakıyoruz ki denetleme yalan yani Turizm Bakanlığının bazı denetlemelerinde de... Şimdi, etkili diyoruz ya Sayın Vekilim, tabii, bir yerden başlıyor, bu, her yere kadar gidebilir illiyet bağıyla. Ama denetlemeyi kim yaptıysa hani orada nasıl bir menfaat oldu, gitti mi, gitmedi mi, otelde mi konakladı, kafadan mı doldurdu yani çok ezbere işler var burada, dolayısıyla ortalamaları alınmış, bunları siz, ekler geldiği zaman göreceksiniz Sayın Bakanım. İşte, bizi de zaten oyalayan, bizi de yoran bu. Yani bir belge istiyorsunuz, geliyor belge, dediğiniz gibi, aynen bakanlıkların sorumlulukları var; bizim oraya yazdığımız, kusur alan bakanlıklar var fakat burada başka otellerle de yüzleşeceğiz. Tarım ve Orman Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı; bunların da hepsi tek tek irdelendi. Biz, tabii, Ramazan Hocamızın da hukuk katkılarıyla bu şekilde verdik. Bir de unutmayın, bu, belli bir sürede çıkması gereken bir rapor. Normalde bu tip raporlar bir buçuk, iki aydan evvel çıkmaz; tecrübeme göre söylüyorum ama kamuoyu baskısı ve algı yönetimi... Bizim şu anda size en büyük faydamız şu, talimat doğrultusunda, bizi buraya bunun için çağırdınız tedbirlerle alakalı: Lütfen, özellikle, yangın yayılma mekanizması burada 200 sayfada özetlenmiş ama şu 2,5 sayfada çok önemli detaylar var, siz de Komisyon olarak bunlara mutlaka katkıda bulunursunuz. Bizim önerimiz, esasında en sonda şu Sayın Bakanım, size de söyledik: İstanbul Teknik Üniversitesi olarak biz kurumsal manada iki yüz elli küsur seneye sahibiz; bu bilirkişi heyeti olarak da biz iki yüz elli seneden fazla tecrübeye sahibiz. Benim otuz dokuz yıllık, Servet'in belki otuz beş yıllık, Derya en gencimiz, belki yirmi beş, otuz yıllık; herkes yaşlanmış... Şimdi, bu tecrübeden bir şeyler ortaya çıkıp sizin de Komisyonunuz vasıtasıyla, sizin de önderliğinizde Sayın Bakanım, İstanbul Teknik Üniversitesi, AFAD, TÜBİTAK... TÜBİTAK'tan bir proje de yapabilir; bu, bugünden yarına çözülecek bir şey değildir. Biz bunları çıkardık, manifestolar hazır. Sizden ricamız, gerçekten eğer kalıcı bir tedbir alacaksak bunların hayata geçirilmesi için bir proje bağlamında gerçekleşmesi lazım. Ve en son bu yazdığımız İTÜ bilirkişi heyeti önerilerinin son paragrafında sonuç olarak başlayan kısım esasında işin özeti ama şurada 38 maddeye indirgemişiz, bu daha fazlaydı; bu yangından çıkan tecrübeler ve gördüklerimiz.

Sigortaya katılıyoruz, sigortada şöyle olur; sigorta öder esasında ama rücu eder, der ki: "Sen bu tedbiri almamışsın." Şunu söyleyeyim: Otelin sahipleri, yöneticileri ne varsa mal varlığı, hepsi elinden gider. Otel "Ben sigortalarımı ödüyorum." der, öder ama rücu ettiği zaman bundan sorumlu olan, o tedbirleri almamış olan yükümlü insanlar, bunu yapmakla yükümlü olan insanlar kaçamazlar; büyük bir sıkıntı var.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Orayı satan acenteler de aynı şekilde...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bravo, onlarla da ilgili bir maddemiz var, özür dilerim, 8'inci maddede bu Sururi Bey.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Hocam, sigortayla ilgili bir şey söyleyeyim.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Buyurun.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Uludağ'a da gittiniz siz.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Gittik.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Muhtemelen Uludağ'da da sigorta vardır ama sigorta bunu da ödemeyecek, ödemez. Sebep şu: 2 Ocakta Valilik resmî yazı yayınlıyor, diyor ki: "2 Ocak itibarıyla Turizm Bakanlığınca bu otel mühürlenmiştir." Otel mühürlü 2 Ocakta. Ocaktan sonra gelen 23 Şubat ile 27 Şubatta Çanakkale 18 Mart Üniversitesinden 3 otobüs spor akademisi öğrencileri otelde konaklıyor, 23'ünden 27 Şubata kadar. Akabinde mart ayında, yangının çıktığı gün dahi otel internet üzerinden rezervasyonlara açık yani otel çalışıyor. Yani devlet gidiyor, kapatıyor "Kardeşim, burayı mühürledim." diyor ama adam ertesi gün faaliyete devam ediyor. Yani bu akıl alacak bir iş değil. Yani bu, liyakatsizliğin ve kadrosuzluğun önlenemez bir sonucu.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sayın Vekilim, özür dilerim.

Perşembe günü yangın çıkıyor, sabah 05.30 civarı veya neyse, başsavcıyla görüşüyoruz, o anda biraz evvel Ednan Bey'in söylediği gibi medyada görüntüler var ve benim bir talebem YouTube'da yorum yapmış çocuk, İSG uzmanı A tipi, hatta aramızda da konuştuk. Şimdi, bu büyük bir algı tabii, büyük bir yanlış da olabilir. Bunu Başsavcı Vekili Zafer Bey'e sorduğunuz zaman "Hocam, sızmış." dedi. Nereden sızmışsa. Şimdi, bu, tabii bizim görevimiz değil ama şunu söylemek istiyorum: Her şey görüldüğü gibi olmayabilir. Biz Jandarma Kriminalden gelen görüntü kayıtları, oradan aldığımız numunelerin analizleri ve detaylı... Oradan da belge istedik, 32 tane belge istedik, gelecek inşallah, ona göre yorumlarımızı yapacağız ama haklısınız yani maalesef bir sızıntı var; adliyeden sızıntı var, itfaiyeden sızıntı var, Jandarmadan sıkıntı var, bunların engellenmesi lazım.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Pardon, bir şey soracağım.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bize şu anda resmî olarak gelmiş bir görüntü, bir klasör yok.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Bu rapor nihai değil yani o zaman?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Hayır, hayır, Bursa için konuştum ben.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Bursa için konuştu.

Teşekkür ediyorum.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Başkanım, mevzuatla ilgili bir iki şey söyleyeceğim.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hocam, buyurun.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Belki sorular varsa belki öne alması olurum.

Şu andaki yangın güvenliğiyle ilgili mevzuatımızda bir dağınıklık var. Mevzuatımız özellikle belediye sınırları içinde belediyeye veriyor denetim ve görevleri, belediye sınırları dışında ise il özel idaresine vermiş 2005'ten bu yana. Asıl şeyde "Çalışma ruhsatı verilirken bakılacak." deniyor, "İtfaiyeden bir rapor alınacak." deniyor. Nitekim, bu otelde de 2007'de çalışma ruhsatı verilirken Bolu Belediyesi'nden bir itfaiye raporu alınmış. Daha sonra ne olacak? Yani raporu verdik, çalışma ruhsatı verdik, her şey yerindeydi. Sonraki rutin denetimler konusunda mevzuatımızda açık bir hüküm yok. Dolayısıyla, bizim oturup... Bir de bütün bu şeylerde en azından bir tane sorumlu belirlememiz lazım ileriye yönelik olarak mevzuatımızda. Şu anda il özel idaresi asıl sorumlu ama Turizm Bakanlığının sorumlu olduğu alan var, Çalışma Bakanlığının sorumlu olduğu alan var, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının var ve bunlar çok dağınık, herkes birbirinden habersiz. Az önce vekilim, mesela, o Turizm Bakanlığının şeyi sordu. Turizm Bakanlığı yetkilileri asıl olarak turistik denetim yapıyor hizmet kalitesiyle ilgili. Yönetmelikte bir hüküm var can güvenliğiyle ilgili. Turizm denetimi yapan kişi nasıl anlayacak can güvenliğiyle ilgili. Bir tereddüt görürse ilgili yere yazacak "Gelin, bir denetleyin." diyebilir ancak. Dolayısıyla, bütün bunların derlenip toplanıp bir sorumlu belirleyip -bu valilik mi olur, bakanlık mı olur, il özel idaresi mi olur, belediye mi olur, tabii onu detaylı tartışmamız lazım, benim bir fikrim var ama şimdi söyleyemiyim onu-bunu mutlaka yapmamız lazım gelecek dönemler için.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, buyurun Sayın Resul Kurt.

RESUL KURT (Adıyaman) - Sayın Bakanım, teşekkür ediyorum.

Öncelikle, raporun hazırlanmasında özverileri ve katkıları için heyete teşekkür ediyorum. Bu elim olayda kaybettiğimiz vatandaşlarımıza da tekrar Allah'tan rahmet diliyorum.

Tabii, büyük bir yangın, dünyanın yaşanmış en büyük felaketlerinden biri. Çok sayıda vatandaşımızı kaybettik ve bunun acısını da hepimiz yüreğimizde hissediyoruz.

Benim birkaç sorum olacak. Birincisi: Biz olay yerini beraber gördük. Yangın merdivenleriyle ilgili ne gibi eksiklikler tespit edebildiniz? Yangın merdivenlerinde ne gibi sorunlar vardı? Yangın merdiveni mevzuata uygun olsaydı bu kadar büyük bir facia yaşanabilir miydi? Tabii, burada olayı ayırmak lazım. Birincisi, işletmenin alması gereken birçok tedbiri almadığı ve bu faciaya sebebiyet verdiği apaçık görünüyor. İkincisi, birtakım önlemler alınmış olsaydı, belki bu kadar büyük bir facia yaşanmazdı dolayısıyla yangına müdahale edemeyiz ama canlarımızı kurtarabilmemiz, hayatları kurtarabilmemiz mümkün olabilirdi. 24 Aralıkta Bolu Belediyesi İtfaiyesi bir ruhsat talebiyle inceleme yapıyor ve 8 maddeden oluşan uygunsuzluklar tespit ediyor; bu uygunsuzluklarla ilgili de herhangi bir kamu kurumuna bilgi vermediği bilgisi var bizde. Eğer bu 8 maddeden oluşan uygunsuzluklar giderilmiş olsaydı bu kadar büyük bir facia yaşanabilir miydi, daha az bir kayıpla atlatabilir miydik?

Bir diğeri: Bolu Belediyesi... Bu olayda, hepimiz canlı izledik, insanlar can havliyle kendilerini pencerelerden atıyor. Burada, hepimiz biliyoruz ki, şişirilebilir atlama yatakları var yani itfaiyecilerin kullanması gereken. Şişirilebilir atlama yatakları bu olayda kullanıldı mı? Vatandaşlarımız şişirilebilir atlama yatakları olsaydı atladıklarında hayatta kalabilirler miydi?

Yine, özellikle Jandarma ve Polis Kriminal birimleri için, hakikaten, sizin anlattıklarınızdan -ben eski bir müfettiş olduğum için daha titiz bakıyorum- büyük bir sorumsuzluk örneği sergilendiğini, delillerin bilgisizlik veyahut da konunun mahiyetine sizin kadar nüfuz edememelerinden dolayı büyük bir sıkıntı yaşandığını anlıyoruz.

Burada taleplerinizi de yazmışsınız. Aslında belki Türkiye genelinde bu tür büyük afetlere, bu tür büyük olaylara müdahale etmek için hem Jandarma Kriminalde hem de Emniyet Kriminalde daha uzman, daha nitelikli, hani, anında müdahale edecek bir ekip olması ve bu ekibin de çok iyi eğitilmiş olması gerektiğini düşünüyorum.

Biz burada hep işletmeyi eleştirdik, yangın eğitimi vermemiş. Eğitim her şeyin başı; hakikaten, bir yangın eğitimi verilmiş olsaydı belki birçok can kurtulmuş olacaktı. Dolayısıyla, bizim Komisyonumuzun da hem Jandarma hem de Emniyete bu yönde bir tavsiyesinin olması gerektiğini düşünüyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Resul Bey, teşekkür ediyorum.

Buyurun.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sayın Bakanım, hemen ben şöyle söyleyeyim, sondan geleyim: Öncelikle, Polis Kriminal Laboratuvarını ve Polis Kriminal Ekspertiz Laboratuvarını tenzih ederim, Jandarmada bir iki sıkıntı var; İstanbul'u da tenzih ederim ama Ankara'da bir sıkıntı olduğunu gördük. Hani, orada mesela kimya incelemesi yapan uzmanın altyapısı nedir, birikimi nedir, neyi nasıl yapmış ya da... Hani "Oradaki kablo incelemesinde gözle görülen analizlerde şaşa görülmüş." Böyle bir şey mümkün değil yani biz Adli Tıpla yıllardır çalışan insanlar.

Sondan geldiğim zaman, İtfaiye esasında oraya atlama şeysi götürüyor fakat bunun yandığı ve kullanılmaz duruma geldiği anlaşılıyor. Bu, esasında, gene son bir çözüm; biraz sonra Nuri Hocamız söyleyecek fakat -Bakanımızla da görüştük esasında- şudur: Bakın, Belediyenin yetki alanı veya değil ama önerilerde 6'ncı madde: "Otelin, belediye yetki alanı içerisinde kalıp kalmadığına bakılmaksızın, periyodik olarak itfaiye tarafından yıllık denetlenmesi ve raporlama yapılması; yanında otel yetkililerinin görevlendireceği yetkin personel -yani bir isim arıyoruz, bir görevli kişi; bakanımızın söylediği gibi- tarafından aylık, altı aylık ve bir yıllık kontrolünün yapılarak tüm işlemlerin belgelendirilmesi gereklidir." Şimdi, burada yangın çıktığı zaman itfaiyeyi

çağırıyoruz ama yetki vermiyoruz ya da "Yetkisi yok." diyoruz. 2007'deki raporda, hani, 8 tane uygunsuzluk diyorsunuz ya; daha fazla uygunsuzluk var. Mesela, orada LPG tesisatıyla alakalı bir şey yok; biz bunları da raporumuza yazdık, ona bakarsınız. Şimdi, oraya gidip ben incelesem -ki bunlar bilgili insanlar esasında- LPG'nin nereden... Yani, konuşuyoruz işte; siz de gitseniz bunun nasıl buraya geldiğini, niçin burada sisi, otomatik sistem olmadığını görürsünüz.

Nuri Hocam, sen mimari açıdan da söyle yani vekil beyin söylediği şekilde.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Buyurun.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DOÇ. DR. NURİ SERTESER - Ben, izninizle, bu konuyla alakalı olmak üzere aslında binada alınması gereken bazı tedbirler olduğunu bir kere vurgulamak isterim çünkü değerli hocalarımızın şimdiye kadar yapmış olduğu konuşmalar esasen yangının çıkış anı ve sonrasına ilişkindi. Bizlerse normalde bir bina tasarımında bu planlamaları yaparken, özellikle yangınla alakalı çalışmalarını yürütürken önleyici tedbirlerin ağırlıklı olması gerektiğini biliriz; dolayısıyla, yangın başlamadan önce alınması gereken o tedbirlerin olup olmadığını denetlememiz gerekiyor binada; sonra eğer herhangi bir sebeple... Bu, kazara olabilir veya kasıtlı olabilir çünkü yangın istatistiklerine baktığımız zaman aslında giderek, maalesef, yükselen bir eğilimle kısıtlı olarak da binalarda yangının çıkartılabildiğini görüyoruz. Dolayısıyla, önleyici tedbirler açısından değerlendirdiğimiz zaman, bir kere bizim açımızdan en önemli şey, o binayı kullanan kişilerin bir yangının başladığı andan itibaren emniyetli bir şekilde bina dışındaki emniyetli bir alana kadar çıkartılabilesidir. Şimdi, bu süreci takip edebilmek için de binanın sağlaması gereken bu kaçan insanlara bazı koşullar, bazı ortamlar olması gerekiyor ki bu ortamlar içerisinde en değerlisi kaçış yollarıdır. "Kaçış yolu" dediğimiz şey, kapalı bir mekân içerisindeki en olumsuz durumdaki kullanıcı, isterseniz burayı hemen örneklemek amacıyla söyleyelim, buradan çıkabileceğimiz tek bir kapı var, şu anda tahmin ediyorum içeride 50'den fazla kişiyiz, mevcut yönetmeliğimiz şöyle diyor: Risk seviyesi açısından değerlendirildiği zaman böyle bir ortamdan aşağı yukarı 50 kişinin üzerinde eğer kullanıcı varsa en az 2 tane kaçış kapısının olması lazım.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Meclis bile sakat.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Doğru, toplantı salonlarında ve şeylerde böyle.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DOÇ. DR. NURİ SERTESER - Ben size örnekledim. En olumsuz durumdaki kullanıcı kim? Onu da hemen örnekleyelim: Kapıya en uzak durumdaki bir kişi yani bu, muhtemelen köşelerde oturan bir kişi olacaktır, yerinden kalktıktan sonra buradaki mobilya düzenine göre hareket etmesi gereken tüm boşlukları kullanarak kapıya kadar ulaşacak, kapıya ulaştığı noktadan itibaren de koridorlarda kaçış için ayrılmış olan boşlukları kullanarak yani bu aşağı yukarı 80 santimetrelilik boşlukların altına inmemek kaydıyla kaçış yoluyla işaretlenmiş olan -ki dışarıda var, gördüm bunları- yolları takip ederek bina dışarısına çıkabilecek yolun tamamıdır. Dolayısıyla bunlar da yönetmelikte aslında tarif edilmiştir yani tek yönlü veya iki yönlü kaçış yolu olarak tarif edilmiştir. Binada otomatik "sprinkler" sisteminin bulunması ya da bulunmaması durumuna göre de bu mesafeler yine ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

Şimdi, Kartalkaya özelinde bu denetlemeyi yaptığımız zaman binadaki kaçış yollarının maalesef, aslında hem mesafe olarak hem de yangına korunumlu alanlar itibarıyla istenilen koşulları sağlamadığını açık ve net olarak söyleyebiliyoruz çünkü özellikle tahliye amacıyla kullanılan kat, burada zemin kattır, insanların kaçabileceği tek bir var. Zemin kata kadar üst katlardaki ve zemin katın altındaki tüm kullanıcıların bu kata kadar erişip bu noktadan itibaren de dışarıya kaçabilecekleri noktaya kadar olan toplam mesafenin de "sprinkler" tesisatı olmadığı için 10 metreyi aşmayacak şekilde ve gözle görülebilecek şekilde planlanmış olması gerekiyor.

Şimdi, peki, zeminin üstündeki ve altındaki katlardaki kullanıcıların hangi yolları takip etmesi gerekiyordu? Planlara bakacak olursanız, elinizde raporlarda, raporun büyük kısmında özellikle göreceksiniz; koridorların sonundaki kullanıcıların özellikle kapıdan çıktığı andan itibaren kaçabileceği 2 tane aslında yol var normal olarak. Bunlar kaçış merdiveni olarak planlanması gereken ancak gerçek kaçış merdiveni özelliğini sağlamayan 2 merdivendir yani binanın orta yerinde bulunan ana merdivenin dışında aslında binada 2 tane daha merdiven var fakat merdivenlerin kaçış merdiveni özelliğini sağlayabilmesi için mutlaka korunumlu yapı elemanlarından yapılmış olması gerekir; mutlaka kapısının duman ve alev sızdırmaz özellikte olması gerekir; bu kapıların binanın yüksekliğine bağlı olarak en az 90 dakika, yapı elemanlarının ise en az 120 dakika boyunca yangına dayanıklı olması gerekir. Bu korunumlu alan içerisinde boyutsal özellikleri itibarıyla kapasite kontrolleri yapıldığı zaman merdiven kollarının ve sahanlıkların 80 santimetrenin altına inmeyecek şekilde planlanmış olması gerekir. Bu alanın içerisine açılan shaft ve benzeri korunumsuz alanların bulunmaması gerekir ki bu alanların içerisinde özellikle merdivenlerden bir tanesinde bir servis asansörü bulunmaktadır. İkincisi, her iki merdivenin içerisinde de kat holleleri, kat ofisleri bulunmaktadır ve bunlar da maalesef direkt olarak merdivenin içerisine korunumsuz kapıyla açılmaktadır.

Şimdi, böyle bir durumda biz binada yapmış olduğumuz incelemelerde merdivenlerin kapılarının neredeyse hemen hepsinin ahşap olduğunu ve bu yangın sonucunda da bu kapıların tamamen veya kısmen yanmış olduğunu gördük yani insanlar merdivene kadar izlemeleri gereken yolu gerçekten katedebilmiş olsalardı bile bu merdivene ulaştıkları andan itibaren zemin kata kadar korunumsuz bir alan içerisinde ilerlemek durumunda kalacaklardı. Dolayısıyla merdivenler maalesef gerçek kaçış merdiveni özelliğini sağlamıyor. Bu nedenle, en olumsuz durumda yani en üst kattaki mesela kullanıcıdan itibaren merdivenin içerisinde almak zorunda olduğu yolun tamamını da bu izin verilen kaçış yolu için değer neyse o değer içerisine mutlaka katmamız gerekiyor ki bu değerler maalesef toplandığı zaman bina dışına açılan son kapıya kadar izin verilen değer çok üzerine çıktığını görebiliyoruz. Üstelik bina içerisindeki maalesef yangının yayılma yolları itibarıyla shaftlar, ana merdiven kovası, mevcut diğer -bu az önce saymış olduğum- merdiven boşlukları, asansör kovaları bunların tamamı katlar arasında yangının özellikle üst katlara doğru hızlı bir şekilde yayılması için ortam oluşturmıştır. Üstelik yanıcı maddelerin çokluğu nedeniyle ortaya çıkan duman ve dumanla beraber ortama yayılan toksik gazlar insanların bu alan içerisinde, kaçış yollarında hızlı bir şekilde hem görünürlüğünü kaybetmesine hem de bu toksik gazların solunması nedeniyle de can kayıplarının oluşmasına neden olmuştur.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Şu anki oda sayısı ile ilk proje arasındaki oda sayısı arasındaki farkı tespit edebildiniz mi, var mı yani imara aykırılık var mı?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DOÇ. DR. NURİ SERTESER - O tespiti yapabilmış olmak için elimizde 2 farklı projenin olması gerekiyordu, biz sadece tek bir projeden yola çıkarak bu denetlemeyi yaptık.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - İskâna aykırılık...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DOÇ. DR. NURİ SERTESER - Yani mevcut olan projeden yola çıkarak aslında...

CEM AVŞAR (Tekirdağ) - 1997'deki mi?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Daha önce.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DOÇ. DR. NURİ SERTESER - Bizim daha önce kullanmış olduğumuz yani raporda belirtmiş olduğumuz aslında tarih...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Hayır, Sururi Bey'in sorduğu, orada 11 ve 12'nci kat var ya, sonradan yapılan...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DOÇ. DR. NURİ SERTESER - Evet.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - O ve tabii, yine, iş yeri açma ruhsatı da gidecek, yine bir yangın raporunun gitmesi gerekiyordu.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DOÇ. DR. NURİ SERTESER - Esasen şöyle düşünebilirsiniz yani son katları eklememiş bile olsak zaten saymış olduğum eksiklikler sebebiyle kaçış uzaklıkları sağlanmıyor, kaçış yollarıyla ilgili gereklilikler sağlanmadığı için buna ilave yapılmış olması zaten durumu daha da kötüleştirmiş durumda. Üstelik...

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Hocam, şöyle bir şey, yalnız burada, bu otel yanlış hatırlamıyorsam 97 yılında, ilk yangın yönetmeliğimiz 2002...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DOÇ. DR. NURİ SERTESER - Haklısınız.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Bu söylediklerimiz şu anki mevcut yangın yönetmeliğine...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DOÇ. DR. NURİ SERTESER - Esasen değil yani 2002'deki yangın yönetmeliğinde de bu koşulların çoğu geçerliydi.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - 2002'de de vardı.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DOÇ. DR. NURİ SERTESER - Vardı, aynen.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - 2002 kalktı, 2007 ve en son 2020'de revize... Şunu anlatmaya çalışıyorum, 1997 yılında bu işi tasarlamış olan bir mimar bu söylediklerinize, anlattıklarınıza göre tasarlamamış olabilir.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DOÇ. DR. NURİ SERTESER - Hayır, şöyle düşünmek gerekiyor: Şimdi, 2002'deki yönetmelik de dâhil olmak üzere... Şu an 2002 yönetmeliği geçerli değil, şu an kullanmakta olduğumuz yönetmelik 2007 yönetmeliğidir aslında, temeli ona dayanmaktadır; dolayısıyla, bunun üzerine, farklı tarihlerde 2009, 2012, 2015, 2021 yıllarında revizyonlar yapılmıştır. Mevcut olan yönetmeliğin koşulları aslında 2002'deki sizin bahsetmiş olduğumuz madde itibarıyla çok büyük farklılıklar içermiyordu. Dolayısıyla...

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Hayır, 97'de yapmış adam yani.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DOÇ. DR. NURİ SERTESER - Anlatacağım efendim.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Şeyi de söyleyebilir misiniz yani burada, bilirkşi raporundaki 1983-2005 yılları arasında Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelik'e göre yangın denetimini Kültür ve Turizm Bakanlığı yapıyor, ne yönetmeliğine göre yapıyor, yönetmelik nerede? Onu bir söyler misiniz yani onu da bir açıklarsanız yani buradaki raporla bir örtüşsün.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DOÇ. DR. NURİ SERTESER -

Ben ulusal yangın yönetmeliği açısından isterseniz o değerlendirmeyi öncelikli olarak yapayım.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Ama yani 1983'deki Turizm Bakanlığının elindeki yönetmelik nedir? Ben aradım, bulamadım.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DOÇ. DR. NURİ SERTESER - Böyle bir yönetmelik yok aslında yani...

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Turizm Bakanlığı böyle bir şeyi, ilk ruhsatı verirken bir yangın yönetmeliğine göre denetlemesi gerekiyormuş yani.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Turizm Bakanlığı yangına bakmıyor.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Bakıyor işte.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - İş yeri açma, çalışma ruhsatına bakıyor.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Bakıyor işte "Turizm Bakanlığı yangın denetimi yapmıştır." diyor.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - 2005'ten önce Turizm Bakanlığı yapıyordu, doğru, İl Özel İdaresi Kanunu yürürlüğe girdikten sonra il özel idaresine geçiyor.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - 1983 ve daha...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - 2002'den önce de yönetmelik yok.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Evet yani Turizm Bakanlığı... Malzeme seçimi dâhil bizim Turizm Bakanlığıyla ilgiliymiş yani onları da konuşacağız. 1983-2005 yılı öncesi...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Türker Bey, şöyle konuşalım mı, şu anda konuştuğunuz kayda girmiyor.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Öyle mi?

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Evet, mikrofon açık olmadığı takdirde kayda girmiyor.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Bu yangın yönetmeliğiyle ilgili bir noktada hocamın faydası olacağı için onun için atıfta bulundum, özür dilerim.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DOÇ. DR. NURİ SERTESER - Rica ederim, estağfurullah. Yani resmî binalarla ilgili uygulanmakta olan aslında bir yönetmelik vardı ancak bunlar sivil binalara uyarlanan yönetmelik maddeleri değildi. Aslında Türkiye'de ilk defa ulusal ölçekli yangın yönetmeliği öncesinde, 92 yılında İstanbul'da uygulanmaya başlayan bir yangın yönetmeliği var, 2002'ye kadar aslında bu yönetmelik hep kullanılmış ancak İstanbul için geçerli olmuş. Diğer şehirlerde bu

konuyla alakalı farkındalık oluşturan -en azından bazı şehirlerde- bu yönetmelik referans alınmak kaydıyla bu aralıkta çeşitli uygulamalar yapılmış. 2002'de ilk defa...

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Yani her yerde uygulanmıyor mu?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DOÇ. DR. NURİ SERTESER - Tabii, tabii; hayır, böyle bir zorunluluk zaten yok. Dolayısıyla, mesela, askeriye'nin de geçmiş tarihte yani Ulusal Yangın Yönetmeliği öncesinde uygulamış olduğu bir yönetmelik var ancak bu da sivil değil. Dolayısıyla, Türkiye'de aslında ilk yangın yönetmeliği 2002'den bu yana uygulanmaktadır ve 2002'deki yangın yönetmeliği de dâhil olmak üzere yönetmelik 2 temel bölümden oluşur; bunlardan bir tanesi yeni yapılacak olan binalarla ilgili, ikincisi ise mevcut binalarla ilgilidir.

Şimdi, sizin söylemiş olduğunuz şeye geleceğim. Mevcut binalarla ilgili yani yönetmelik çıkmasından önceki tarihte yapılmış olan binalarla ilgili çalışmalar ise bu yönetmeliğin Resmî Gazete'de yayınlandığı tarihten itibaren bir yıl içerisinde bu yönetmeliğin uyarlanmasıyla ilgili bir madde içerir. Mevcut yönetmeliğimiz de zaten benzer şeyleri ifade ediyor. Yani şu andaki yönetmelikte 2007'ye atfen bunu ifade etmektedir. Dolayısıyla şimdi, bunu yapmadığınız takdirde bunun bir yaptırımının olması gerekir ancak bu yaptırımlar ne oranda uygulanmaktadır, bu belki tartışılabilir.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Yaptırım da var yani yapı kullanma izin belgesi iptal ediliyor.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DOÇ. DR. NURİ SERTESER - Haklısınız ama yani ben şimdiye kadar iptal edilen bir bina görmedim açıkçası.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Mesele o zaten orada. 2019 yılında da öyle bir şey çıkmış ki madde 138, orada deniliyor ki: "2007 öncesi yapılan, 2020 yönetmeliğinin gerekleri aranmaksızın 2002'ye uygun mu değil mi diye bakılmadan yangın korunması hükümlerinin aranmaması esastır."

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DOÇ. DR. NURİ SERTESER - Evet, doğru, belirli bina tipleri için, belirli fonksiyonlar için aslında o çıkarılmıştır, aynen.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Ama o direkt yazmış otellere, "O aranmaz, otelde aranmaz." diyor.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sayın Vekilim, Sayın Bakanım; bu arada şunu söylemekte fayda var: Bütün bu yönergeler, mevzuatlar esasında nominal sistemlerdir, standart sistemlerdir. Yani siz eğer bir tesis, fabrika, otel kuracaksanız şöyle: Ben otelime müşteri alacağım, uluslararası manada bu oteli o şekilde inşa etmeliyim ki dışarıdan müşteri alabileyim. Dolayısıyla standartlar sadece Türkiye'deki standartlarla ilgili değildir. Yoksa, bulamıyorsanız, benzer standartta... Bu Avrupa Birliği'yle de uyum müktesebatı için son zamanlarda, işte, son yirmi-yirmi beş sene diyelim veya neyse, Avrupa Birliğiyle alakalı. Onun dışında, işte, bazı hususlarda Japon JICA ya da Amerikan FEMA ya da İngiltere standardı ki İngilizler yangın konusunda çok uzmandırlar, iyidirler esasında; bunlar uygulanabilir. Yani ben bir otel kuracağım, kalkıp da sadece 250 metre kareye biten yangın söndürme tüpü koymak değil, oradaki riski bulmam lazım.

Bu arada güzel bir noktaya temas etti Nuri Hocamız. Resul Bey'di, Resul Bey çıktı herhâlde; Sayın Bakanım, burada sabotaj da olabilir, art niyetli insanlar da olabilir. Şimdi, biz burayı kurduğumuz zaman bunu da öngörmemiz lazım. Ednan Bey'in söylediği, evet, istihbarat yüzde 95'i açık kaynaklardır. Bugün Google'a girin, yorumlara bakın ya da sosyal medyaya girin; herhangi bir kurum, herhangi bir otel, herhangi bir kişi hakkında bir bilgi sahibi olursunuz. Tabii ki üstüne eklemek önemli yani yüzde 95-98, yüzde 100 yapmak önemlidir. Bizim genelde gördüğümüz şey şu: herhâlde, Nuri, sen de onu görüyorsun, biz beraber çalışıyoruz zaten birçok hususta, dediğim gibi, bir gecekondulaşma var ve insanlar nominalle yetinmeye çalışıyor, işi idare etmeye çalışıyor, "mış" gibi yapmaya çalışıyor; onu da biz şeyimizde vurguladık.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Hikmet Hocam, bu yabancı tur operatörü zaten -Komisyonda bu çok tartışılıyor- İngiltere ve Almanya'daki yabancı tur operatörleri burada çalıştıkları otellere bu standartları bizim standartlarımızı kabul etmeden uygulatmıyor.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Çok güzel, 8'inci maddede "Turizm alanında faaliyet gösteren TÜRSAB ve ulusal bazda seyahat ve yeri satışı yapan, seyahat organizasyonu düzenleyen kuruluşların da orta ve büyük kapasiteli otellerde yangın önlemleri uygulamaya yönelik inceleme yapabilmelerine ve kamuya paylaşmaya olanak yaratılmalıdır." demişiz. Şimdi, bu eksik yani. Şimdi, şu anda, Bakanımızın bizden istediği, Komisyondan olarak sizin bizden istediğiniz bu esasında.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Bizimkiler çok eksik değil, revize edilmesi lazım, düzenlenmesi lazım tekrar.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Evet.

Burada siz tarihî bir fırsat tutuyorsunuz Sayın Bakanım yani bu Komisyon çok önemli bir Komisyon; bunu da tekrar hatırlatmakta fayda var.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Allah razı olsun, çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Kadem Bey, buyurun.

KADEM METE (Muğla) - Teşekkür ederim Sayın Bakanım.

Benim öncelikle sormak istediğim şey, Hocam, tabii, yangın eğer ortamda LPG olmasaydı belki de çok daha basit bir şekilde söndürülebilirdi ama orada basit bir şekilde başlayan yangın LPG'nin araya girmesiyle önlenemez bir hâle geldi çok kısa bir sürede.

Şimdi, bu LPG daha önceden doğal gaz ülkemize gelmeden önce büyük işletmelerde, fabrikalarda, otellerde hem mutfaklarda hem de ısıtma, sıcak su temininde ve otel veya bina ısıtmasında kullanılan bir araçtı. Bunun kullanım şekli 2 şekilde olabilir; bir tanesi 45 kilogramlık "sanayi tüpü" diye adlandırdığımız tüplerin sıralı dizilişleriyle amatörce bir şekilde yapılabilir. Bunu tesis tüp satan herhangi bir firmadan da yapılabilir ama genellikle daha büyük tesislerde "dökme gaz" diye de adlandırılan toprağın içerisinde gömülmüş bir tanka yine tankerler tarafından getirilip boşaltılan LPG'yle yapılır.

Şimdi, eğer bu tesiste dökme yani tankla toprak altındaki bir tankla mı LPG satışı yapılıyor idi yoksa 45 kilogramlık tüplerden, işte, 10-15 tane sıralı tüpten oluşan bir merkez tarafından mı gaz oluşturuluyordu? Bu ikisi çok önemli.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sayın Vekilim, sizinle konuşmuştuk, turizmciler olduğunuzu da biliyorum, bunlara da ilginiz var. Şuradan başlayalım: Buradaki son durum yani bu oteldeki durum: LPG dökme tankının dışarıda olduğu büyük bir tank var ve bu, dediğiniz gibi, toprağa gömülü değil, esasında bizim standartlarımız son derece rijit; mesela, herhangi bir akaryakıt istasyonunda 10 metreküplük LPG tankının -hani otogaz veren- çok uygun şekilde toprağa gömülü olarak korunduğunu görebilirsiniz.

45 kilogramlık sanayi tüplerine gelince, esasında 45 kilogramlık sanayi tüpü; 1, 3, 5, 6; kaç tane bağlanırsa bağlansın bunların teçhizatlarının böyle esnek borularla vesaire değil, tamamen özel borularla ve -biraz evvel söylediğim- Makine Mühendisleri Odasının onay verdiği mühendisler ya da müteahhit firmalar...

KADEM METE (Muğla) - Hocam, oraya geleceğim zaten; çok özür dilerim.

Şimdi, LPG sağlayıcılarında, tankere dökme gaz söz konusu olduğunda hepimizin, bu odadakilerin, herkesin isimlerini bildiği markalar vardır yani burada da telaffuz etmekte sakınca görmüyorum: Aygaz, İpragaz, Milangaz gibi. Bu şirketler, size eğer bu tank hizmetini veriyor ise bu tesisatı yetkili bir kişiye yaptırmanızı ister, arkasından da müşavir bir firmanın "Evet, buraya gaz verilebilir." diye onay vermesinden sonra bu işlemi gerçekleştirebilir. Buradaki toprağın içerisine dahi gömülmemiş olan bu tanka gaz veren firma birinci dereceden suçludur bu konuda çünkü böylesine dökme gaz veren bir firmanın müşavirlik belgesinin olması mümkün değil. O zaman, demek ki tamamıyla usulsüz bir şekilde burada gaz verisi sağlanmıştır.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Doğru söylüyorsunuz, ben geldim, buraya dökme gazı verdim, sonra bu boruyu, vanayı açtık, otomatik sistemi de kurduk, nereye gidiyor diye merak etmememiz mümkün değil çünkü bu gazı verdiği zaman sorumluluğunuz var; siz oraya onu kurmuşsunuz, bunun bakımlarını yapacaksınız, sızdırmazlık testlerini yapacaksınız. Burada da bazı eksiklikler olabilir ama -daha önce arz ettim- burada, özellikle söylediğiniz LPG firmalarının çok büyük sorumlulukları var yani eğitimlerini aldırır -bunların standart eğitimleri var- yerine uygun şekilde kurdursa bile bunu takip etmesi gerekir. Yani siz bu tankı, dökme tankı aldınız, dökme gazı aldınız ama şova o kadar... Ki oradaki şeyler, aparatlar da esasında öyle çok amatörce değil, gayet düzgün şeyler kullanılmış, "flex" borular vesaire yani bilen biri yapmış ama sorduğunuz zaman; teçhizat yok, proje yok, kimin yaptığı belli değil.

KADEM METE (Muğla) - Müşavir bir firma var mı Hocam?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Yok.

KADEM METE (Muğla) - O zaman müşavir firmanın onayı olmadan o sağlayıcı firmanın...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - LPG sağlayıcı ben olsam Sayın Vekilim, mutlaka o şeyleri isterim: Sen bu gazın nerede kullanacaksın? Nereye gidecek? Şöminede mi kullanacaksın?

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Yasal bir mevzuatta böyle bir zorunluluk var mı?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Var.

KADEM METE (Muğla) - Var efendim, müşavir firma olması gerekiyor.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Varsa nasıl istemedi?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Raporda bize gelmedi yazılı.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Raporda bize gelmedi de raporda sorumluluğu var, kusuru var.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Denetim kimde? Makine Mühendisleri Odasında mı?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Makine Mühendisleri Odasının yetkilendirdiği herhangi bir mühendis de olabilir.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Raporda bunu yazdınız değil mi Hocam?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Tabii, tabii, raporda var.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Denetlenmesi lazım.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Sayın Başkanım, şöyle, raporda yazılı; biz raporu yazana kadar bize resmî kaynaklardan "Kim yaptı? Sorumlu kimdir?"e dair herhangi bir belge gelmedi, biz buna rağmen dedik ki bunlarda sorumlulukları vardır. Ama bize iletilmiş herhangi bir resmî belge yok "raporu yazana kadar" diye de bir cümle var raporun içinde.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Talep edildi böyle bir belge.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Talep ettik ama gelmedi.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Tesisat kendiliğinden kurulmuş.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Kadem Bey, devam edin lütfen.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Ama burada sağlayıcıyla ilgili bir şey yok yani diyorsunuz ki: "Kurulu LPG tesisatında yukarıda belirtilen envanteri gerçekleştiren yetkili ve sorumlu." Ama "kuran" diyorsunuz, mesela, o sağlayıcı...

KADEM METE (Muğla) - Ednan Bey...

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Çok özür diliyorum.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bilmiyoruz ki kimin kurduğunu, biz orada LPG sağlayıcıyı biliyoruz, orada gözüktüyor zaten Aygaz olduğu...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - İSG'yle ilgili olan yerde şey var Sayın Vekilim.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - İSG'yle olan kısımda o detay var.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Ednan Bey, İSG'yle ilgili olan değerlendirmede "projesi onaylanmamış tesisata gaz veren sağlayıcı" diye var. Sonuç kısmında kabaca tabirlediğimiz için orayı, öyle geçmiş olabiliriz ama raporun içinde detaylarda var, ben "İSG" diye yazdığımızı hatırlıyorum.

KADEM METE (Muğla) - Teşekkür ederim.

2'nci sorum duman dedektörleriyle alakalı. Şimdi çok önceden pilli duman dedektörleri vardı, bunların her biri bağımsız duman dedektörüydü yani nerede yangın varsa oradaki duman dedektörü devreye girer ve sadece oradaki alarm çalardı. Daha sonra, teknoloji geliştikçe elektrikli hatlardan beslenen duman dedektörleri oluşturulmaya başlandı. Bunların da ilk yapısını, adrese dayalı sistem olmayan yani bir yerde duman var, alarm çalıyor otelin tamamında ama nerede olduğu belli değil. Bu eski sistem. Sonraki sistemlerde adrese dayalı duman dedektörleri sistemleri geldi panolarla beraber; orada bir alarm çaldığında otelin tamamında alarm çalar ve siz bu panoya baktığınızda hangi ünite, işte 101 numaralı odada mı, kazan dairesinde mi, çamaşırhanede mi yangın olduğunu görür ve oraya doğru müdahale edersiniz. Şimdi siz dediniz ki: "Bir, duman dedektörlerinin çalıştığına dair elimizde bir belge yok, bilgi yok, veri yok. İkinci de panonun olup olmadığına dair bir şey göremedik çünkü pano yok ortada ama bir kablo var." Şimdi, bu sistemleri kuran firmalara bu kabloyu getirseniz eminim ki size bu kablolardan yola çıkarak orada bir pano var mıydı, bu pano adrese dayalı bir sistem miydi yoksa daha eski bir sistem miydi, bu konuda size fikir verebilirler. İkinci yani bunu ben de bilmiyorum, araştırdınız mı o konuda?

Son olarak da bu duman dedektörlerinin çalışmıyor olmasının sebebine gelirsek şimdi mesela bir tane şuradaki duman dedektörü var, burada yangın çıksa bu binanın tamamında alarm çalar. Diyelim ki bu duman dedektörleri, bu odadakiler arızalı. Duman buradan dışarıya çıktığında ilk ulaştığı duman dedektörü devreye girer. Yani otelin tümünün duman dedektörlerinin arızalı olması mümkün değildir. Sadece bir fonksiyon vardır burada, duman dedektörlerinin bağlı olduğu panoda "Alarmı devre dışı bırak" butonuna birisi dokunmuşsa yani bilerek devre dışı yapılmışsa o zaman işte o dokunan kişi de en büyük sorumlu hâline geliyor çünkü alarmin çalmasını kendisi engellemiş oluyor. Otele baktığımız zaman otelin odalarında balkon yok. Balkon olmayan odalarda kalanların tamamının Türk müşteri olduğunu düşünürsek ve Türklerin de sigara içme alışkanlıklarının çok yüksek noktada olduğunu görürsek bu odalarda müşterilerin sigara içmelerinden dolayı duman dedektörleri eğer birkaç defa devreye girmişse otelin yönetimi veya teknik servisin bir tanesi "Ya, ikide bir bunlar başımıza sıkıntı oluyor." deyip alarmı devre dışı bırakmıştır, dolayısıyla da sistem çalışmaz hâle gelmiştir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Teşekkür ediyorum.

Şimdi cevap verecek hocalarımız hemen.

Buyurun.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Şimdi ben daha da ileriye taşıyayım tespitlerinizi. Alarm sistemlerinde -sadece yangında değil- "zone" diye tabir edilen birleştirmeler yapılır. Aslında aşağıdan 12 tane kablo geliyordu, 12 bölgeden sinyal geldiğini anlıyoruz ama kaç tane dedektörden geldiğini bilemeyiz, katlarda birleştirme yapıp yani el ele tutuşturup, halkalar oluşturup o halkaları aşağıya taşımış olabilirler. Dolayısıyla özel olarak tekil bağlanmış bir dedektör yoksa hangi bölgede yangın çıktığını veya oradan sinyal geldiğini anlayabiliriz. Bölgesel olarak "Şurası çalsın, burası çalmasın." diye gruplandırabiliriz, bir düğmeyle, panik butonuyla aynı anda itfaiyeye, polise, ambulansa ve tüm o bölgede olanlara işaret verebiliriz; bu, evdeki alarlarda da vardır, hırsız alarmlarında da vardır. Sonuçta bunlar aslında röledir, "aç-kapa" yapan, gelen fiziki büyüklüğü elektriksiz sinyale dönüştüren, "aç-kapa" yapan sistemlerdir aslında. Tespitlerimizin o kısmında bu dedektörlerin var olduğunu, kablolarlarının standartlara uygun yapıldığını gördüğümüzü ama bunların çalıştığına dair bir izlenimimizin olmadığını söylemiştik, dolayısıyla "Çalışmıyor." diyemiyoruz ama çalıştığına dair bir izlenimimiz yok, zaten görüntüler de bunu doğruluyor. Sosyal medyada ya da tanık ifadelerinde de gördüğümüz, mağdurların ifadelerinde de gördüğümüz, "Zaten biz alarm duymadık." şeklinde diyorlar. Zaten resepsiyonistin tam arkasında olan odada alarmla ilgili bir eğitim almış olsaydı -birinci seçenek ya da almışsa da aklına gelmemişse diye düşünelim- bir düğmeyle bütün oteli uyandırabilirdi ya da bilgi sahibi yapabiliirdi tehlike konusunda, böylelikle tahliye hızlanabilirdi. Çünkü yangının çıkışının engellenmesi, çıktıysa yayılmasının engellenmesi, yayılması engellenemiyorsa söndürmenin gerçekleştirilmesi, olamıyorsa tahliyenin hızlandırılması vesair gibi arka arkaya gelen şeyler bunlar. Alarm burada, tabii, haberdar olma. Çünkü burada görüyorsunuz on dakikalık bir süre var aşağı yukarı, o on dakikalık süre içinde... Hatta şöyle söyleyeyim: 7'nci kata dumanın ulaşması ile koridorun tamamen gaz kaplanması dört dakika. Dolayısıyla bu dört dakikalık süre zaten ne kadar az vaktimiz olduğunu gösteriyor ki aileler var, 2 grup, anne bir çocuğu almış, baba bir çocuğu almış, "Ben bir eşofmanımı giyeyim." derken anne önden çıkıyor, o dumanda zehirleniyor, arka tarafta baba ile çocuk gidemedikleri için kurtuluyorlar, mesela gitmeyi düşünseler, gidebilseler onlar da gidecekler belki. Dolayısıyla burada alarm sistemlerinin çalıştığına dair bir izlenim yok ama devre dışı bırakılmış mıdır yoksa orada, amiyane bir tabirle çakma bir alarm sistemi mi vardır, onu bilemiyoruz. Bazen vardır, mesela, siren koyarsınız, aslında hiçbir yere bağlı değildir. Bazı kullanıcılar bunu tercih eder; yasak savmak için mi konulmuştur, onu bilemeyiz ama bunun denetlenmesi sırasında bir panik butonuna bastığında bu çalışıyor, tamam, her yerden sinyal geliyor ya da bazı şeyler sanal olarak test edilebilir, ısı dedektörü sanal olarak ısıya maruz bırakılarak tetik alınabilir ve sistem çalıştırılabilir. Dolayısıyla bu tip testler yapılmış olsa siz orada çalıştığından emin olduğunuz bir alarmin varlığından eminseniz kapatıldığını söyleyebilirsiniz ama bu durum da var, yok... Varlığıyla ilgili bir şeyimiz var, kablolar var. Evet, doğru ama "Çalışıyor." ya da "Devre dışı bırakıldı." demek için yeterli verimiz yok şu an için elimizde.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bir de gerekli testlerin yapıldığına ilişkin bir belgelendirme yok yani çok yetersiz. Mesela, itfaiye geldiği zaman bunun da çalışıp çalışmadığı... Dediğiniz gibi nasıl bir adresleme sisteminin yapılıp yapılmadığını kontrol etmesi lazım. Yani bu kapı zili gibi mi çalışıyor yoksa kodlayarak, adresleyerek mi çalışıyor, buna bakması lazım.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Ayrıca da projede talep edilen bunu kim yaptı, nasıl çalışıyor, kaç zon var, kaç dedektör var, nerelere hangileri seri bağlandı, paralel bağlandı? Bunlarla ilgili de bilgi istemimize rağmen bizim elimize veri gelmedi.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sayın Vekilim, bununla sorumlu olan, işte otel sahibi, genel müdür, yönetim müdürü diyelim neyse, muhasebe işlemleriyle alakalı mutlaka bir yatırım yapıldı, bu bir yerden alındı yani bunun faturası illaki vardır. Dolayısıyla onlara ulaşılması gerekiyor. O yüzden insanlar tutuklu zaten zaman içinde çıkacaktır diye düşünüyoruz ama şunu da söylemekte fayda var: Yüzlerce ifade gördük hem jandarmadan hem adliyeden alınan

ifadeler. Hiçbirinde "Alarm duydum." yok, hiçbirinde yok. Tam tersi, işte, tanıyor oradan bir garson veya bir çalışanı, onu aramış, öbürü onu aramış, ayak seslerini duymuş. Dolayısıyla, hani böyle bir şey yok, böyle bir veri yok elimizde, alarmin çalıştığına dair.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hocam teşekkür ediyorum, sağ olun.

Şimdi Naci Şanlıtürk'e söz veriyorum.

Buyurun Naci Bey.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Ben verilen bilgiler için, sunum için teşekkür ediyorum. Tabii, bu yangında hayatını kaybeden vatandaşlarımıza tekrar Allah'tan rahmet diliyorum.

Tabii, Binaların Yangından Korunması Hakkındaki Yönetmelik'e göre daha önce de Bolu itfaiyesinin tespitleri var bu binada yangınla ilgili hiçbir önlemin olmadığıyla ilgili. Verdiğiniz bilgilerde uyarı sistemlerinden, işte, yangın dedektörlerinin olduğu, seyyar yangın tüplerinin olduğu, yangın panosu, işte yangın dolabı gibi birtakım yangınla ilgili önlemlerin -çalışıp çalışmadığı tam belli olmasa da- aslında alındığı söyleniyor. Bir de "Yangının çıktığı yerde bir yangın dolabı var, önünde kullanılamayan bir tezgâh var." demiştiniz. Eğer orada bir yangın dolabı varsa bu 12 katlı otelde muhakkak bir yangın dolabı vardır, diğer katlarda da bir su deposu vardır, bir yangın teçhizatı vardır. Yani orada herhangi bir katta yangını gördüğü anda bu 25 metrelik hortumları olan bu yangın dolaplarından hiç kullanılan olmamış mı, onları gözlemlediniz mi? Bir de tabii, sizin söylediğiniz...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sen mi söyleyeceksin?

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Ben sorularımı bitireyim isterseniz, ondan sonra tek tek cevap verin. Bir de çok önemli bir konuya değindiniz, yangın dolabının yangından sonra söküldüğünü... Bu yangında taraflar yangından sonra sorumluluklardan kaçmak için delil karartma çalışmaları yapmışlar. Bu manada sorumluluktan kaçmak adına başka perdelemelere rastladınız mı? Bir de sizce bu şartlarda oluşan bir yangında can kayıplarının önlenmesi adına idari personelin yapması gerekenler, işte, müdür yangını duymuş, 12'nci kattan inmiş aşağıya gibi bilgiler var. İdari personel ne yapabilirdi, diğer personeller, mutfakta, işte resepsiyonda bulunanlar ne yapabilirdi? Müdahale edilen ekiplerin ihmalleri sizce nelerdir? Araçlarını kurtaran insanlar var, başka otele yerleşip tekrar binaya kurtarma amaçlı girenler var. Yangın çıktıktan sonra sizce ne kadar bir sürede bu yanan otelden bu şartlarda canlı çıkma imkânı vardı? Yani yangın başladıktan sonra şartlar ortada, nasıl çıkılabildi ilk yarım saat, ilk on beş dakika, yirmi dakika? Ya da "5'inci kattaki ilk on dakikada çıkardı da 12'nci kattaki bir saat sonra çıkabilirdi." gibi böyle bir izlenim edinebildiniz mi ya da görüşünüz var mı?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Şöyle söyleyeyim...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Farklı farklı cevap...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Levent Bey'e söz vereceğim.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Teşekkür ediyorum.

Kafamızda oluşan birçok sorunun... Benim de var kafamda aynı sorular gerçekten. Bir hortum var mı yani yangında kullanılan...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Var; kullanılmış olanları da var. Fakat mesela soru şu: Otomatik sprinkler sistemi yok. Niye yok mesela, değil mi? O kadar şey koymuşsunuz. Şimdi, ben bu konuyla ilgili... Çok hocamız var. Şundan gelmek lazım: Yangın söndürme dolabı...

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - 25 metrelik hortumu olan yangın dolabı.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Var yani hortumlar vesaire var fakat algılayıcılarda sıkıntı var. Bir de dediğimiz gibi, bu, mesela davlumbazlarda otomatik söndürme sistemleri vesaire yok.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Bunlar manuel, elle kullanılacak sistemler yani algılamayla alakası yok.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bu yangın dolapları öyle, evet. Mesela, o erişilemeyen tezgâhtan dolayı... İçindeki yangın söndürme tüpü 2024'te bitmiş zaten.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Hayır, her kata çok sayıda koyuyoruz biz bunlardan.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Var, var ama hepsi kullanılamamış yani hepsine müdahale...

EDNAN ARSLAN (İzmir) - O dolaplara... İtfaiye ya da şebeke ya da yangın pompası çalışmadan kullanılma ihtimali var mı?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Var, var, aşağıda, pompası vesairesi var ama şöyle söyleyeyim ben size -şimdi, belki raporda yazmışsızdır onu, Servet Hocamız söyler; tahliyeyle ilgili kısmını, algıyla ilgili kısmını Levent Hocamız söyler; Nur Hocamız mimari kısmını söyler- Sayın Vekilim, orada Grant Kartal Oteli var ya, bir de daha eskiden yapılmış bir Kartal Otel var ve iki otel arasında bir tünel bağlantısı var. Şimdi, biz orada da güvenlik kameralarını istedik. Ne hikmetse 22 Şubata kadar olan kayıtlar silinmiş. Bu arada şunu belirtmekte fayda var: Hani aylık olarak birbiri üstüne kayıt edenler değil yani otomatik olarak, ne bileyim, aylık kaydeder tekrar, öyle bir şey değil, silinmiş. Sorun değil. 9 tane kameradan yaklaşık her birinden on bir saatlik kurtarmadan yani doksan dokuz saatlik bir kurtarmadan bir şeyler gördük, çok zor. Ama burada şunu gördük: Biz -Sayın Vekilim, siz geldikten sonra; Sayın Bakanım, siz geldikten sonra- ertesi gün tekrar o bölgedeydik başsavcıyla ve jandarmayla beraber çünkü -orada soğuk hava depoları vesaire- yangın panelini arıyoruz yani bu bir yere mi saklandı diye. O koridordan -insanlar çalışıyor- biz girdiğimiz zaman birisi geldi, "Ben sizi kameradan gördüm." dedi. "Sen buraya nasıl girdin, buraya senin girmek yasak." dedik ve daha sonra başsavcıdan bütün o kameraları da istedik, o kameraları çözümledik ve incelediğimiz şu: Belli tarihlerde orası yolgeçen hanına dönmüş, giren çıkan -artık iyi niyetli- ne almışlar ne götürmüşler bilmiyoruz ama bunlar sorgulanıyor.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - "Belirli tarih" dediğiniz yangından sonra...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Yangından sonra, tabii, tabii... Yani diyorlar ki: "Biz alışverişten geliyorduk." Şimdi, alışverişten geliyordun da iki otel arasındaki tünelde senin ne işin var? Şunu söylemek istiyorum: Orada bazı deliller yok edilmek istenmiş olabilir yani bu şey olabilir ama...

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Özür diliyorum Hocam... Canlı çıkanlar hangi yolla çıkmış? Şimdi, az önce hocamız söyledi, "İlk sekiz dakika önemli, ilk sekiz dakikada zaten bu yangın kontrol edilebilir aşamayı aşmıştı." dedi. Canlı çıkanlar hangi yolla çıktı?

Bir de bizim için buradaki bundan sonra alınacak önlemlerle ilgili de Başkanım, bu yangın dolabını biz, tamam, yaptık da kullandığımız zaman bu 25 metrelik hortumda bir tane örnek verebiliyor musunuz? Bu, 1'inci katta, 5'inci katta, 10'uncu katta kullanıldı. Etrafında bu hortum kullanılarak bir söndürme işlemi gerçekleştirildi mi? Yani o da alınacak önlemlerle ilgili önemli.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Orada bazı çabalar var ama şöyle söyleyeyim...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - İşe yaradı mı yani?

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - İşe yaradı mı? Aynen.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Yok, yaramadı çünkü bunu kullanmak için eğitilmiş olmak lazım. Yani siz kafanıza göre yangın hortumunu alıp sıkarsanız zehirli gazı da başka yöne sevk edebilirsiniz. Bunun çok farklı yöntemleri vardır; sisleme yaparsınız, basınçla yaparsınız, öyle bir şey yok. Yani insanlar orada belki evet...

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Hiç kullanılmamış mı?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Kullanılmış var ama can havliyle kullanmış.

Şunu söylemek istiyorum: Normalde esasında dağ ve kırsal alanlarda oraya kırk beş, elli dakikada itfaiye geliyor, itfaiyeyi tebrik etmek lazım, biz özel arabayla gidemeyiz Sayın Vekilim. Hani o zor koşullarda onların makinesi kuvvetlidir ama mesela, Uludağ'daki olayda, orada bir itfaiye birimi kurmuşlar, üç dakikada müdahale etmiş. Şimdi, burada standart olan şey şudur: Normalde yüz seksen saniyede insanın orada çıkması istenir, standart bu ama bunun algılanması lazım. Yani ben önce algılayacağım, önce tehlikede olduğumu anlayacağım ve nereye gideceğimi bileceğim, bunu bilmem lazım. Şimdi, bunu otel müşterisi olarak bilemeyebilirim, o yüzden otelin kapısının arkasında tahliye planı vardır ve çalışırsınız bunu, bakarsınız. Bu arada, esas otel çalışanının, normalde kat görevlilerinin... Vele ki elektrik sisteminde bir arıza var... Bu arada elektrik sisteminin biz kesildiğini de biliyoruz -onun da zamanlaması var yani- sinyal gitmiş ve Kartal Otelden bir teknisyen gelerek sistemi kapatmış.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Yangın koruma şalteri yok mu orada?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Yok, yok. Şunu söylemek istiyorum: Katlarda normalde yoğurtçu çanı dediğimiz ziller de olabilir yani, ille elektrikli, mekanik şey olması gerekmez, mekanik de olabilir, alarmı vermeniz lazım. Şimdi, sizin söylediğinizde insanlar nereden kaçabilir? Önce, algıyı söyle istersen Levent, tahliyeyle alakalı.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Şimdi, aslında bu tahliye biraz holistik hiçbir şekilde bakmak lazım yani bütüncül şekilde bakmak lazım. Sadece sesi duyurarak yapılacak olan tahliye yeterli olmaz. Öncesinde bir defa yapısal olarak tarif edemeyeceğimiz sensör sistemlerinin çalışması lazım, bir algılama olması lazım ve ona bağlı olarak bir sesli uyarı olması gerekiyor. Ondan sonra, mesela, size, diyelim ki şu koridorda birisi "Yangın var." diye bağırırsa, biz burada üç dört dakika düşünüyoruz, acaba var mı, yalan mıdır, doğru mudur gibisinden. Algılama diye bir süre var.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Özür diliyorum Kıymetli Hocam, ben olması gerekeni değil... Burada ne oldu?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Tabii, tabii, onu söyleyeceğim şimdi.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Burada her şeyin en kötüsü oldu.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Burada aslında bunların en kötüsü oldu, hiçbir şey olmadı aslında ne yazık ki. Hatta üçüncü olarak, bizim hep tahliye süresi olarak bahsetmiş olduğumuz, hocamızın söylediği yüz seksen saniye, üç dakikalık süre sadece... O noktaya gelememişler bile aslında.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Canlı çıkanlar nasıl çıktı, hangi yolla çıktı?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Onların çıkması zaten kendi imkânlarıyla veyahut da yangın mahalline uzak olan yerlerden can havliyle çıkıyorlar. Herhangi bir yönlendirme yok.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Önce çıkanlar personel.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Efendim, hangi merdiveni kullandılar, hangi koridoru kullandılar, hangi kaçış koridorlarından çıktılar?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Kaçış koridorundan çıkamaz.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Oması gereken farklı, olanı soruyoruz.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Sayın Vekilim, şöyle: Öncelikle oteli ikiye ayırmamız gerekiyor; ön cephe, arka cephe. Ön cephede yangının ilerlemesi gecikmeli olarak gerçekleşiyor yani -ön cephenin gerçekten yanmaya başladığı dediğimiz zaman, dumanlar hariç olmak üzere, bakın, aktif yangından bahsediyorum- ön cephe korunaklı kalıyor, ön cephede hiçbir şey yok. Öyle odalar var ki şu ana kadar hâlen odada oturabilirdi misafir. Yangınla ilgili hiçbir şey yok o odada.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Yangın ulaşmamış.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Hiç ulaşmamış, duman da kısıtlı gitmiş. Yangını söndürmeyi denemişler mi? Evet, insanlar can havliyle kapılarını ıslak havlularla, bornozlarla kapatmayı denemişler, hortumu kullanmayı denemişler, tüpleri denemişler ama bu büyüklükteki bir yangını o cılız müdahalelerle herhangi bir vatandaşın söndürme gibi bir şansı yoktu. Burada bir netleşelim.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Kaç kişi canlı çıktı hocam?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Hemen söyleyeyim: Ön cephedeki herkes canlı çıkabilirdi, ön odalarda kalanlar çünkü itfaiye elli beş dakika sonra geldikten sonra -görüntülerde görmüşsünüzdür- 50'den fazla insanı indiriyor.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Toplam 300'e yakın mı, kaç kişi vardı Sururi ağabey orada?

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Toplam 280 kişi, personel hariç.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Toplam 280 galiba.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Toplam 280 misafir var. Kendi olanaklarıyla ilk fark edenler çıkıyorlar. Personel 2'nci katta kalıyor. Personel, yangın başladıktan sonra yani 25 geçe duyuldu, bağıyorlar çağırıyorlar, birbirlerine telefon açıyorlar, 29 geçe -birazdan görüntüleri bulacağım, göstereceğim- bütün personel dışarıda, otelin otoparkında.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Dört dakikada...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Dört dakikadan sonra çünkü 2'nci katta kalıyorlar, birbirlerini uyandırıyorlar. Yangın üst katta.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Efendim, 300 kişi çıkmış buradan canlı. 300 kişinin dört dakikada çıkması mümkün değil.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Dört dakikada çıkmamış zaten.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Ama dört dakikada çıkmıyor ki Sayın Vekilim.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Personel de var.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Bakın, itfaiye geldikten sonra, itfaiye bir saat sonra geldikten sonra 50 kişiyi merdivenle indiriyor.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Gerisi?

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Camlardaydı zaten.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Camlarda olanlar.

Bakın, ön cephe... Arka cephede çıkan yok. 14-15 kişi çarşaf bağlayarak çıkıyor, bir odadan iniyor.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Yerleri farklı, onu doğru tespit etmek lazım; işçilerin kaldıkları yer ile konaklama farklı.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - İşçiler aşağıda kalıyor, orada yangın yok.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sigara içecek kadar rahatlar Sayın Vekilim, görüntüleri var yani orada bekliyorlar.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Yani gerçekten vicdan sızlatacak kadar görüntü var orada Sayın Vekilim.

Çalışanların olduğu katlarda bir sıkıntı yok. Çalışanların içinde vefat edenler kattaki ara odalarda görevli olan personel yani aşağıda, yatakhane her hangi bir şey yok. Yangın merdivenleri küçük küçük kapalı odalara çıkıyor. O odaları personel kullanıyor dolayısıyla da vefat eden personelin, en üst kattaki hanım kızımız hariç geri kalanı o ara katlarda kalanlar.

Yangın esnasında -biraz önce de soruldu, onu da söyleyeyim- itfaiye 1 tane şişme yatak açıyor, 1 kişi atlayabiliyor. Ondan sonra yukarıdan düşenlerden dolayı alev alıyor çünkü fiziksel olarak açmaya müsait değil yani otelin yapısı ön cephede veya arka cephede müsait değil.

Bu arada, 6'nci katın, 7'nci katın görüntüleri var. Yangını erken fark edenler, bunlar dışarı çıkabiliyorlar, o kadar vakitleri var. Biraz önceki ilk...

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Efendim, onu soruyorum zaten.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Zamanları...

Bakın, şöyle: Eğer gerçekten uyanmış olsaydı -teorik olarak cevap veriyorum- yangın başladığında alarm çalmış olsaydı -yedi dakikalık zaman var dumanlar üst katlara gidene kadar- herkes çıkabilirdi.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Tabii ki olabilirdi. Ben olabilleri değil de olmuşu soruyorum. Canlı çıkan ilk yarım saatte mi çıktı, kırk dakikada mı çıktı?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - İlk yarım saatte çıkamadı, Sayın Vekilim. Bakın, uyandıklarında ön cephedeki çıkanlar da -biraz önce dumanların yayılımını gösterdim ya katlarda- o dakikadan itibaren zehirli gaz soluyorlar ve -eğitilmiş olmadıkları için, otel müşterilerini kastediyorum- 80 santimden aşağıda sürünerek çıkmaları gerekirdi, ayakta koşarak çıkmayı deniyorlar görüntülerde. Gerçekten vicdansızlıktır bu.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Koşarak çıkarken derin nefes alırsınız, daha çok zehirlenirsiniz.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Derin nefes alırsınız ve aldığınız şey karbonmonoksit, siyanür, her türlü gazı alıyorsunuz dolayısıyla da çoğu insan sendeleyip kalmış. Sunumumun başındaki hanım kızımız tam merdivenin önünde; odadan çıkmış, oraya kadar gelebilmiş. İfadeler baktığımızda, anne, baba, 2 evlat 8'inci kattan çıkıyorlar; baba küçük kızı alıyor, anne büyük kızla kalıyor; birisi ön cepheye çağırıyor, ön cepheye gidiyor, ön cepheden kurtarılıyorlar; babayla kız maalesef vefat ediyor oysaki onlar anne ve kızıdan daha önce harekete başlıyorlar. Bakın, ifadelerin içinde "Nasıl kurtulma şansları vardı?" diye... İlk, hızlı hareket edenler çıkabiliyorlar Sayın Vekilim.

CEM AVŞAR (Tekirdağ) - Yani Hocam, çıkanlar ağırlıklı ön cephe mi?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Ön cephe.

CEM AVŞAR (Tekirdağ) - Arka cephe 1, 2, 3, 4, 5; bu 300 kişi mi?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - 5'te kimse yok.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - 5'te değil.

CEM AVŞAR (Tekirdağ) - 1, 2, 3, 4; bu 300 kişi mi?

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - 7'de de var.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - 4'te de yok.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Yok, yok, 5'ten yukarıda.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - 2'nci katta insanlar var.

CEM AVŞAR (Tekirdağ) - Dolayısıyla, kayıpların çoğu, çıkamayanlar, dumandan zehirlenenler, arka cephe, üst kat...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Üst katlarda olanlar.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Biz hangi odadan vefat alındığını bilmiyoruz çünkü sağ olsun, itfaiyemiz, normalde, vefat edenlerin işaretliyor mekânlarını, bizim itfaiye kontrol ettiği odaları da işaretlediği için... Ama itfaiye bütün detaylarıyla hangi odadan, nereden kimi aldığını biliyor.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Kimi aldığını biliyor.

CEM AVŞAR (Tekirdağ) - Raporla...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Tabii, tabii, itfaiye... Çünkü onlar aldıkları için net biliyorlar ama biz, sonra gidenler yani ya da bizden sonra birileri giderse çünkü itfaiye boyadığı için...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bazı cesetlerin bütünlüğü bozulduğu için önce 81 ceset torbası çıkıyor, o da tabii bir şey yaratıyor. Hâlbuki biz daha önce söyledik, millet olarak dirisinden fazla ölüsüne değer veren bir milletiz, dolayısıyla 78 sayısı kesindir otopsi raporlarıyla ama tabii ki insanlar bunu işte gene sosyal medyada başka algıya götürüyor. Bu arada şunu söylemekte fayda var, o panik yapan insanlar yığılmayı yaptığı için... Bu arada, otel yangınlarında -daha önce biz bunları, başka konuları da işledik- ölü noktalarında ölüm oluyor yani insanlar bir yere doğru koşuyor ve orada kalıyorlar, bir daha geri gelemiyorlar. Nuri Hocamız açıklar, o kaçış mesafeleri 30 metreyi vesaireyi geçtiği için özellikle 5, 6, 7, 8 ve 9'uncu katlarda -10, 11, 12 ayrı- bunların her iki ucunda da esasında bütünleşik yangın merdiveni olması... Biraz evvel söylediğimiz yangın merdiveni de yangın merdiveni değil, ona sözde yangın merdiveni diyelim çünkü yangın merdiveni özelliği yok, böyle bir şey yok.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Evet, arkadaşlar...

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Ölümlerin yoğun olarak yaşandığı, işte, koridorların başlarında, yangın merdivenlerinin girişlerinde. Oralarda elde bir raporlama yok mu?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Yangın merdivenine pek girememişler. Neden, biliyor musunuz? Muazzam duman var orada, baca gibi çalışıyor, oraya giremezsiniz yani.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Tamam, teşekkür ederim.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Evet, Hocam, teşekkür ediyorum.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Evet, Sayın Bakan...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Çok özür diliyorum, çok özür diliyorum... Tuba Köksal Hanımefendi'ye de söz vereyim, ondan sonra devam edelim.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Şöyle, aynı konuyla ilgili...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Aynen bu konuyla alakalı yine devam edin.

Arkadaşlar, bizim, tabii, Mecliste biraz sıkıntı... Şöyle: Muhalefet yoklama istiyor, şimdi yoklama istediler, Tuba Hanım da konuşmasını yapsın, biz devam edeceğiz, millet oylamaya gidecek. Onun için Tuba Hanım da konuşsun, sonra siz devam edeceksiniz.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Yoklama mı istemiştiniz?

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Siz istemiştiniz.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Teşekkürler Hocam.

Şimdi, ben -burada ilk baştan beri "sosyal medya" vesaire denildi- bilirkişi raporunu hiç okumadım, işte cenazeler için Bolu'ya gittiğimizde bizim de gördüğümüz yani o duyduğumuz şeyler -bir baktık hani bilirkişi raporunda- işte panelin sökülmesi, ondan sonra bazı şeyler, hani karartma vesaire olabileceği. Bunları biz önceden duyduysak eğer, demek ki bunlar bir gerçek; bir.

İkincisi, şöyle: İfade tutanakları benim için önemli. Emin olun oradaki saatin de bir önemi yok yani bu kadar aksaklığın olduğu bir ortamda ben o saat ileri mi, geri mi, ona da güvenemem, o yüzden hani onun hiçbir hükmü yok. O saati buldunuz mu, onu bilemiyorum.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Evet.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Hangi saati söylüyorsunuz, yuvarlak olanı mı?

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Duvarda asılı manuel saat.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - O doğru ve geçerli bir saat çünkü diğer kameralarla da biz karşılaştırıyoruz onları. Mesela, garaj kameraları farklı, öbürü farklı, farklı kameralar da var, o saat doğru.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Yani benim evimde de kamera olduğu için biliyorum, hani o saat değişebiliyor, ayarladığım zaman o dijital şey değişebiliyor.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Öbürü doğru yani o yuvarlak olan analog; o işte -Allah'ın hikmeti- orada durmuş.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Neye göre tespit edildi onun doğruluğu?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Başka kıyaslamalarımız var, sadece kendiliğinden değil yani.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Yani sonradan onun saatinin doğru olduğu... Bilinene göre mi?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Pardon, özür dilerim... Şöyle: Oradan görüyorsunuz, aşağıda çıkan çocuğun adı Yusuf, Yusuf yukarıya çıkıyor 5'inci kata 4'ten. Resepsiyondaki Yiğithan Burak Çetin "Haber ver." diyor. Yiğithan Burak Çetin'in HTS kayıtları belli, kimi ne zaman aradığı, yukarıdaki saat belli, öbürü belli, dolayısıyla bunlar da incelendiği zaman... Ama zor oluyor, dediğinizde haklısınız yani o yüzden artı eksi 10 diyoruz, bunları yapmak için bütün görüntüleri izleyip gerçek zamanı bulmanız gerek ama bunlar doğru.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Yani, neden ifade tutanakları benim için önemli? Çünkü söylenen şeyler bire bir sonradan hani biz hikâyeyi dinlediğimiz zaman örtüşüyor.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Evet.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Şimdi, buradaki tutanaklara geçsin diye söylüyorum özellikle; birisi eğer bir kriminal davada bir soru soruyorsa yönlendirici soru soramaz. Burada 7 tane hesapladım bende bulunan ifade tutanaklarında, belki daha fazladır, hani tek tek bakılması lazım. Diyor ki: "Bolu Grand Kartal Otelinde şu tarihte, üç buçuk civarında olan yangında..." 7 tanesinde böyle bir soru var. Yani, niye böyle bir soru sorar bir insan? Yani, kafaya bu yerleştiriliyor.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - O savcılığın şeysi yani savcı makamının.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Tutanaklara geçsin diye söylüyorum dedim zaten.

"Üç buçuk" deniliyor ama buna rağmen ifadeyi veren kişiler işte iki buçuktan sonra, üçe doğru, üç civarı... Bunların hepsine baktım, sürekli genel olarak böyle söylüyor. Olabilir, gecenin o vakti, hani herkesin kolunda saati yok, sürekli saate bakılmıyor vesaire; bu bir, bir yönlendirme var, bu kayıtlara geçsin diye söylüyorum. Ki bunu nasıl anlıyoruz? Dediğiniz gibi, üst katlardaki kamera kayıtlarına siz ulaşamıyorsunuz. Peki, kamera var mı orada?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Var.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Var.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Yani var ama kayıtları yok. Yani, kayıt cihazı yok.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - O kayıtların bulunduğu bölge yangından zarar gördüğü için yok, bize söylenen bu, biz talep ediyoruz, bize söylenen orası...

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Ama siz dediniz ki yangın tüpü... Hiçbir şey gizlenmez yangında. "Tüp kaldırılmış, izi var."

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Aşağıda o.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Yani, işte, yangın olan yerde. Oraya yangın ulaşmadığı için ama ne bileyim, hani, duman vesaire hiç mi ulaşmamış o kayıtların olduğu yere?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Sayın Vekilim, ben fotoğrafı açacağım size.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Hocam, şunu bir söyleyeyim.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Tabii, buyurun.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - İlk gün duyduğumuz yani Bolu'daydık, cenazeler kalkıyordu, 12'inci kattaki kişilerin çıkıp yandaki otele geçip orada oturup -farklı şeyleri söylemeyeceğim ajitasyona girmesin diye- ve sonrasında telefon açıp arabaların çıkması vesaire, haber verilmeyip "Bu da konuşulmasın." yahut da "Bu niye duyulmadı?" gibi... Çünkü on dakikada -aşağı yukarı o söyleniyor- bu tahliye mümkün olabilirmiş eğer yangın çıktığı ilk anda herkese haber verilseydi.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Doğru.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Ki, üst katlarda, yakınlarından söylenen... Babası diyor ki: "Çıkma kızım, odada kal." Ki, eğer çıksaymış kurtulmuş. "Bekle." demiş, işte, farklı söylemler. Yani, demek istediğim, burada bilinçli bir el ilk andan itibaren bunun duyulmasını engellemiş, sonra da verdiği bir pişmanlık, bu deliller yok edilmiş; ben bunun üzerine gidilmesi gerektiğini düşünüyorum.

İki husus var. İşte, jandarma gelmiş, belki itfaiye de sökmüş olabilir, bilemiyorum hani kamera kayıtlarında ne görünüyor? Yani, bizim bildiğimiz bilirkişi gelip bir olay mahalline girdiğinde mutlaka çekim yapılması gerekir, öyle değil mi? Yani, eğer çekim yapılmamışsa o "Bilirkişiyim." diyen veyahut da kimse o soruşturmayı yapan baştan aşağı hepsi suçludur.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Tabii.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Yani, çünkü bir delil karartma söz konusudur. Yani, eğer jandarma girdiyse, bu kamera kayıtları alınmadıysa bir sorun. İşte, "Uludağ Üniversitesi" dediniz...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Yok, Uludağ demedim.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Hangi üniversite?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Sakarya.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sakarya, UYAP listesinden almışlar.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - "Bu bizi aşar." deyip de hani sonradan başka talep olup sizin geldiğiniz...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Yok, onlar "Bizi aşar." dememiş, başsavcılık ve savcılar, orada bir grup var, demişler ki...

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Peki, o süreç kamera kaydına alınmış mı?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Alınmış, hayır, onların incelemesi var, onlara biz baktık.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Onlara baktınız.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Mesela, orada da teknik manada bazı yetersizlikler var, kesin değil tabii, hepsini almamışlar. Şöyle söyleyeyim: Elektrik panosunu çıkarırken bizim özel aletlerimiz var, o panoyu çıkarmak kolay bir iş değil, biz hepsini videoya aldık. Hani, orada bizim... Biz 7 bilirkişiyiz ama 3 yardımcı elemanımız vardı çünkü siz de gördünüz, bizim elimizde eldivenler vesaire var, kullanamıyoruz sürekli profesyonel manada çekimlerde. Neden? Bunu oradan aldık, bunu buradan aldık, kayda geçmesi lazım ki orada sürekli yazacak hâlimiz yok. Dolayısıyla, biz bunu bu şekilde yapıyoruz ama ilk bilirkişi incelemesinde Jandarma Kriminalin kendine göre bir kaydı var, bize gelen videolar var yani küfrü orada duyuyoruz zaten ya da kabloları nasıl aldıklarını ama o ilk atanan bilirkişi heyetinin de, işte, katlarda yaptığı bazı incelemeler var, verdikleri kadar var, nereleri kaydettiğini bilmiyoruz. Yalnız, şunu söylemekte fayda var, özür dilerim: Üst katta dediniz ya, 12, 10, neyse, onu biz raporda yazdık, bir önceliklendirme olmuş, bir önceliklendirme var ve biz bunu söyledik, siyah bir aracın geldiğini vesaire, değil mi?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Sayın vekillerim, şöyle...

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Hikmet Bey, bu küfür nedir? Yani, ne demiş?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Ya, işte "Bunu alayım mı komutanım?" diyor. Bizim, biliyorsunuz, Türkiye'de şu anda iki üç tane standart küfür vardır. O da "Al lütfen." diyor. O "lütfen"i tabii artık nasıl anlarsanız. Ayıp bir şey yani böyle bir şey olabilir mi?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Raporun içinde gerçekten önceliklendirme yapıldığı, bazı kişilere öncelikle telefon açıldığı, HTS kayıtlarının bu yüzden mutlaka detaylı incelenmesi gerektiği, normal olarak herkesi uyandırmak yerine... Zaten kendi ifadeleri var, sosyal medyada "Biz odadaydık, çıktık." diye kendi ifadesini verenler de var.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - İşte, bu neden önemli? O saate kadar ihmalden dolayı bir yangın çıkmış olabilir, hani kast yoktur ama yangın çıktıktan sonra bu eğer duyurulmuyorsa adam öldürmeye tam teşebbüstür.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Sayın Vekilim, bizim raporumuzun içinde var, yanlış anlamayın, biz hâkim ya da savcı değiliz, biz teknik konular dışında herhangi bir yere girmedik çünkü o tip şeyler...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Teknik boyutunu... Orada sadece hukukçu bir hocamız var, Ramazan Hoca, Ramazan Hoca hukuki boyutuyla bakıyor.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Benim bilmediğim bir konu olduğu için sadece ifade etmek adına söylüyorum, siz cevabını söylersiniz "Kamera kayıtlarında on sekiz dakikalık kayma olabilir." diye bir teknik görüş aileler tarafından alınmış.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Şöyle: Bazı kameraları izlerken bütün kayıtlar var, resmî kayıtlar Kriminalden geldi -bir tanesini şimdi yine açıp gösterebilirim size, konuşurken bu arada onu da ayarlayayım, göstereyim- kayıt 3.24'te başlıyor, devam ediyor, devam ediyor; herhangi bir kayma, kesme falan yok; birden bire 4.40'a gidiyor. 4.40'ın üzerinden devam ediyor, sonra birden 3.26'ya geri geliyor. Bu şekilde kaymalar var yani...

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Yani hareket algıladığı için mi?

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Ama görüntülerin hepsi var, değil mi?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Görüntülerin tamamı var, görüntülerde herhangi bir şey yok.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Ama biz güvenlik kamerası saatlerini dikkate almadan gerçek zamana göre... Dolayısıyla, bizim 189 sayfalık rapordaki bütün zamanlamaların hepsi doğrudur. Ondan önce "İkide çıkmış." diyen var "5'te çıkmış." diyen var; aynı şey Uludağ'da da başımıza geliyor; hayır, bilimsel olarak 03.16-03.17 gibi...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Şöyle: 2'nci katta ilginç bir şey var, çok mühendislik tarafına girecek, ısınan gaz yukarıya gider; dolayısıyla 2'nci kat kamerasında net olarak 4'üncü kattaki yangın başladığındaki o termal yanmayla beraber genleşme kadar sıcak gaz basınç yaratıyor, 2'nci katta bir tane şaft kapağı açılıyor. Net olarak orada biliyoruz ki yangın artık kontrol edilemez noktaya burada geldi. Dış kameranın bir tanesini de başka bir otelden alıyoruz, aynı zamanı tutturuyoruz yani onları zaman olarak gerçekten... Eski bir çalışan var 02.30- 03.00 civarında yangının çıktığını söylüyor, kesinlikle değil yani orada kafamızda bir "Acaba?" kesinlikle yok yani saniyesi saniyesine "Acaba?" kesin yok. Hani mühendislikte her zaman böyle bir artı, eksi vardır, biz raporda "artı/eksi 10 saniye" derken "artı/eksi 3 saniye" desek de olurdu. Bakın, o kadar iddialıydı ki "artı/eksi 10" dedik, aslında o artı/eksi 10 falan da yok açık açık.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Anladım.

Tuba Hanım, tamam mı, devam ediyor musunuz?

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Bir konu daha var.

Şimdi, önemli olan, işte bu LPG tankından bahsedildi, arabamızın yakıtı bittiği zaman bir bidon benzin bile gidip alamıyoruz. Onun için özel şartlar, kimliğini alıyor vesaire. Buraya çok büyük miktarda hani LPG getiriliyor ama herhangi bir şey yok. Hani tepeden inmiş gibi o sistem sanki.

Diğer bir konu da eğer yangın çıktıktan sonra -Naci Vekilimiz de söyledi- on dakika mı, altı dakika mı; kaç dakika yani?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Yedi sekiz dakika var "altın zaman" dedikimiz yedi sekiz dakika var.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Peki, o an haberi olsaydı 11'inci katta mesela en çok kaybın olduğu kat bildiğim kadarıyla, oradakiler kurtarılabilir miydi?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Kurtulurdu.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Kesinlikle evet, kesinlikle evet.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Asansör aşağı inerdi, kapıları açardı, asansör çalışmazdı; resepsiyondaki giderdi, alarma basardı ya da kat görevlileri varsa gezerlerdi. Bir de şu var: Yiğithan Burak Çetin dediğimiz resepsiyon görevlisi ile Yusuf geldikten sonra Yusuf dışarıya gidiyor, dışarıya gittikten sonra bir yere koşuyor, oradan bir araç geliyor. Bu arada kimse yok, kimse olayın farkında değil ve birileri iniyor, yalnız o araç kimseyi almıyor, kenara çekiliyor, öbür kameralardan izliyoruz. Yalnız tabii, biz bunları sizlere şu anda alınırken kolay anlatıyoruz ama bu kamera görüntülerinin gelmesi, her birinin -sağ olsun Başsavcımız çok ilgilendi, özel kuryeyle dahi yolladı ama- çözülmesi vesaire zaman alıyor. Bir de her istediğimiz görüntüye kavuşamıyoruz ama gördüğümüz şey şu: Lütfen sosyal medyaya vesaireye bakmayın, işte, "Ben atladım camdan, oram kesildi, buram kırıldı." falan, kendi ifadeleri, diyor ki: "Ben şunu gördüm, buradan çıktı, kapıdan çıktı." Zaten güvenlik kamerası görüntüleri de var. Dolayısıyla hakikaten büyük bir algı var. Bizim raporumuzdan da biraz evvel Ednan Bey'in söylediği gibi de bazı bölümleri alarak mesela "Termostattan çıktı." diyen var, "Öbür taraftan çıktı." diyen var. Hatta biz kendi içimizde bile "Yahu..." dedik acaba, son versiyonu verirken... Bu arada özür dilerim. Verdiğimiz rapor 500 küsur megabayt yer tutuyor yani bu şekiller, resimler, bilmem neler... En ufak bir şey eklediğiniz zaman bilgisayarın kapasitesi nedeniyle Word dosyası donuyor bile, bunları da atlattık yani 30-35 tane versiyonu var bunun ama son nüshasında, kontrol ettiğimiz nüshasında herhangi bir sıkıntı yok.

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Şeyi görebiliyor musunuz? O garaj kapılarının açıldığı zaman...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Çok güzel, özür dilerim, onu aktaracağım. Bu Yiğithan Burak Çetin kardeşimiz -bakın, yapılmaması gereken hatalar- dağ tarafına bakan yerlerde insanlar tabii bilmedikleri için camı açmaya kalkıyorlar. Şimdi, camı açtıkları zaman aşağı da sağ olsun Yiğithan Burak Çetin kardeşimiz o ana giriş kapısını açıp koltuğu koyduğu zaman bir hava girişi oluyor. Bazı görüntülerde öyle bir şey var ki içeride anaför oluyor. Bu bir.

İkincisi, aşağıya kaçan çalışanlar, aşağıda garaj kapısını zorluyorlar. Garaj kapısını zorlayınca zaten alt kapı da açık, oradan da bir anaför oluyor yani bunlar olmazsa, biraz daha bilinçli yapılsa... Ama bu tabii, şöyle söyleyeyim: Orada çalışanları ne kadar suçlayabiliriz? Eğitim almamış, kendi maaşına bakıyor. Esas bununla ilgili sorumluluğu olan o yerin yöneticileri, mesela il SGK uzmanı diyor ki: "Ben şu tarihe kadar çalıştım." Sen o tarihe kadar çalıştın ama o tarih aralığında da sen hiçbir denetim yapmamışsın, hiçbir belgeleme yapmamışsın yani bir eğitim, bir tatbikat vesaire yok, bu belgelendirmeler yok.

Teşekkür ediyorum.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Sayın Vekilim, özür dileyerek saatteki kayma...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Arkadaşlar, on beş dakika ara veriyorum. 17.05'te toplanmak üzere ara veriyorum. Herkesin ihtiyaç molası da verebileceği bir ortam.

Kapanma Saati: 17.02

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.20

BAŞKAN: Selami ALTINOK (Erzurum)

BAŞKAN VEKİLİ: Derya BAKBAK (Gaziantep)

SÖZCÜ: Semih IŞIKVER (Elâzığ)

KÂTİP: Nurettin ALAN (İstanbul)

----- 0 -----

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Görüşmelere devam ediyoruz.

Evet, şimdi Sururi Bey'e sözü veriyorum.

Sururi Bey, buyurun lütfen.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Öncelikle teknik üniversitemizin çok değerli hocalarına teşekkür ediyorum. Bolu ziyaretimizde de bu raporun tüm içerikleriyle bize gelebileceğini o zaman ben tahmin etmiştim. Hakikaten çok içerikli bir rapor hazırlamışsınız. Raporun sonunda bize bugün intikal eden -burada biraz eleştireceğim, Başkanımıza vermişsiniz, o da sağ olsun bize verdi- yedi sayfalık raporun sonunda iki buçuk, üç sayfalık bir şey var. Onu -Sayın Başkanımızdan daha önce yaptığımız- burada otelci arkadaşlarımızla, turizmciler arkadaşlarımızla yaptığımız gibi, Komisyona ileriye dönük çalışmalarda bu heyetin desteğini almak isterim. Oradaki siz de uygun görürseniz, heyetimiz de uygun görürse hep beraber onu değerlendirmekte fayda var, başta onu söyleyeyim.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Konuştum ben de.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Ondan sonra, tabii, burada bu raporu hazırlarken de gelecekte sadece turizm sektörü üzerine değil, Türkiye'deki tüm sektörler üzerine, tüm yapılar üzerine, sanayilere, organize sanayilere, evlere, ondan sonra turizm yerlerine sitelere; bir de orada, biliyorsunuz...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Öğrenci yurtlarına, hastanelere, kamu binalarına...

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Bunları biz gittiğimiz yerlerde de çok ziyaret ettiğimiz için az çok görüyoruz. Ama tabii, kamuoyuyla ilgili olan yerlerde çok fazla böyle bir şey yapmıyoruz ama bunların hepsinin tekrar bir revize edilmesi lazım. Türkiye'de bizim bu yangın olayı olduğundan beri heyetimizle birlikte incelediğimiz aslında Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yangınla ilgili kuralları orada bir gösterge ve yurt dışından da çok aşağı değil. Ben Amerika'yı inceledim, Avrupa'yı inceledim, çok fazla detaylı olmakla beraber, Türkiye standartlarının üstünde o standartlara yakın seviyede bir kılavuzumuz var. Ama Türkiye'deki -ben bu Komisyonda defalarca söyledim- en büyük eksiklik standartlar ve denetim. Bütün kurumlar arasındaki -biraz önce hocam da söyledi- denetim, kurumlar arasındaki yetki karmaşası ve de bunu siz bazı yerlerde raporunuzda yazmışsınız, bunu görüyorum. İnceledim, ben de bayağı okudum bunu. Burada işte, Turizmi Teşvik Kanunu var, Umumi Hıfzıssıhha Kanunu var, itfaiye var, belediye yönetmeliği var, ondan sonra uluslararası yangın standartları var, her şey var. Çok karışık. Bunları bizim tekrar bir "update" etmemiz lazım ve kurumlar arasında hem yetkilendirmek hem birleştirmek lazım ve sorumluyu orada belirlemek lazım. Bir de, tabii, bunların standartlarını belirlemek lazım. Buraya Türk Standartları Enstitüsü de geldi. Sayın Başkanım Bakanlık da biliyor, geldiğinde burada Türkiye'deki bu, özellikle yangınla ilgili olan kısımda bize hangi firmaların akredite olduğunu, hangi firmaların nasıl yapabildiğini o şeyle de geldi. Diğer bir uzmanımız daha gelmişti. O da hakikaten yangın mühendisliği üzerine yurt dışında ihtisas yapmış. Sizin konularınıza baktım, hocalarımızın kendi mühendislik dallarının yanında yangın uzmanlığı da var, bu da Türkiye'de az zannedersem, bu da bir eksikliktir. Bunu eğitim olarak da vermek lazım. Tabii, bu yangın standartları hakikaten çok önemli, yangın malzemelerinin standartları önemli. Biz o son yangın olayından sonra piyasada neyi de gördük? Bir de fırsatçılık da oldu değerli hocalarım yani malzemenin kalitesinin yanı sıra fiyatlarıyla ilgili de ve yatırımları ekleyecek. Şimdi, herkes de bunu bütün turizmciler arkadaşlarımızla yapmaya çalışıyor ama hakikaten verilen bir taraftan belediyeler, bir taraftan valilikler, bir taraftan bu Komisyonda konuşulan şeyler ile zamanla olayları ve kendilerini, eksiklerini tamamlama açısından da biraz da zamana da ihtiyacı var, yenileme açısından baktığımızda; böyle bir olay var piyasada. E, tabii, burada, raporun sonunda yazdığınız kurumlarla ilgili şeyler var, burada benim gördüğüm ilgili 3 veya 4 tane bakanlık; birinci öncelik, tabii, yatırım, yatırım sahibi, ondan sonra iş yeri açma ruhsatını veren kurum, ondan sonra işte, denetlemede Kültür ve Turizm Bakanlığı, İSGM, Çalışma Bakanlığı ve Yangın Yönetmeliği'yle birlikte de Çevre ve Şehircilik Bakanlığını da burada...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Bir katkı daha vereyim, tabii, sen zorlanıyorsun demekle.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Estağfurullah.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Bir ay önce denetimi yapıp da raporu ilgili yerlere göndermeyen belediye.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Tamamlayacaktım, yok, hayır.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Sanki biraz zorlanarak diyorsun gibi geldi.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Hayır, hayır, hayır, hayır. Ben, sıralamaya da koymak istemiyorum, benim de yetkiyi... Yargılama yetkimiz olmadığı için ben sadece raporlar ve gördüklerimiz üzerine yorum...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hı, hı, tabii ki.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Yormundur bunlar, bizim heyetimizin öyle bir şeyi yok, biliyorsunuz, yargıya intikal etmiş bir olayla ilgili...

CEM AVŞAR (Tekirdağ) - Kurumları tespit...

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Tabii, kurumlarla ilgili olan şeyler var. Ha, bunları da tabii, burada da kurumların da temsilcileri de var, şu anda yanımızdalar, onlardan da destek...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Belediyeyi ifade etmeyince söyledim.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Evet, belediyeyle ilgili ama belediyeyi orada raporda zaten belediyeyle ilgili kısmı son sayfalarda yazmışsınız, onu da okudum ben. Bolu Belediyesinin denetimlerini, işte, oradaki eksik gördüklerini; orada kamu yararına olduğu için onu bildirmesiyle ilgili bir şey var, o yorum da var, bBiz de zaten burada yapıyoruz.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Yorum değil o, açık net yani tespiti yapmış, ilgili yerlere gönderse belki bir ay önce buralar kapatılacak ve yangın bu şekilde olmayacaktı diye düşünmek lazım.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - İşte, tabii, bu biraz önce bahsettiğim, bunun hepsini topyekûn görmemiz lazım.

Yangının çıkış sebebini ben o zaman Hikmet Hocamla geldiğimde, ısrarla bana... Ben demedim, siz dediniz, ben demedim, Kadem Beyle ikimize, ben demedim, orada görünen oydu, hakikaten burada bir termostat problemi olduğu, orada yağ tabakasının bir...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Hızlandırıcı olduğu...

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - ...hızlandırıcı olduğunu... Bir çöp konusunda, ben orada biraz hani çöpe ulaşım konusunda, akıp giden bir, yanan bir şeyin çöpte ne kadar alev aldığını, onunla ilgili hani teknik olarak siz o konuda daha...

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Çöp kovası plastik miymiş mesela?

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Çöp kovasıyla ilgili şeyim oldu.

Aslında burada en büyük problem, oradaki, iş yerindeki ve her yerde, tüm sektörlerde karşılaştığımız -bu, gıda denetimi için de geçerli- eğitimsizlik. O kişilerin eğitilmemesi, işte oradaki, sizin mevcut gösterdiğiniz yerdeki üç tane veya iki tane yangın tüpü, işte, aşçıbaşının ofisinin köşesinde duran, sizin biraz önce grafikte durduğunuz veya davlumbazdaki bir yangın sistemi orada yağ söndürücü olarak davlumbazda olsaydı bu acı olayı yaşamayacaktık, bu kadar vatandaşımızı kaybetmeyecektik ama bunların durum tespitini yapıp ilgili sorumluları bulmak, heyetimizin görevi olduğu kadar da gelecekte olabilecek bu tür olayları engellemek de hepimizin boynunun borcu olacaktır.

Onun için tekrar size teşekkür ediyorum ama daha detaylı bazı belgeleri de özellikle -Sayın Başkanımızdan eğer savcılıkta veya şeyde sakınca yoksa, hukuken- kamera kayıtlarını veya bu "Bazı ek belgeler var." dediniz, ek belgeleri de bu raporun dibine indikçe görmek isteriz hatta bir sonrasında bizim iki-iki buçuk ay kadar daha vaktimiz var.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Yok, kalmadı. Haziranın 13'üne kadar bir ay uzatma isteyeceğiz.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Bir daha bu heyetle birlikte çalışmak isteriz. Yani geleceğe dönük ayrı, durum değerlendirmesi ayrı, yargılama açısından değil, bizim de aydınlanmamız, kamuoyuna ilgili bilgiyi vermek için.

Tekrar teşekkür ederiz.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Evet, Sururi Bey'e teşekkür ediyorum. Tabii, Sururi Bey'in turizmle alakalıengin tecrübesi var, işletmeciliği var. O, olayları da en azından bire bir işin içinde olduğu için -buradaki turizmci arkadaşlar- bizim birçoğumuzdan daha iyi görüyor.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Estağfurullah.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ne olması lazım, eksiklik ne, fazlalık, ne olabilir falan diye bizden daha iyi değerlendirme imkânları var, ben teşekkür ediyorum. Çok soru sormadı ve çok güzel yorumlar yaptı; çok teşekkür ediyorum. Herhâlde uçağımız var.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Evet, birazdan...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Evet, teşekkür ediyorum.

Cem Bey, buyurun lütfen.

CEM AVŞAR (Tekirdağ) - Benim değil Başkanım, Ömer Faruk Bey.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ömer Bey, siz buyurun, ben karıştırdım.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Bizi o kadar unutmusunuz zaten bir şey kalmadı, bütün sorular soruldu.

CEM AVŞAR (Tekirdağ) - İlk gözde ben varım ya, oradan şey yaptı.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - İkiniz de genç ve cevval insanlar olduğunuz için ha sen ha Ömer Bey fark etmez, evet, ikinizi de mutlulukla dinleriz.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkür ediyoruz Başkanım.

Sunum için de teşekkür ederiz.

Aslında, birçok sorumuz soruldu. Birkaç şeyi biraz daha ayrıntılı olarak şey yapmak için soruyorum: İlk başta dediniz, Jandarma Kriminal anladığım kadarıyla içeriye girdiğinde delillere bilmeden müdahale etmiş ve siz de bunu daha sonra fark etmişsiniz. Başka bir şey var mı? Yani sadece o bulduğunuz materyalin dışında başkaca ulaşamadığınız deliller var mı? Bir de Sakarya'dan bilirkişiler gelmiş, onların da müdahale etmiş olduğu deliller olabilir mi sizin gözden kaçırdığınız; bunları soracağım.

Bir de yangın 21 Ocakta oldu, bir alt geçitten bahsettiniz, diğer otelle ilgili bir tüp geçitten bahsettiniz. 22 Şubata kadar yani tam bir aydan fazla, bir ay bir gün, otuz bir günlük bir kamera kaydının silinmesinden bahsediyoruz.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Kayıtlar yok.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Burada yani o oteli kimler kullandı, nasıl kullandı, o tüneli kimler kullandı, orada kullanırken sizin bahsettiğiniz bazı şeylerin olmadığı, bunlar tarafından mı alındı, alındıktan sonra mı kamera kayıtları silindi - bunlar hakkında- bunu bir açabilir misiniz? Bunu soracağım ben.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Peki, teşekkür ediyoruz Ömer Bey.

Buyurun Hocam.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Şöyle, sondan başlayalım. İşte o tünelle alakalı, biz, tabii, yangın panelini arıyoruz. Açıkçası şu: Sakarya'dan gelen UYAP'a kayıtlı bilirkişilerin çok büyük bir dahli yok yani onların, bize iletilen video kayıtlarına çünkü biz neticede orada değiliz, bize iletilen video kayıtları var fakat şunu söylemekte fayda var: Bu tip olaylarda hemen bir ön rapor ve kusur tespiti; böyle bir şey mümkün değil. Yani siz 21'inde çıkmış bir yangını 23'ünde raporlayıp kusur tespitini veremezsiniz, bu doğru değil. Bize sorduklarında biz "Minimum on beş gün." dedik "Olay yerini koruyun." dedik; aynısını Uludağ'a da söylüyoruz. Bu, bizim araştırmamıza bağlı olarak... Yani görüntüler geldi, sadece görüntüyle

kuşkulandığımız, şüphelendiğimiz şeyler var. Biz orada sabotaj ihtimaline karşı patlayıcı analizi bile yaptık. Şimdi, bir olay yerini yangın manasıyla incellerseniz normalde teknik olarak 10 çeşit numune almanız lazım fakat biz bunu basite indirgeriz 4 çeşit alırız: Yanmış, yarı yanmış, yanmamış ama isten etkilenmiş ya da dumandan, gazdan etkilenmiş. Bunlar ahşap numune olur, halı olur, perde olur, o olur, bu olur. Patlayıcılarda da daha çok, Allah korusun burada bir patlayıcı olsa sivri köşelere gider, alabileceğimiz yerlerden cam kırıkları, mermer parçaları vesaire alırız. Kalitatif bakarız; var mı, yok mu? Varsa derinliğine gideriz, nasıl bir patlayıcı var? Şimdi, bunu niye yapacağız? Bunu biz yaptığımız zaman çok rahat "Yoktur." diye söyleyebiliriz ama öbür türlü muallakta kalırız. Herhangi bir yangın hızlandırıcı var mı? Şöyle bir anımı anlatayım: Kimya mühendisliği fakültesindeki odamda kavanozla bana bir halı numunesi getirilmiş. O arada -Allah rahmet eylesin, İstanbul'un eski belediye müdürü, eskiden belediye müdürüydü daha sonradan daire başkanı oldu- Metin Bekir Demir -çok eskiden tanıyorum- geldi, oturdu, açtı "Hikmet, bunda benzin var." dedi "Peki Metin ağabey, ben şimdi rapora tekniğe vesaire ne diyeceğim? Eski itfaiye müdürü geldi, kokladı 'Benzin var.' dedi mi yazacağız? Biz, bu halıdan ekstraksiyon yoluyla malzemeyi alırız, gaz kromatografisi kullanırız ve -benzin, mazot, tiner neyse- hızlandırıcıya bakarız, yakalarsak deriz ki: 'Bunda hızlandırıcı var.'" Bu şekilde analiz yaparız, dolayısıyla bizim, burada, bütün yaptıklarımız mümkün mertebe bilimsel.

Sizin sorunuza şöyle geliyorum: Şimdi, biz, bir şeyden şüpheleniyoruz, görüntüyü inceliyoruz, tabii görüntü kayıtları, renk şeyleri kayabilir, Sururi Bey'in de dediği gibi "Hocam..." diyor ısrarla. Ben bu arada, Sururi Bey'in Sururi Bey olduğunu orada öğreniyorum, Türker Bey sonra geliyor, yani hangi parti, nedir, ne değildir, biz kimsenin ne olduğunu bilmiyoruz ilgilendiğimiz yerde. Fakat size de bilgi veremiyoruz çünkü rapor teslim etmemişiz "Ya, burada bir hızlandırıcı olması lazım, burada bir hızlandırıcı olması lazım." diyor. Biz LPG'den şüpheleniyoruz ama söyleyemiyoruz çünkü o boruyu arıyoruz, boru yok ortada. Sonra video kayıtlarını tekrar inceledik ama çok video kaydı var yani -siz söyleyin- sadece olay anını izlemiyorsunuz, daha önce oraya kim girmiş, çıkmış, bir de bunlar yavaşlatılmış, hızlandırılmış yani hakikaten baya büyük bir emek. Diyoruz ki: "Ya bunun olması lazım, şunun olması lazım." Bu arada kriminal rapor da ocağın sonunda geldi galiba, biraz geç geldi. Açıkçası şunu söylemekte fayda var: Her şey net olduktan sonra biz bu raporu 14 Martta teslim edecektik, 14 Mart Cuma günü ve almış olduğumuz delilleri, incelediğimiz delilleri -biraz evvel gösterdi Servet arkadaşım- biz bunları üniversitenin muhtelif laboratuvarında inceledik, grill plate vesaire falan. Bunları ambalaj yaptık, paket yaptık, üstüne yazdık, adli emanete geri yollayacağız fakat cuma günü maalesef saat on bir oldu, biz fakülteden çıkamıyoruz, üniversiteden çıkamıyoruz. Saat beşi yirmi yedi gece okulda işimiz bitmiş, ben Tarabya'da oturuyorum, eve gittim -İstanbul'u biliyorsanız- Ayazağa'dan, Servet karşıda oturuyor, gidemedi, benim ofiste kaldı. Kafamızda gene bir şeyler var yani tam oturmasını istiyoruz. Başsavcıyı aradık "Sayın başsavcım, biz bugün raporu teslim edemeyeceğiz ama numuneleri, emanetleri getireceğiz." ve götürdük, döndükten sonra da hızlı bir şekilde tekrar kendimizi revize ettik cumartesi, pazar. Bu arada eski Bakanımız Mustafa Varank İstanbul Teknik Üniversitesine gelmişti, onunla da bir görüşme olabilirdi ama olmadı. Herkes merak ediyor, "Nedir, ne değildir?" diye. Pazartesi günü çalışmamızı yaptık ve salı günü...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Hocam, bizim geciktirdiğimizi söylüyordu diğer arkadaşlar da.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Efendim...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - "Raporu AK PARTİ geciktiriyor, açıklattırmıyor." diye söylüyorlar.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Yok, yok; öyle bir şey yok.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Çok güzel oluyor, anlatmanız harika, bilgileniyoruz.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Yok, öyle bir şey yok çünkü şöyle söyleyeyim...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Arkadaşlar, ben Hikmet Hocaya katkı olsun diye söyleyeyim...

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Yanlış anlaşıldı...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hayır, hayır; katkı olsun diye söyleyeyim ben...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - O değil "Niye çıkmıyor bu rapor?" diye...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Katkı olsun diye söyleyeyim ben, tabii -bunu şey değil- savcılıktan buradaki hâkim arkadaş vasıtasıyla her gün takip ettiriyorum. "Geliyor mu, geldi mi, gelmedi mi?"

NURETTİN ALAN (İstanbul) - "Niye gelmedi?" diyorlar...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hâkim arkadaşımız da bana -her gün sordum- "Daha gelmemiş, geldi, gelecek." diye her gün bilgi veriyordu yani ben buradaki Adalet Bakanlığından gelen hâkim arkadaşımıza...

RIDVAN UZ (Çanakkale) - O zaman o da basından öğrendi.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Yok, değildir yani onun mutlaka savcılıkla, cumhuriyet savcılığıyla irtibatı vardır aynı meslekten arkadaşlar.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sayın Bakanım, olay yerini görmeye geldiğiniz gün ben size söyledim, şu anda da tekrar edebiliriz, biz, bu tip olaylarda orada hayatını kaybedenlerin, görmeyenin gözü, konuşamayanın diliyiz. Böyle bir sorumluluğumuz var ve bu bir kamu hizmetidir yani bu, parayla pulla yapılacak bir iş değil.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Vicdani bir olaydır, vicdani bir olaydır.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Kesinlikle. Yani ben şu anda bu rapor için bütün arkadaşlarım adına konuşuyorum: Şu anda size verdiğimiz raporda bile bir iki hatayı görüp düzeltiyorum. Mesela "dedektör" "detektör" çıkmış vesaire, olabilir bunlar ama şu: Başsavcıya vereceğimiz ve -biraz evvel söyledik- uluslararası arenada da ortaya çıkacak bir raporda bizim hata yapmamamız lazım ya da minimum hatayla geçmemiz lazım. O yüzden içimiz müsterih, o manada rahatız.

Bunun dışında sormuş olduğunuz bazı sorular... Özür dilerim, Ömer Faruk Bey; Ömer Faruk mu, Ömer mi, Ömer Faruk Bey mi?

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Fark etmez.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Tamam, Ömer Faruk Bey, genelde Ömer Faruklar hep Ömer Faruk kullanıyor.

Sorduğunuz soru şu: Şimdi, biz bir şeyi istiyoruz ve başsavcılığa iletiyoruz, o da mutlaka kolluk kuvvetlerine iletiyor ya da ilgili yerlere soruyor. Şimdi oradan gelen cevaba göre biz bir hamle yapmaya çalışıyoruz. Dolayısıyla burada da bir zaman gecikmesi yaşanıyor ama bu konuda da gene Başsavcımız İbrahim Bey'i takdir etmek lazım, neden? Bu görüntü kayıtlarını biz konuştuk, hemen özel kuryeyle ramazan olmasına rağmen yolladı ve biz hemen aldık, ilgili birimlerde çözümlemeye başladık ama bakın, 9 tane kamera kaydının oluşu... Biraz önce söyledim ya, 22'sine kadar silmişler falan, gene bir şey yakalar mıyız... Size samimi söylüyorum hani tesadüf mü dersiniz, bana göre tesadüf yoktur ama Allah'ın hikmeti "tak" diye buluyoruz, adamı görüyoruz orada.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Siz o geçidin olduğunu ne zaman öğrendiniz?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Ya, biz geçişin olduğunu bir yerde biliyorduk ama oranın engellendiğini, kapatıldığını ve jandarmanın korumaya aldığını biliyorduk.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Kimsenin girip çıkmadığını biliyordunuz.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Tabii tabii, zannediyorduk, meğerse orası çalışıyormuş. Jandarmanın da bir kabahati yok, çocuklar dışarıda, buzda bekliyorlar ama adamlar içeride, 3 görevli...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Onların da haberi yok tünelden.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Tabii, alttan çalışıyorlar.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Alttan girip çıktığı için...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Sayın Vekilim, "tünel" diye geçiyor, tünel değil aslında bir otelin kapalı otoparkı yan otelin de kapalı otoparkı; 2 otopark bir tane alan.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Ha, tünel dediğiniz şey o.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Yani özel böyle bir tünel değil, o "tünel" diye geçiyor ama orası otopark yani dolayısıyla geçilir.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Anladım.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Yani oranın yasak bölge olduğunu bilmeleri, girmemeleri lazım.

Bu arada orada soğuk hava depoları var, şöyle bir şey, başsavcımızdan hatırlıyorum, birisi bir dilekçe vermiş, demiş ki: "Buradaki malları alalım." Sen kimsin?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Avukatları, avukatları...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Avukat ama sen kimsin, niye istiyorsun? Bu sefer biz de şundan şüphelendik: Acaba aradığımız yangın paneli oralarda bir yerde mi? Başsavcımızla tekrar, siz geldikten sonra gittik inceledik, o arada şunu gördük: Soğuk hava depolarının da kilitlerinin açılmadığını ama bazı vidaların zorlandığını gördük. Bu sefer başsavcımız, jandarma marifetiyle balyozla biz kırdık, baktık, pek de bir şey bulamadık. Açıkçası o kadar çok yıldız ya da o kadar çok pahalı bir otele yakışmayacak şekilde de bir depolama sistemi olduğunu gördük. Yani siz mazot ile gıda maddesini, benzin ile gıda maddesini bir yere koyuyorsanız; hoş bir şey değil. Bunu da notlarımıza aldık ve başsavcımızla beraber gözlemledik.

Bu arada demek istediğimiz şey şu: Şimdi, dediniz ya "Hangi deliller kayboldu?" Biz şu ana kadar elde yani... Şunu söyleyeyim: mesela "grill plate"ten kabloların alınması, eğer bunlar usulüne uygun alınıp usulüne uygun analiz yapılsaydı biz o analiz raporlarına bakarak çok daha rahat sonuca gidebilirdik yani düzgün yapılsaydı ama bunlar -siz söyleyin- gelişigüzel alınıp gelişigüzel raporlanınca bu bizi sıkıntıya soktu. Neden? Onların onlarca santimetre aldığı kablodan biz 1-2 santimetreyle yetinmek zorunda kaldık. Bu bizim için yeterlidir yani teknik üniversitemiz bir santimetre kablodan da gereken incelemeyi yapabilir ama dediğim gibi LPG borusu, burada bir şey var, aynen Sururi Bey'in söylediği gibi, bir şey var, bir şey var ama ne var? Sorduk, işte jandarma "Bilirkişi almıştır." diyor yani o, Sakarya'dan gelenler. Kardeşim bilirkişi alıp bunu cebine koyup götüremez ki yani nereye götürecektir? Dolayısıyla, biraz bir sıkıntımız oldu ama gereken uyarılar da yapıldı...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ama şunu merak ediyor arkadaşlar tabii: Bu sadece burada değil ama siz, yıllardır bu işi yapıyorsunuz, başka yerlerde de oluyor mu buna benzer şeyler?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Şöyle söyleyeyim: Bizim ilk müdahaleyi yaptığımız yerlerde olmuyor. Ben 2023'teki patlamalarda bilirkişiydim, o zaman Devlet Güvenlik Mahkemesi vardı. Biz, anında olay yerine intikaliz, ben bir saatte gelirim. Ama tabii, orada, hemen... Tabii yangın falan yok ama bizim anında numuneleri almamız lazım. Orada da art niyetli değil ama şöyle durumlar oluyor Sayın Bakanım: O zaman İçişleri Bakanı, Valimiz ve Başbakanımız, bugünkü Cumhurbaşkanımız, gelecekte diye İSKİ mesele temizlik yapmaya kalkıyor "Kardeşim, yaparsanız yanlış; delili karartırsınız." diyoruz, orada bomba imha uzmanları başka bir şey arıyor, biz başka bir şey arıyoruz. Bu arada ben, tabii, Emniyet teşkilatına olay yeri incelemeyle alakalı eğitim de veriyorum. Biraz evvel... Mesela, kriminal laboratuvar için benim aklıma gelen Emniyet teşkilatından Kemal Perit vardı, eski İstanbul Emniyetinden de Ahmet Kuloğlu, biz hep beraber çalışırız yani onlar sorar, biz sorarız, çalışırız, bunlarda bir sıkıntı yok, ilk müdahale ettiğimiz zaman bir sıkıntı yok çünkü görüntüleriz, kayıtlarız ve kendi kaydımızı da defalarca izleriz ama siz şu odadan çıkın ben burada bir şey saklayayım, nasıl bulacaksınız? Mümkün değil, şaka gibi. Bu Uludağ'da da benzer olay olmuş; size söylediğim gibi, Başsavcı Vekilimiz Zafer Bey "Gereğini yaptım Hocam." dedi, hakikaten gittiğimizde gereğini yapmış ama bu, dediğiniz gibi bir genel sıkıntı, o yüzden buraya yazdık; yani "Bazı durumların sıkılaştırılması, biraz daha insandan bağımsız hâle getirilmesi" diye. Eğitim eksikse verelim.

Şimdi, Sayın Vekilim, biraz evvel de konuştuk ya -Sururi Bey gitti gerçi ama- mesela, turizm meslek liseleri var, değil mi? Orada yangın ve acil durum eğitimleri mutlaka verilmeli. Yani Amerika'dan, yurt dışından, İngiltere'den bahsediyoruz, ilkokulda yangın üçgenini biliyor çocuklar. Biraz evvel kim söyledi? Mesela, yangın algılama sistemleri bağımsız da olabilir. -Kadem Bey söyledi- Şimdi, bu Amerika'da nasıl oluyor biliyor musunuz? "Boy scout", izcilere görev veriyorlar, bunlar gidiyorlar, her evi kontrol ediyorlar, pillerini değiştiriyorlar yani vakti gelmiş veya gelmemiş, adamlar da bunlara bahşiş verir, işte, ne bileyim, 50 sent ise 1 dolar veriyor vesaire. Şimdi, böyle bir sistem bizde maalesef hep şey için... Gittiğimiz yerlerde yangın dedektörlerini, algılama

dedektörlerini görüyoruz ama hiçbirinin lambası yanmıyor, yangın dedektörlerinin plastik kılıflarını görüyoruz, Sprinkler sistemlerini görüyoruz plastik kılıfları duruyor, su bağlanmamış, yani bir de her şeyi suyla söndürecek gibi değil. E, bunları görünce tabii, şimdi neyse dertlenmeyelim, bunları görünce canımız sıkılıyor ama inşallah bu Komisyon vasıtasıyla Sayın Bakanım, bir şeylere dokunulur, bir yerde bir şey değişir.

Bakın, Binaların Yangından Korunması Hakkındaki Yönetmelik önemli bir yönetmeliktir ama biz zaten "ilk madde" demişiz. Mevzuat esasında yeterli, uygulama ve denetimde sıkıntı var. Yani bakın, depremle ilgili söyleyeyim -şu anda burada gerçi Alper yok ama- 99 depreminde İstanbul Teknik Üniversitesinde büyük bir kongre yapıldı, Xavier Le Pichon, Celal Şengör vesaire sonradan bu FEMA girdi ve bu Afet Eğitim Enstitüsü kuruldu, AFAD kuruldu. Espri şu: 1975 yılıdaki inşaat kodları kullanılsa, uygulansa gene sıkıntı yok yani 75'teki kurallar bile bizi kurtarıyor fakat Yalova Çınarcık bölgesinde -99 depreminde ben orada görev yaptım- şimdi, 4 tane ev var Sayın Bakanım, 1 tanesi sağlam, 1 tanesi zar gibi yan yatmış, 2 tanesi tamamen yıkılmış. E, aynı zemin, nasıl oluyor bu iş? "Hocam, bu müteahhidin, bunlar mal sahibinin, öbürü bilmem ne." dediler. Yani eğer siz denetlemezseniz, uygulamayı düzgün yapmazsanız ister 1975, ister 2008, ister 2018... 6 Şubat depremlerinde yıkılan binalardan bazıları 2020 yapımı, 2018 yapımı; nasıl oluyor da bunlar yıkılıyor? Dolayısıyla, burada denetimin insandan bağımsız standart operasyon prosedürü ve kontrollerle yapılması lazım.

Bilmiyorum faydalı olabildim mi?

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Teşekkür ediyoruz Hocam.

Ömer Faruk Bey, var mı başka?

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Yok, teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Teşekkür ediyoruz.

Rıdvan Bey, buyurun lütfen.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Efendim, ben 7 hocama da canıgönülden teşekkür ediyorum yani ekiplerine de teşekkür ediyorum.

Gerçekten bir vicdan muhasebesi yapıyorduk acaba ilk rapor çıktı, bu rapor nasıl olur falan diye ama a'dan z'ye kadar emek var, bilgi var; dolayısıyla teşekkür ediyoruz. Çünkü burada biz yakınlarımızı kaybettik, işte, Vekil Tuba Hanım yakınlarını kaybetti, işte, az önce 2 evladını kaybeden bir anne yazdı, o yazdı bir şeyler; dolayısıyla, hakikaten kıymetli ve değerli bir iş yaptınız. Fakat baktığımızda, bütün bunların altında yatan gerekçe insanoğlunun ihmalkârlıkları ve vicdansızlıkları en önemli etken o; iş bilmezlik, liyakatsizlik. Dolayısıyla, siz bu bağlamda, son 10 sayfada "Sonuç ve Kanaat" bölümünde zaten raporda tüm ayrıntılarıyla kimlerin hangi ölçüde ihmali bulunduğunu anlatmışsınız, güzelce yazmışsınız, bunun karşılığında sayın savcılarımız, hukukumuz, adliyemiz gereğini yapmış yani birçok alanda; işte, otelin sahibi tutuklu, otelin müdürü tutuklu, itfaiye yöneticisi tutuklu, il özel idaresi yetkilisi tutuklu yani bu anlamda buralara da bir şey söylemiyoruz, bunlar birinci derecede o an için sorumlu olan arkadaşlar fakat az önce çok mükemmel bir cümle kullandınız, dediniz ki: "Bağımsız bir sistemle denetim şarttır, bu denetim olmazsa neticede bunlar olur." İşte, bu denetimi sağlayacak aslında il özel idaresinin bağlı olduğu İçişleri Bakanlığının, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ve Turizm Bakanlığının da bu bağlamda sonuç ve kanaat bölümünde bizce de doğru olduğunu düşündüğümüz ölçekte asli oranda kusurları var.

Netice itibarıyla, adliye ve hukuk diğerleri üzerinden bir eylem ortaya koyup bir tutukluluk, bir hükümlülük ortaya koyabiliyor ama bakanlıklarla ilgili ve bakanlarla ilgili bunu yapamıyorlar. Dolayısıyla, aslında o görev de bize, şu andaki Komisyona ait. Yani Türkiye Büyük Millet Meclisinde millet adına görev yapan ve her bir değerli partimizin mensuplarının oy birliğiyle bir komisyon oluşturuldu; bu Komisyonda bu kısma bakıyor olmamız lazım ve biz de o kısma bakıyoruz.

Benim de burada Komisyonumuzdan bir talebim var: Nasıl adliye, hukuk bu anlamda burada gereğini yaptıysa biz de Türkiye Büyük Millet Meclisi milletvekilleri olarak bu sorumlu olan 4 bakanlığın, bakanların derhâl Komisyonumuza gelip -bu rapor da ayrıntılı ortaya çıktığına göre- bu rapor doğrultusunda bir hesap verilebilirlik noktasında bize değil, Türk milletine bir açıklama mecburiyeti doğmuştur, hasıl olmuştur; eğer bu yapılmayacaksa bizim Komisyon olarak ilgili bakanların da istifasını insani açıdan talep etmemiz gerektiğini söylüyor ve kayıtlara geçmesini temenni ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Rıdvan Bey, teşekkür ediyorum, sağ olun.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sayın Bakanım, bir şey söyleyebilir miyim? Bunu kayıtlara geçirebilirsek...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Buyurun.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Şunu söyleyeceğim: Sayın Vekilim, şimdi, hani en genele, daha doğrusu en özele inelim otel babında; bir otelin düzgün olması için şuna dikkat etmemiz lazım: Ben hasbelkader İngiltere'de beş sene görev yaptım, orada Pegasus, Thomas Cook vesaire insanlar 200 pound verir Gran Canaria'ya da gider, ne bileyim, Girit'e de gider Türkiye'ye de gider, her yere gider. Şimdi, oradaki insanın canı bizimkinden değerli değil ama bunlar bir yere gideceği zaman Yunanistan'daki otel olsun, Türkiye'deki otel olsun ya da pansiyon olsun birtakım standartları var. Biz bu standartları tespit ettik esasında yani biliyoruz ama ileriki aşamada Komisyonunuza sunarız. Ben şunu söylüyorum, X otelde kar, kış, yazlık fark etmez, kalacağım zaman acaba oraya İngiltere'den, Almanya'dan, Fransa'dan, Amerika'dan bir müşteri gider mi? Çünkü bunların da kendi siz söyleyin turizm firmaları var yani bilet satan adam dahi...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Akreditasyonuna bakar.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Evet, bravo.

Yani bakacak, maddeleri var; o var mı, bu var mı? Sen 3 yıldız, 5 yıldız almışsın ama o 5 yıldızla maalesef kurtaramıyorsun çünkü biraz evvel söyledik ya herhangi bir denetleyici, bağımsız denetleyici gelse yahu kör olması lazım oradaki LPG teşkilatının. Bu arada özür dilerim, ilk ifade tutanakları nasıl biliyor musun Sayın Bakanım? Jandarmada ve ilk tutanaklar hemen hemen aynı "copypaste" baskı, diyorlar ki: "Doğal gaz var burada." Biz yolda gelirken Servet'le tartıştık, dedim: "Dağda doğal gaz... Belki özel hat çekmişlerdir." "Yok ya, doğal gaz orada ne arasın?" dedi.

Şimdi, niye doğal gaz? Gittik, gaz maz bakıyoruz, LPG çıktı. Şimdi, bu tip dağ otellerinde LNG kullanılıyor ya da işte, Uludağ'da, çekmiş ya işte Belediye, doğal gaz hattı var, bu çocukların da öyle yerlerde tecrübesi olduğu için orada gaz görünce bunlar "doğal gaz" diye yani öyle adlandırıyorlar, doğru bir adlandırma değil. Bir de tüp yok, bir şey yok. Normalde tüp olsa bir 45 kilogramlık, der ki: "Burada LPG vardır." onu da söylemiyor ama oradaki gazın LPG olduğunu bile bilmiyor. Adam "grillplatte"yi konuşuyor, aşçıbaşı ifadesinde diyor ki: "Grillplatte" gazla çalışıyor." Ya, sen nasıl aşçıbaşısın? Yani o aşçıbaşısının onayı olmadan "Grillplatte"nin erimiş kablosu değişmez, bilmem ne düğmesi değişmez, bakımı yapılmaz vesaire.

Şimdi, bunlarla biz sizin yaşadığınız şokları biz daha önceden yaşadık ama sistematik davrandığınız zaman her şey kalıbına oturuyor. Aynen bu bir satranç oyunu gibi, neticede birisi şah mat olacak ya da berabere bitecek. Burada da sistematik davrandığınız zaman çözüme ulaşıyorsunuz, onu söylemek istedim. Yani uluslararası akreditasyon kuruluşlarına da bakmak ve onların da örneklerini almak gerekebilir.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Teşekkür ediyorum.

Evet, Komisyonumuzun üyesi olmamasına rağmen Komisyon üyelerimizden daha fazla Komisyonu takip eden Oğuz Bey'i Komisyonun dışında biri saymıyoruz, sona bırakmıyorum ve Oğuz Bey'e söz veriyorum.

Buyurun Oğuz Bey.

Katkılarınız için de teşekkür ediyorum.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Başkanım, ben teşekkür ederim.

Özellikle sizi, heyeti ve değerli hocalarımızı saygıyla selamlıyorum.

Şunu da söylemek istiyorum: Evet, misafir olarak katıldığım birçok oturumu çok ilgiyle takip ettim. Olayın kendisini gerçekten şu şekilde çok önemsiyorum: İlk sorduğum soru; "Buna benzer bir tehlikeyi başka otellerde yaşar mıyız?" diye sizden önce gelen heyetlere sormuştum, peşinden Uludağ'daki otel yanınca, aynı zincirlemeyle, işte, yanmaması gereken bir yer tutuşuyor, burası kompartıman olması gerekirken yayılıyor, yayıldıkça müdahale gecikiyor. Sadece daha önce kullanımı yasaklandığı için çok büyük bir facia önlenmiş oldu. Ama mekanizma aynı olunca "Diğer otellerde önlem aldık." denildiği için "Acaba başka yerlerde böyle bir tehlike var mı, yok mu?" şeklinde merakla hep sizin gibi değerli hocalarımı da dikkatle dinliyorum. Dolayısıyla "Sonuçlar ve Tavsiyeler" bölümünde -yani siz kendiniz yaptınız gerçi ama- bunu otelle daraltmamamız gerektiğine şahsa inanıyorum. Yani yüksek yapı binalar, siteler, kamu binaları -biraz önce siz de söylediniz- yani insanların toplandığı ve her birinin saatli bomba olma ihtimali olan yerleri mutlaka şimdiden önlemler listesine almamız gerekiyor. Anekdöt, bugün yaşadık, çok değerli bir yöneticimiz -ismini söylemeyeceğim- Ankara'da 30 katlı bir binada oturuyor, 7'nci katta yangın çıkıyor, 23'üncü katta kendisi bulunuyor ve ne yapacaklarını bu bilinçli insanlar bile bilmiyor; yanlış merdiveni kullanmışlar, asansörü kullanmaya kalkışmışlar. Dolayısıyla meslek liselerinden talep ettiğiniz o yangın yardımını muhtemelen sitelerde de isteyeceğiz. Yani bir tatbikat, bir şekilde insanlara ne yapmaları gerektiğini öğretme noktasında bunu sadece otellerle sınırlamamız gerektiğine şahsen inanıyorum.

Başkanım, müsaadenizle, muhtemelen son katıldığım toplantı da olacak. Raporunuzu okudum, dikkatli okuduğuma inanıyorum, şunu anladım...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Niye son katıldığınız toplantı oluyor?

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Bitiyor ya yavaş yavaş, onun için diyorum.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Yok, yok, daha var, biz hazıranı kadar çalışacağız.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Tamam, o zaman sorun yok.

Şimdi, "Hocalarım, doğru anladım mı?" diye soruyorum yani. Yangın hususunda herhangi bir önlem almayan işletme sahipleri sadece büyük bir cinayete sebep olmamışlar aynı zamanda yangın esnasında özel tahliye organizesi yaparak öncelikle kendilerini kurtarmak suretiyle ahlaksızlığın da en büyüğünü sergilemişlerdir. Kamuda ise etkin bir mevzuata rağmen -ki hem 2002 hem 2007 hem daha sonraki güncellemelerin hepsi çok iyi hatta Avrupa standartlarının üstünde, bunu muhalefetteki değerli vekillerimiz de teyit ediyor ama- buna rağmen denetim görevini ifa edemeyen sırasıyla İl Özel İdaresi eksik evrak ile ruhsat tanzim, imar mevzuatına aykırı mimari düzenlemeler, LPG ve benzer kullanılmaması gereken meselelerin kullanımına engel olmama; Turizm Bakanlığının defaatle denetime gitmesine rağmen bizim önemseyemediğimiz yangınla ilgili o kriterleri güvenli turizm kapsamı içerisine almadığı, daha ziyade Covid ve benzer meselelerle alakalı bir denetim olduğunu ve yine yıldız değerlendirmesiyle alakalı olduğunu; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı özellikle Kartalkaya özelinde evraklarda sahteciliği bile tespit edememiş. Yani İSG elemanı yok, aylar öncesinden işten çıkarılmış ve bunun bile farkına varamamış...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Farklı bir kâtip numarası verilmiş mesela.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Misal işte.

Ciddi bir kriminal enerji ortaya dökülmüş, onu demek istiyorum. Yani daha sonra da özellikle delillerin karartılma ihtimalinin de yani bizzat sizin tarafınızdan hissedilmiş olması da bu kriminal enerjinin de devam ettiğini ortaya koyuyor Başkanım. Dolayısıyla yine, itfaiye raporunu 2007'de muhtemelen eksikliklere rağmen düzenleyen ve yine 2024'te... Farkındasınız değerli vekillerim -iktidar/muhalefet parti ayrımı yapmıyorum- 2007'de de Bolu Belediyesi, 2024'te de tespit ettiği eksiklikleri paylaşmayan Bolu Belediyesinin itfaiye yetkilileri sorumlu makamlara bildirmemek suretiyle bu faciada büyük bir vebal üstlenmişlerdir. Periyodik ve etkin denetimlerin eksikliği, mevzuata aykırı yapının devam kullanımı ve dolayısıyla 72 insanın hayatını kaybetmesi bunlara sebep olmuştur. Bunu ben söylüyorum, raporunuzda yazmıyor, yazık ki ne yazık yani.

Dolayısıyla Hocam, raporunuzu doğru anlamış mıyım?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bir iki hususu kendinize göre yorumlamışsınız ama söyle söyleyeyim: Doğru. Şimdi, burada dediğiniz gibi herhangi bir kurumu suçlamak babında değil, sistematik olarak sıkıntı nedir? Yani biraz evvel söylediniz, 24.800 tane otel var değil mi? Yaklaşık o civarda, 25 bin diyelim. Şuna da katılıyorum... Bu arada ben İstanbul Sanayi Odasının akademik kurul üyesiyim, benimle beraber Mikdat Kadioğlu, Necdet Torunbalcı Hocamız ama bu sadece aysbergin görünen bir kısmı. İçişleri Bakanımız Sayın Ali Yerlikaya İstanbul Valisiyken bu 6 Şubat depremi yaşandığı için özellikle İstanbul Sanayi Odasından bir şey rica ediyor, diyor ki: "Sizin -o zaman- 23 bin küsur üyeniz

var, ne yapıyorsunuz?" Yani sanayi tesisleri... Çünkü biliyorsunuz hep değişik ortamlarda dile getirirler, "İstanbul'u bir deprem vurursa anahtar teslim ederiz." Doğrudur esas, bu Van depremi için de geçerlidir. Yani bölgenin büyüklüğü küçük değil, 5 tane Van depremi olsa gene bir sıkıntıya giriyorsunuz. Şimdi, bu sefer, tabii, İstanbul Sanayi Odası bünyesinde bir Afet Yönetimi Şubesi kuruluyor ve bu sanayi tesisleri... Şimdi, sanayi tesislerinin kentsel manada bir şeyleri biliyoruz, yok kentsel dönüşüm, evler, dükkân vesaire ama sanayi tesislerinin bir an evvel İstanbul başta olmak üzere ele alınması gerekiyor. Şu anda da özellikle Marmara Bölgesi'yle ilgili bir MARAP projesi var. Marmara'yı düşünürseniz, hani Almanya'nın Bavyera'sı gibi geliri yüksek olan bir yer. Şimdi, buranın mutlaka bir an evvel iyileştirilmesi gerekiyor. İstanbul veya diğer bütün illerde İl Risk Azaltma Planı yapıldı. Bakın, İl Afet Risk Azaltma Planı diyoruz bunun esasında "il afet risk ve zarar azaltma planı" olması lazım. Şimdi, zarar azaltma ile risk azaltma arasındaki fark şudur: Siz riski yok etmeye çalışırsınız -yangın riski diyelim- fakat birisi gelir yakar ya da olmayan bir yerde birisi yanlış bir vanayı açar, gene bu olay başınıza gelir. O zaman, biz bu olay gerçekleştiği zaman nasıl en az zararla atlattırız? Zarar azaltma budur yani etki azaltmadır. Şimdi, biz bunları tabii değişik platformlarda söylüyoruz. Sizin Komisyonunuz sayesinde -ki burası Türkiye Büyük Millet Meclisi, neticede en büyük kurum, en yüksek kurum- buradan bir şey çıkması lazım. Biz bütün bilgi birikimimizi -lütfe sadece bizi görmeyin, teknik üniversite olarak görün, diğer beraber çalıştığımızı görün- paydaşlara aktarmaya hazırız. Bunun çok hızlı bir şekilde, ivedi olarak somut çözümlere dönüşmesi lazım. Şimdi, sizin sorduğunuz gibi, mesela, şu anda hangi otelde kalırsınız? Benim İzmir'de gidip kaldığım bazı oteller var, bazı yerler var, şüpheleniyorsunuz, niye biliyor musunuz? Çok lüks otel görüyorsunuz ama yandıktan sonra "kral çıplak" yani çıplak, tamamen...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hocam, ben şöyle katkı vereyim diye size söylüyorum. Daha yeni geldim, dün gece geldim, Kopenhag'taydım. Toplantıya gittik, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatının orada bilmem ne toplantısına gittim; ben vardım, bir de Milliyetçi Hareket Partisinin Erzurum Milletvekili Kamil Aydın Bey vardı, uzmanlarımız falan vardı. Kaldığımız otele de bayağı bir para verdik yani öyle ucuz değildi. Biz AGİT'in sonbahar toplantısını Türkiye'de yapacağız, Taksim'de 5 yıldızlı, çok kaliteli bir otelle görüşüyoruz. Orada görüştüğümüz otelin, o kaliteli otelin 2 katı bir fiyat en azından ve çok kötü bir otel yani küçük odalar falan, görüntü de çok kötü, şehir oteli fakat asansörlerine binmedim 5'inci katta kalmama rağmen. Asansörler hep tak tuk, tak tuk bir şeyler ediyordu; ya, ben merdivenden inip çıkayım dedim. Yani şimdi, dünyada da buna benzer şeyler var, sadece bunu konuşunca, evet, yangın falan her şey tamam ama biraz da bu sektör de öyle veya böyle dünyadaki en iyilerden bir tanesiyiz biz. Kötü örneklerimiz var, yanlışlarımız, acılarımız var; ben sektörün durumunu da anlatayım da kayda girsin diye söylüyorum. Sanki böyle konuşurken bütün Türkiye'deki oteller böyleymiş gibi bir algı da çıkmaması adına benim birazcık devlet adamlığı yanımda burada ortaya çıkıyor.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Muhalefet partilerine güzel otel veriyorlar, size niye öyle otel vermişler?

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Yani o otelde muhalefet de vardı, problem yok.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Başkanım, son bir katkı olabilir mi?

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Çok özür diliyorum, bunu bitireyim. Yani Türkiye'de, evet, buna benzer çok eksikliği olan, yanlış olan benim de bildiğim, senin de bildiğin -İstanbul'u gayet iyi biliyoruz, benim de biliyorsun bildiğim noktasını- ama gerçekten çok kaliteli, her şeyiyle dört dörtlük olan, işini düzgün yapan, kaliteli yapan çok güzel otellerimiz de var diyeyim çünkü Türkiye'nin en önemli sektörlerinden bir tanesi; kayıtlara en azından sanki bütün oteller böyleymiş gibi girmesin diye söyledim. Buyurun.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sayın Bakanım, bir cümle söyleyeyim; Oğuz Bey, sizden önce lütfe.

Burada bir saptama yapalım. Çok haklısınız, 1939 yılının son ayında biz Erzincan'da büyük bir deprem yaşadık, 39 bin küsur kişi, sonrasıyla beraber daha fazla... Şimdi, düşünün, 1939'daki Erzincan'ı düşünün, oradaki yapıları düşünün, ne yıkıldı da bu kadar insan öldü? Fakat bu nedir biliyor musunuz? Ben bununla ilgili bir ödev hazırlattım, biz bunları ilgili tezler yaptırıyoruz. Çok başarılı bir talebem vardı, şu anda tahmin ediyorum Çanakkale 18 Mart Üniversitesinde. Şu; 1939 yılından bahsediyorum: Biz mayıs ayına kadar öyle mevzuatlar, öyle kanunlar çıkarmışız ki Japonlar ve İtalyanlar bunları çok mükemmel bulmuşlar; şimdi, biz, bugün Japonya'yı örnek almaya çalışıyoruz. Yani, 1939 Türkiye'sinden bahsediyorum, o zaman ki çalışmadan bahsediyorum ve Erzincan'dan bahsediyorum. Hani, o zaman, bilmiyorum, İstanbul'dan Erzincan'a kaç saatte gidiliyordu veya bugün kaç saatte gidiliyor? Yani uçak vesaire var ama o zamanki koşulları düşünün. Dediğiniz gibi, biz esasında hiçbir zaman altta, aşağıda kalır değiliz ama özellikle çabuk para kazanmaya yönelik eylemler, dediğiniz gibi bazı... Tenzih ederiz iyi çalışan insanları. Şunu da gördük Sayın Bakanım: Birçok otelde bu yangınlar vesilesiyle -illa kar kış oteli olması söz konusu değil- gerekli iyileştirmeden daha fazlasını yapanlar var çünkü oradan ekmek yiyor adam ve bunlar doğru esnaf, doğru insanlar.

Böyle söyleyecektim, bu da kayda geçsin.

Kusura bakmayın Oğuz Bey, sözünüzü aldım.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Oğuz Bey, buyurun.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Son olarak onu diyecektim yani daha önce, ilk toplantıda onu söylemiştik hepimiz, özellikle Başkanımız. Bu sektör hayati bir sektör, bunun tartışılmaz bir kalitede olması gerekiyor. Yani yangına hazırlıklı olmak, yangından korunmak bizim turizminizin geleceğiyle alakalı. Kaldı ki siz de söylediniz, daha önce Naci Vekilim de söyledi, yine Kadem Vekilim de söyledi; zaten uluslararası seyahat şirketleri bu akreditasyonunu yapıyorlar, bu bize has bir şey değil. Bizim burada üzüldüğümüz ya da hayıflandığımız şey kendi standartlarımızın gerisine düşmek. Yani bir yabancıнын geldiği otel güvenli, kendi insanımızın gittiği bir otel güvensiz olamaz, bunun mümkün olmaması lazım.

Dolayısıyla -son cümle Değerli Başkanım- hani, gelecekle ilgili tavsiyeler bölümü de mutlaka yavaş yavaş başlayacak.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - O tavsiyeler bölümünü hazırlarken sen ne kadar öyle "Son." desen de seni çağıracağız.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Eyvallah, ben seve seve katkı sunmak isterim.

Şunu gördüm: Özellikle İçişleri Bakanlığı, il özel idareleri ve yine oranın özel idaresi, yerel yönetimlerin Çevre, Şehircilik Bakanlığında olması, AFAD'ın yine İçişleri Bakanlığında olması; bu dağınıklığa belki artık bir çatı, risk yönetimiyle belediye, yerel yönetimler, oradaki mevzuatın birleştirilmesi, teçhizat, itfaiyeciler eğitimi, itfaiyecinin bir çatı altında toplanması değil ama eğitiminin

standardizasyonu, yangın takibi, panosundan elektrik teçhizatına kadar bir standarda bağlanması ve bunu mümkün mertebe... Ki onda da son olarak hocamın kanaatini öğrenmek istemişim. Hepsine devlet yetişemeyeceği için, yetkilendirilmiş müşavirlikler, tüzel kişiliklerle ilgili kanaatiniz nedir? Yani devlet denetleyenleri iyi denetlese yeter mi bu manada? Yani buradan bağımsız hizmet alabilme ihtimali işi çözer mi, hızlandırır mı?

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Sayın Başkanım, iki cümle söyleyebilir miyim?

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Tabii tabii, lütfen Hocam.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Şimdi, yetkilendirilmiş şirketler vesaire olabilir. Depremde denedik bunu, daha önce belediyeler ya da il özel idaresi yapı kullanımı iznini verirken denetliyordu, akredite edilmiş özel şirketler, denetim şirketleri kurdurduk, onlardan alıyoruz. Orada da aynı sorun, insan sorununuz orada da ortaya çıkıyor. Hiç binaya gitmeden, masa üzerinde imza veren "Uygundur" raporu veren mühendislerimiz çıktı denetim şirketlerinde; bunları en son depremde yaşadık.

Mevzuatımızda aslında çok fazla bir sorun yok, az önce söyledim. Mesela bizim yangın yönetmeliğimiz çok mükemmel, belki de harfiyen uyulsa Avrupa standartlarının da üstünde olabilir. Problem, bunun nasıl uygulanacağı ve kimin tarafından, nasıl denetleneceği? Orada ciddi bir sorununuz var

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ah hocam! Yani mevzuatta da bir eksiklik demek ki var, uygulamada. Mühendis inşaatın başına gitmeden projenin altına imza atmış da o projenin altına imza atan mühendise siz ne yaptınız? Mühim olan o. Yani yapanın yanına kâr kalmamalı, bu hepimizin ortak sorumluluğu.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Depremi yaşadık sonra bulmaya çalışıyor bunları.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Yani, kusura bakmasın, eğer projenin altına imza atıyorsa "Ben buna imza atıyorum ve arkasındayım." demesi lazım gelir. "Arkasındayım." deyip de bina yıkıldıysa, bu mühendisi de bizim yıkmamız lazım gelir. Hukuken yıkmamız lazım gelir, ömrü boyunca hapissheden çıkmaması lazım gelir.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Biz de mühendisiz efendim, inşaat mühendisiziz.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Bir problem değil yani...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sayın Bakanım, bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Vereceğim Hocam.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Bir grubu toptan kötülemiyoruz, öyle bir şeyimiz olmaz.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Ben başıma gelen bir hikâyeyi anlatayım da inşaat konusunda.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Türker Bey, söz vereceğim, Hocam bitirsin cümlesini.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Ben, bir cümle söyleyeyim Oğuz Bey'in şeyine.

Esasında olması gereken şudur: Meslek kuruluşlarından daha iyi yararlanmamız lazım yani İnşaat Mühendisleri Odası... Bugün Alper Hocamızın burada olmaması, Erzurum Palandöken'de İnşaat Mühendisleri Odasının bir seminerine katıldığı içindir. Bu denizcilik olur, makine mühendisi olur, kimya mühendisi olur, inşaat mühendisi olur, bu odaların etkinliğinden ve -bunlar neticede meslek kuruluşları- bunlardan yararlanmamız lazım.

Ben İngiltere'deki evimin yanında bir eski binanın, dondurma fabrikasının spor salonuna dönüştürülmesi için nasıl -çevre etki değerlendirmesi diyoruz ya- yapıldığına orada şahit oldum. Orada bütün birimlerden, komşulardan ve ilgili meslek kuruluşlarından görüş alınıyor. Şimdi, biz biraz evvel söyledik, bu LPG olayında da olduğu gibi, Makine Mühendisleri Odasının yetkilendirdiği... Şimdi mutlaka vardır bu, geriye doğru gittiği zaman bu ortaya çıkacak çünkü kayıtlara giriyor. Meslek kuruluşlarının mutlaka ve mutlaka etkin hâle getirilmesi lazım.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ben de katkı vereyim.

Tabii, mühendis lafı geçince söyledim, yoksa mülki idare amiri olup kaymakam, vali olanda da hâkim, savcıda da öğretmende de her türlü meslek kurumunda da yanlış yapanlar, eksik yapanlar vardır, iyi yapanlar vardır.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Çürük elmalar olur her zaman.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Burada meslekleri kastetmiyoruz, iyi yapanları ödüllendirmek, yanlış yapanları da hukukun verdiği cezayla cezalandırmak lazım gelir yasaları etkin kılabilme adına, onu söyleyeyim ki hiçbir meslekte falan mühendisle veya başka şeyle bizim bir derdimiz olamaz diyorum.

Hocam, var mı başka?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Bir cümle söyleyeceğim bu otel yangını ve denetimle ilgili.

Şu andaki mevzuatımız esas itibarıyla il özel idaresine vermiş denetimi fakat il özel idarelerimizin de bu denetimi yapacak kapasitesi yok. Dolayısıyla bunu ciddi bir şekilde yeniden değerlendirmemiz lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Aynen katılıyorum eski bir il özel idaresi genel sekreteri olarak. Yani, il özel idareleri genelde köy hizmetlerinin ağırlıklı kurumsal yapısının üzerine kurulmuş. Köy hizmetlerindeki de işçi ağırlıklı ve yol, su, kanalizasyon, köprü möprü yapmayla alakalı yani şehir hayatıyla veyahut da ruhsatla, otelle veyahut da iş yeri açıp çalıştırma ruhsatıyla alakalı çok fazla deneyimi olan veyahut da görmüş insanlar değil. Bolu'daki özel idareye de baktım, o özel idare genel sekreteri orman mühendisi yani öyle bir durum olduğu için de özel idarelerin teknik altyapılarının, kurumsal altyapılarının olmadığı bir gerçek.

Evet, Türker Bey, buyurun lütfen.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Evet, ben de öncelikle arkadaşlara, hocalarıma çok teşekkür ediyorum; hem okulaşım. Gerçekten çok güzel, anlamlı ve donanımlı bir rapor ulaştırdınız bizlere. Bu ekranda da gördük olayları, üç aşağı beş yukarı gözümüze canlandırdık. Biz süreci takip ediyoruz, burada Komisyon olarak ciddi bir çalışma içerisindeyiz özellikle. Her kurumu dinlemeye çalışıyoruz, gayret ediyoruz. Bu rapor bize daha önce gelmiş olsaydı, bu resmî kurumlardan gelen arkadaşlarımızın daha farklı konuşacaklarını düşünüyordum. Özellikle Turizm Bakanlığını dinleyemedik ama raporları var, bizde çıktıları var.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Gitmeseydiniz dinleyecektiniz.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Turizm Bakanlığının bize sunumunda, imar ve yangın güvenliği gibi konuların kendi denetim yetkilerinin dışında olduklarını ifade etmişler. Şimdi, sizin raporda da çok farklı şeyler var, hatta malzemelerin niteliklerine göre seçilmesi noktasında bile Turizm Bakanlığının yetkili olduğunu söyleyebiliyorsunuz. Özellikle şu çok önemli bizler için: Bu Kartalkaya bölgesinde olan bir yangın ama Uludağ'da da oldu. Yani kurumlar arasında geçişlerde sıkıntılar var, denetimlerde yanlışlıklar var. Sadece insanların iradesine bırakılarak kurumları yalnız bırakmamak lazım veya otelleri veya işletmeleri yalnız bırakmamak lazım. Yaptırımları kuvvetli yapmak lazım ki anladığım kadarıyla burada da sıkıntı var. İnisiyatiflere izin vermemek noktasında ne kadar mevzuatı ağırlaştırsak ağırlaştırılma denetim olmadan hiçbir şey ifade etmiyor. Vicdani denetim daha önemli yani kimse denetlemezse bile insanlar bazı şeyleri yapmak zorunda. Hele kayak otelleri kısa süreli oteller, başlangıcında bütün sistemler çalışıyor mu, çalışmıyor mu, onları denetlemek lazım.

Ben öncelikle burada bize yanlış bilgilendirme yapan Turizm Bakanlığını tekrar davet etmek isterim buraya.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Nasıl? "Yanlış" dediğinizi anlamadım.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Çünkü "İmar ve yangın güvenliği konularında kendi denetleme yetkisi dışındadır." diyor. Yani, burada malzeme seçimlerinde bile yetkili olabilen, can ve mal güvenliğine ilişkin mevzuatlarda tedbirlerin alınıp alınmadığını denetleme yetkisi olan, hem belge alırken vergi işlemleri açısından da denetleme sorumluluğu olan arkadaşlarımızın bunların dışında kalması biraz yanlış. Özellikle daha önce...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ben tabii bu konuyu çok iyi bilmiyorum ama bilen arkadaşlar cevaplasın.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Onu dile getireceğim.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Bakanlığın orada bir denetim yetkisi yok.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Şöyle, bakın, bir saniye.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Türker Bey bitirsin.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Bir saniye yani yanlışlık varsa düzeltelim.

Orada bir sene önce liftlerde yani teleferikte bir sorun yaşanmıştı. O sorumlulukta yazışmaların hepsinde Turizm Bakanlığı geçiyor dikkat ettiyseniz. Bir ceza kesilmiş, para nereye yatırılmış, onu da araştırılmalı. Yani, yetkisi, etkisi olmayan bir yer bu cezayı kesebilir mi? Denetleme yapabilir mi? Sorumlu arayabilir mi? Demek oluyor ki bir yerde bağlamak lazım. Bence yani diğer bakanlıklarımızda da sıkıntılar var, denetim sorunları var, belki belediyemizde de var. Hani, belki demeyelim, sorumlu olan herkesi ayırmak lazım ama buradaki raporunuz bizler için çok önemli.

Başka konu, zaten arkadaşlarımız değişti, bu sadece Kartalkaya Komisyonu olmadı ama diğer otelleri de bağlayan, gerçekten...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Sadece otelleri değil, farklı kurumları da inşallah.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Yani bu Komisyonda bir Uludağ'da o yanan otele de gidelim efendim.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Konuşalım, evet, gidelim inşallah.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Yani çünkü bakın şöyle bir şey var...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bekleriz.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Şöyle bir sıkıntı var: Orada da itfaiye var, şu dar alanda itfaiye var.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Niye insanlar ölüyor, değil mi?

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Tabii, yani...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Türker Bey, bir şey söyleyebilir miyim? Özür dilerim.

Şimdi, orada tabii, daha bilirkişi raporunu hazırlamadık. Zaten gelen bir şey yok. Şunu söyleyeyim: Çarşamba günü gidip olay yerini incelerken gezdik, baktık; Nuri arkadaşımız, Alper, Derya üst kattalar. Ben bitirdim işimi, çıktım, alet çantalarımız vesaire; Binbaşı yanımızda ve Savcımız Cenk Bey yanımızda, konuşuyoruz o arada. Şimdi, güvenli bölge, Jandarma çevirmiş; vatandaşın biri geldi, benim hemşehrim. Savcı, Binbaşı da "Sen ne arıyorsun?" dedi. "Geçiyorum buradan." dedi. Yahu kardeşim, burası çevrilmiş bir alan. Neyse yani adamın iyi niyetine şey yaptık ama biraz önce söyledik ya yok delil karatma... Yahu, kardeşim, sen oraya bir şey koysan, sonra biz onu bulsak diyeceğiz ki "Burada sabotaj var." ya da sen buradan bir şey alıp götürsen biz nereden bileceğiz? Bir de bu gündüz oluyor, biz oradayken yani bir sürü jandarma, bir sürü insan var. Şimdi, gece orada ne oluyor, Allah bilir. Dolayısıyla, inşallah, tabii, aynı döneme denk geliriz Uludağ'da göreve devam edersek.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Şöyle yani delil karatma suçlu tespit etmede falan olabilir ama bizim aslında yani sistematik olarak yangının...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - İşin lakaytlığından bahsediyorum Türker Bey, onu söylüyorum.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Yok, ben anladım.

Yani nereden yanarsa yansın, bir otelin herhangi bir yerinden, bir hasarla, bir yerden başlasın yangın ama o yangının büyümeden insanların hem tahliye edilmesi hem de söndürülmesi taraftarıyız. Hadi, öncelikle insanların tahliyesi, sonra da malın gelmesi; önce cana gelmesin, sonra mala gelmesin ama o kadar enteresan ki itfaiye var orada yani itfaiye teşkilatı da var. Şimdi, bizim burada ne var? Bolu'da mesela, Bolu'nun itfaiyesinde... Bolu'da 12 katlı bina yok. Hocam, Bolu'da 12 katlı bina yok. Siz bir yatırım yapacaksınız, itfaiye teşkilatına alacaksınız, merdiveni kaç kata göre alırsınız? Bolu'da en fazla 8 katlı bina var diyelim, 8 kata göre mi alırsınız, 12 kata göre mi alırsınız merdiveni?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - 42 metreyi geçmiyor zaten, ona göre...

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Az değil ki o söylediğimiz rakam yani hem ağırlaştırıyor.

İkincisi, oraya su gidiyor, tanker gidiyor, dolduracak bir mekanizma yok yani ikinci bir mekanizma yok, "hidrant" yok orada su dolduracak, tekrar dolu gelmesi lazım.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Yani itfaiye aracına su dolduracak mekanizma yok.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Yani bunları da konuşmak lazım. Veya donmuş olabilir. Orada göletten almışlar yani tesadüfen gölet varmış, olmayabilirdi. Yani, düşünebiliyor musunuz frekansı? Kaç tane araç olacak? Diyorum ya, sadece Kartalkaya'ya gönderse bütün araçları, Bolu'da bir yangın olsa ne olacak? Tuhaf bir şey var yani bizim kurumlar arasında bir girift var, bir tuhafılık var, bir koordinasyon sıkıntısı var.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Türker Bey, özür dilerim.

Sayın Bakanım, şunu söyleyebilir miyim? Şimdi boş verin, afet yönetimi açısından bakalım, modern ve bütünleşik: Orada yangın olmasın, bir gıda zehirlenmesi olsun, yani 300 kişiden 15 kişi zehirlensin. 15 tane ambulans gelecek oraya, 15 ambulans nereye park edecek, nereden insanları alacak?

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - O da var.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bunun tatbikatının yapılması lazım. Şimdi, söylediğimiz şey şu: İtfaiye gelecek, nereye girecek? Girdiği zaman nereden neyi çıkaracak? Yani biraz evvel "hidrant" sistemi dediniz ya, bizim maalesef Türkiye'de itfaiyemiz arazözle gezer yani güvenmediği için "hidrant"a, arkasında su deposuyla beraber gider, sistem bu.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Ya, bir de öyle bir şey ki şanslı bir döneme denk gelmiş. Şöyle, mevsimsel avantajından, karın yağmadığı, tipinin olmadığı bir dönem. O Kartalkaya'ya siz tipide, saat üçte gideceksiniz, bir greyder gidiyor, arkasından bir araç gidiyor Hocam, arkasından hemen kapanıyor. Yani, düşünebiliyor musunuz, bir itfaiye için bir greyder ayarlamamız lazım. O da ne kadar zamanda gider? Kenara düşer mi, buzda kayar mı, ne yapar, ne eder? Yani sistematik olarak alanlardaki yapılanmaları da düzenlemek lazım.

Şimdi, bakalım, bir imar vermişsiniz, Bolu merkezde 12 kat yok, sen gitmişsin dağın ortasına 12 kat vermişsin. Bir tuhafılık var memlekette, çivisi çıkmış yani. 12 katın tahliyesi de dert. Tabana yaysana ormanda ya, kenara yay ya. Yay ağabey, 3 katlı, 4 katlı yap.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Özür dilerim, adını da "oberj" koymuşsunuz, oberjin kelime manası esasında "dağ evi" demek.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Demek istediğim, Uludağ'da da öyle yani düşünüyorum taşıyorum, hiç mantıklı değil.

Şimdi, bakın, teleferik arıza yaptığında insanların aşağı indirilmesi için çalışma yapılmış, burada yazılar var, personel bilgili değil, tecrübeli değil. Şeyler var yani insanları nasıl indirecekleri, Jandarma gelmiş, şey gelmiş, böyle bir tatbikat olmuş. Yani bir sene önce böyle bir şeyi de yaşamışsınız, "Farklı bir şey olabilir." diye kafada bir şey yapması lazım. Yani mesela, gidiyorsunuz, Hollanda'da demirleri koymuşlar eşyaları çıkarmak için. Hani ne diyorlar? Eşyaları çıkartıyorlar ya liftlerle; onun gibi bir şeyler uzatsalar, aşağı sarksa insanlar. Bir tuhaf yani ben anlamadım, her şey karışık ya.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Sayın Vekilim, risk analizi ve afet yönetim planı bunun için var zaten ama bunlarda hep eksiklik olduğu için... Mesela otelin iş güvenliği uzmanı 2023'ten sonra yok ve görev süresi boyunca on dakika uğramış. SGK...

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - İş güvenliği uzmanının bir sistemi olması lazım. Yani koca bir otelde iş güvenliği uzmanı olmayan bir sistemi de göremiyorsa o bakanlığı kapatın derim ya. Yani böyle bir şey olmaz ki, iş güvenliği bir sistemde yoksa o sistemin kilitlenmesi lazım, ikaz etmesi lazım, iki dakika içerisinde müfettiş göndermen lazım.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Evet, 6331 sayılı Yasa'dan sonra zorunlu olduktan sonra da var olan iş güvenliği uzmanları da zaten gerekli bildirimleri yapmamışlar. Şu an görevli olmasalar da önceki görev yaptıkları dönemde böyle bir bildirimde bulunduklarına dair bir veri olmadığı için biz onlara da zaten raporumuzda birinci derece asli kusur olarak bir ithafta bulunduk. Dolayısıyla, oradaki eksiklik zaten süregelen eksiklik, bu işte ilmek ilmek örülen bir kazak gibi aslında, bir ilmeği de onlar almışlar yani.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Şu deyim var ya hani, "birinci derece etkili" nedir? Bunun anlamı ne? Yani, birinci derecede etkili hukuken nedir? Onu az önce sordular ama cevap veren oldu mu?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Sayın Vekilim, hocalarım teknik, hukukçu olarak ben vardım. "Sorumlu" demek daha çok mahkemenin görevi. Bizim direkt "sorumlu" dememiz...

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Siz kibar mı davrandınız?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Yok yani görevimiz değil.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Biz genel davrandık.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Tespiti yaptık sadece. Dolayısıyla, bizim mahkemenin de önüne geçerek "Şu adam sorumludur, bu sorumludur." dememiz yanlış olur, o anlamda.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - "Etkili" dediniz.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Biz yön gösterdik Sayın Bakanım.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Yani, sonucun meydana gelmesinde bir dahli var anlamında.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Etkili ama bu denetçi mi etkili, onun amiri mi etkili, onun üstü mü etkili? Nereye kadar giderse.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Bir dahli var.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Bütün raporlarınızda böyle midir?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Tabii, tabii.

CEM AVŞAR (Tekirdağ) - Terminoloji bu yani.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Evet, yok, burada kullanmıyoruz, bir dahli var ama bunun ceza hukuku anlamında suç karşılığı var mıdır, yok mudur, o artık mahkemenin takdir edeceği bir mesele.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Teşekkür ederim Selami Başkanım.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Türker Bey, çok teşekkür ediyorum.

Nurettin Bey, buyurun.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Şöyle söyleyeyim, hani, Saygıdeğer Hocam açıkladı da: Eylem ile faili arasında bir illiyet bağı kurmanız gerekir yani ortada bir olay vardır, eylem vardır; onunla fail arasında bir irtibatı nasıl kurarsınız, burada etkisini öyle gösterirsiniz; birinci derecede etkili, irtibatlı, ikinci derecede, üçüncü derecede. Aslında hani burada karar verici değil de bir eylemle illiyet bağı diyelim. Doğru mudur Hocam?

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Evet.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Ben öncelikle bütün hocalarıma teşekkür ediyorum. Hakikaten bizleri aydınlatılar hem bilgilendik hem de olayı, bu kadar karmaşık bir olayı sonuçları itibarıyla zor ortaya çıkacak şeyi çok büyük emeklerle anlattılar. Bu, aslında kamuoyu vicdanını rahatlatmış. Yani bu raporun çıkması bizi de bir parti olarak, AK PARTİ olarak, iktidar partisi olarak bizi de rahatlatmış. Neden rahatlatmış? Hem Komisyonumuzda hem Meclis Genel Kurulunda internete dolaştığı söylenen bir rapor vardı, bu rapor olarak da hani dosyada da olmayan... Hep şu ithamla karşı karşıya kaldık: "AK PARTİ bu otelin sahiplerini koruyacak." Evet, sayın vekilim de şu anda o raporu bana sunuyor. "Otelin sahiplerini koruyacak, bu rapor çok daha kapsamlı ve iyi bir rapordur, bu raporu sümen altı ettiler. Yeni gelen bilirkişiler AK PARTİ'nin tarafları, oralari aklayacak kişileri getirdiler, onlar da burayı aklayacak."

Ben, öncelikle gerçekten her şeyden uzak, bilimsel, vicdani kanaate uygun, kelimeler bile etki edecek gibi seçilerek ne hâkimin yerine kendisini koyan ne kişilerin yerine kendisini koyan ne bir siyasi mülhaza taşıyan, tamamen bilimsel ve vicdani kurallara göre hazırlanmış bir rapor görmekten ziyadesiyle mutlu olduğumu söylemek isterim. Çok teşekkür ediyorum.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Sonuç yok.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Geliyorum efendim, bir dakika.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Sayın Vekilim, bir cümle ekleyeyim. O piyasada dolandığı söylenen raporu ben başsavcı beye sordum, "Bize öyle bir rapor sunulmadı." dedi.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Ben de, yok, onun için söylüyorum. Dosyada olmayan... Yok, yokluk hükmüyle malul, onun için rapor da denilmez.

Şimdi, 2'ncisi: Hakikaten biz burada, sizlerin biraz önce anlatımınızda yüzlerce saat belki gigabayt hatta daha üst baytlar -ben o kadar teknik bilgiye sahip değilim- bunları izlediğinizi, evinize gitmediğinizi, saat on birlere kadar çalıştığınızı...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - 05.27, Sayın Vekilim, sabah 05.27'den bahsediyorum.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sabah 05.27'mi? Ben onu öğleden sonra zannediyorum.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sahuru mahuru geçtik artık yani.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Ne kadar güzel bir şey. Ancak biz her toplantıda burada şunu duyduk: "Bu raporu niye geciktiriyorsunuz ey AK PARTİ?"

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Kim dedi onu ya?

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Üstadım, ben tutanakları çıkarabilirim. "Raporu çıkarttırmıyorsunuz, gelmiyor. Nerede bu rapor? Bilirkişileri dinleyeceğiz. Yargıyı geciktiriyorsunuz. Var olan raporu sallıyorsunuz bu raporu engellemek için." Ben, onun için de bu emeğinizi de anlatarak, hakikati de ortaya çıkarma adına, gayretlerinizi anlatarak bu yönüyle de teşekkür ediyorum.

Öbür taraftan, şimdi bir yangın yaşadık, "Buradan dersler çıkarıp bir daha olmasın." diye bir Komisyon var. Yani bir daha bu yangını yaşamayalım. İdare hukuku hocamız vardı; İlhan Özay sizler de tanırırsınız Hocam.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Allah rahmet eylesin.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Bir daha söyledim ama tekrar etmekte fayda var. Allah rahmet eylesin. Onun bir sözü vardı, "Allah kamusal günahlarımızı affeylesin."

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Kaçamazsınız, öyle bir dünya yok.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sizinkini de affeylesin Üstadım, sıkıntı yok.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Biz daha iktidar olmadık.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Bir dakika bekleyin, söyleyeceğim, söyleyeceğim Üstadım.

Şimdi, bakın, mart ayı içerisinde İstanbul Büyükşehir Belediyesi yüzlerce itfaiye eri alımıyla ilgili ilana çıkıyor -İstanbul Büyükşehir Belediyesi- ilan her yerde yayımlandı burada var. İlanda itfaiye eri olarak alacağı kişilerin özelliklerini anlatıyor, diyor ki: "Ortaöğretim kurumundan mezun olmak, (B) sınıfı ehliyeti olmak." Aşağıda şartlardan bahsediyor, diyor ki: "Kapalı mekân korkusu, dar alan korkusu, yükseklikle ilgili bir korkusu olmasın, KPSS'den de 60 alsın, ben onu itfaiye eri olarak alacağım." Yangından daha yeni çıktık, hep liyakatten konuşmuyor muyuz? Yangın çıkarken tüpün yanından geçen mutfakta çalışan bir personelden bahsetmiyor muyuz? Keşke onu saksaydı, belki altı dakikada yukarıya çıkacak yangın -söndüremese bile- on iki dakikada çıkardı, belki birçok insan kurtulacaktı, birazcık yavaşlatacaktı belki.

Şimdi, ben buradan...

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Nereden...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Üstadım, İstanbul'dan bahsediyorum.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Belediye Başkanı...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Ya, Üstadım o başka bir şey.

Şimdi, şurada...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Başkanım, karıştırma, toplantıyı bitirelim.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Yok, hayır, hayır... Ben şunu söylüyorum: Bakın, ortaöğretim kurumu mezunu ilanı da...
RIDVAN UZ (Çanakkale) - Meslek yüksekokulu...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Üstadım, burada ilanı da okuyabilirsiniz. Ortaöğretim mezunu, KPSS'den 60 almış, yükseklik korkusu olmayan...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ne demek istiyorsun yani nereye bağlayacaksın?

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Bağlayacağım şey şurası Başkanım: Biz YÖK'e sorduk "Sizin itfaiyecilik, sivil savunmayla ilgili bölümleriniz var mı?" diye, onlarca üniversitede bu bölümler var, itfaiyecilik olarak, sadece itfaiyecilik değil, sivil savunmayla ilgili. Buradan mezun öğrencilerimiz var, boş geziyor ama öbür tarafta lise mezunu adamı, yükseklik korkusu olmayan adamı ben itfaiyeci olarak alıyorum. Ondan sonra o raporun altına imzasını atarken hangi raporun altına imza attığını, hangi özellikleri olmadığını hocalarımız anlattıkça hayran kaldım. Neden? Şuradan işte yanlış, şöyle yürümüş, buradan böyle yürümüş, santim santim, çöp sepetinden LPG'ye yürümüş, o kadar teknik, santimlik kabloyu incelemiştir Hocam. Ortaöğretim mezunu bir itfaiye erinin İstanbul'daki binaları denetlemesi, onlara rapor düzenlemesi, onlara müdahale etmesi değerlendirilebilir mi? Burası genel idari hizmetler sınıfına memur almak için oluşturulmuş... Bir memuru buraya alıyor, ondan sonra muhasebeciye aktarıyor.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Antep Belediyesi mi?

NURETTİN ALAN (İstanbul) - İstanbul efendim, ben göstereyim, listesi var. Şimdi burada...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Burada ben biraz tabii, adaletli davranayım. Bak, Nurettin...

CEM AVŞAR (Tekirdağ) - Jandarma eri kabloyu koparmış yani.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Cem, özür diliyorum.

Şöyle, haklısın: O İstanbul Belediyesinin yaptığını biliyorum, öyle yanlış almışlar. Eminim, bizim partinin de başka partilerin de öyle aldıkları vardır diye düşünüyorum.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Hayır, yeni olayın üzerine, Sayın Başkanım, yeni olmuş, martta almış bunları yani martta almış.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Almamak lazım ama diğer partilere ait belediyelerin de aldıkları olabilir diye söylüyorum.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Bir hikâye var, hani şey olarak söylemiyorum. Temel işte bir suç işlemiş, asmaya götürüyorlarmış, "Son sözün ne?" "Bu da bana ders olsun." demiş. Ya, şimdi, biz asılmışız, ölmüşüz yani hâlâ ders almamışız; ben onu anlatmaya çalışıyorum.

Diğer, burada dinlediğimiz arkadaşlarımız da gerçekten hangi sorunlarla karşı karşıya olduğumuzu söylediler ama en azından bu yangının daha dumanı üstünden sönmemişken, ateşi üstünden sönmemişken bunları yapmamamız gerektiğini düşünüyorum.

Sabırınız için teşekkür ediyorum. Son saatlerde söz aldım. Çok teşekkür ederim.

Saygılar sunuyorum.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Kanun teklifi verelim.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Tabii ki vermemiz lazım efendim, onları da...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Teşekkür ediyorum.

KADEM METE (Muğla) - Sayın Bakanım, Nuri Hocamızın bir sözü vardı, bu arada...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Nurettin Bey tabii, söyledi, ben de bak, görüyorsunuz, AK PARTİ milletvekili olmama rağmen adaletli yönetmeye çalışıyorum. Yeri geldiğinde hepimizin suçu olduğunu, burada hiç kimsenin günahsız olmadığını -o ilk günahsızın- kim günahsızsa ilk taşı onun atması lazım geldiğini de söylemek lazım. Bu toplumda her partiye mensup insanlar hep beraber birlikte yaşıyoruz ve bir sıkıntı, problem varsa "o suçlu, bu suçlu, ben suçlu, sen suçlu" noktasına gitmeden hepimizin bu işte bir günahı olduğunu ve günahı işlemeye devam etmemek lazım geldiğini o 78 insanın vebalinin hepimizin üzerinde olduğunu bilmemiz lazım gelir. Gayret etmemiz de gayretimiz de... İnşallah bir daha o 78 insan ölmesin diye gayret etmemiz lazım çünkü hepsi bizim evladımız, hepsi bizim canımız, ciğerimiz; Allah kimseye vermesin, ateş düştüğü yeri yakıyor, burada konuşmak kolay. Onların anneleri, babaları, evlatları, kardeşlerinin ne çektiğini iyi bilmek lazım diyorum.

Hocam, çok kısa söz vereyim, size vermeden, hocama vermeden bir en son sözleri vereyim.

Kadem Bey, sonra Naci Bey, ondan sonra hocam devam etsin ve toparlayalım.

Buyurun.

KADEM METE (Muğla) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, hem bir tespit, tutanaklara geçmesi açısından önemli görüyorum hem de Türker Bey'e biraz cevaben olacak.

Şimdi, ben, bir otel işletmecisiyim ve bu işi profesyonel yapıyorum, turizm işletmecilik, otelcilik fakültesi mezunuyum. Şimdi -bizim otelcilikte- Turizm Bakanlığına bağlı bir tesisiz biz. Daha önceden belediye belgeli tesisler vardı, Turizm Bakanlığına bağlı tesisler vardı. Şimdi bütün tesisler Turizm Bakanlığına bağlı hâle getirildi. Turizm Bakanlığına bağlı tesisler demek, bütün sorumluluğun Turizm Bakanlığına ait olduğu anlamına gelmez.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Bizim sorunumuz...

KADEM METE (Muğla) - Bizim, bakın, müsaade edin.

Şimdi, bakın, bir oteli Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı denetliyor. Çalıştırdığımız personel eğer SGK'li değilse veya bordrosunda asgari ücret yazdığı hâlde fazla bir para alıyorsa, bu tespit de ortaya çıkarsa, bize Sosyal Güvenlik Kurumu ceza keser; Turizm Bakanlığıyla hiç alakası yoktur. Biz eğer tesisimizde gelen misafiri sistemimize kaydetmemişsek yani Emniyete kaydetmemişsek bunu da Emniyet fark ettiğinde... Ki bazen internetten veya sistemden arızalandığı zaman 02.00'ye kadar elle bütün müşterilerin isimlerini, T.C.'lerini yazıp Emniyete, karakola getirip vermemiz gerekiyor. Eğer vermezse kişi başına ceza yiyoruz. Bunun da Turizm Bakanlığıyla alakası yoktur.

Gelelim asansörlerimize; bizim asansörlerimizi Makina Mühendisleri Odası gelip denetliyor -dediğiniz gibi- mühürlerini basıyorlar yani o asansörde bir kaza, bir ihmal olursa bunun da yine Turizm Bakanlığıyla alakası yoktur.

Yani kısacası mantık şudur: Belgeyi veren denetimi yapar, belgesini vermediğiniz şeyin denetimini yapmak da sizin üstünüze düşmez. Yangınla ilgili belgeleri itfaiyeler verir, itfaiyelerin bağlı olduğu belediyeler verir. Bu belediyenin hangi partili olduğu da önemli değildir, belediyeden bahsediyorum. Denetleme yetkisi de o belediyededir. Bu elim kazadan sonra bile Turizm Bakanlığının girip de otelleri yangın açısından denetlemesi şu anda kanuni değildir çünkü Turizm Bakanlığının personel genelgesinde bu tip kalifiye eleman, teknik eleman da yoktur. Dolayısıyla, bundan sonra da olabilecek olan şeyleri yine itfaiyenin, dolayısıyla belediyelerin denetlemesi gerektiğini söylemek istiyorum ve şu anda sahada ciddi bir yetki karmaşası ve ciddi bir - turnak içerisinde söylüyorum- maalesef bir cadı avı var. Yani itfaiyeler geliyorlar otelleri denetlemeye, şu anda hepsi bir telaş hâlinde, yemin ediyorum size, yangın mevzuatından bihaber olan itfaiye erleri şartlar koşuyorlar. Yaşadığım olayı söylüyorum, benim yaşadığım bölgede sprink sistemi yapıyor arkadaş şimdi oteline. İtfaiyeci geliyor, kontrole geliyor "Bakayım yaptın mı?" diyor. "Elektrik odasına niçin hat koymadın? Buraya da koyacaksın yoksa belgeyi imzalamam." diye şart koşuyor. Adam diyor ki: "Ya, elektrik odası burası, yüksek gerilim var." "Ben anlamam, koyacaksın." diyor ve koydurtular, inanır mısınız yani oraya da koydular. Bu adam "Yoksa belgeyi imzalamam." diyor.

Artı, bilirsiniz, bir inşaatla bir demir işinde, demirle yapılacak olan bir işte malzeme fiyatı kadar işçilik istenir inşaat sektöründe. Şimdi, mesela bu zikzak dediğimiz merdivenler yapılıyor, yangın merdivenleri; spiraller kalktı ya. Şimdi, gidiyorlar, demir malzemesi soruyorlar, 180 bin lira. Bu da yine rakamlarına kadar yaşanmış olaylar. Adama "Kaç paraya yaparsın?" diyoruz, "380 bin liraya yaparım." diyor. Yani 180 bin liralık malzemenin gideceği bir işi "380 bin liraya yaparım." diyor. Çünkü herkes böyle darboğazda, bir an önce herkes otelini revize etmeye çalışıyor ama tabii, böyle korkunç bir fırsatçılık var.

Hocam, son olarak özellikle size sormak istiyorum: Şimdi, otel odalarının kapılarının da yangın sertifikalı olması gerekiyor ama şu bir gerçek yani böyle zincir otelleri bir kenara koyalım, son üç beş yılda yapılan otelleri bir kenara koyalım, isterse dört yıldızlı otel olsun, yangın kapılarını on sene önce değiştirmişse kimse de denetlemiyor, kimse de şart koşturmuyor ya, iyi de bir marka da hatta yapmıştır ama yangın sertifikası var mı yok mu sormamıştır otelci ve baktığımızda şimdi, o firmaya gidip de "Yahu yangın sertifikası var mıydı bu kapının?" dendiğinde "Yok vallahi." diye cevap alınıyor. Şimdi, şu anda Türkiye'deki otellerin tamamının oda kapılarını değiştirmeye kalksak, yangın sertifikalı kapı yapmaya kalksak yemin ediyorum bir yıldan önce yetiştirmeleri mümkün değil, böyle bir üretim yok Türkiye'de. Bu kadar sayıda kapı üretilmesi bile mümkün değil. O zaman şöyle bir şey çıkıyor: Avrupa'da kullanılan bir boya var yani herhangi bir yüzeye sürdüğünüzde onu işte yangına karşı bir süre koruyabildiği söyleniyor. Bu, Avrupa'da kullanılıyor ama Türkiye'de mevzuattan dolayı üretilmediğini öğrendik. Sizce -cisimlerle alakalı anladığım kadarıyla mesleğiniz- böyle bir boyanın, normal bir ahşap kapıya uygulanması sonucunda böyle bir sertifika edinilmesi, daha doğrusu sertifikayı bir kenara bırakalım, güvenli olabileceği söz konusu mudur?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hocam, isterseniz Naci Bey de bitirsin, en son toparlayalım bence.

Naci Bey, buyurun.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Tabii, bunları, bu konuları Komisyon kuruldu kurulalı konuşuyoruz. Ben öncelikle heyete teşekkür ediyorum, gerçekten değerli bilgiler verdiler ama tabii, Türker Vekilim de söyledi, direkt biz hemen turizm olunca Turizm Bakanlığına ateş eder bir hâle geldik, soyadından da mütevellit olarak.

Şimdi, bizim öncelikle şunu bir üstüne basa basa, altını çizme söylememiz lazım: Binaları nasıl yapıyoruz? İskân vermeye kim yetkili? Bunlara da projelere de ruhsatları veren belediyeler. Dolayısıyla, binaların yapılması belediyelerin kontrolünde. Binaların yangından korunması hakkındaki yönetmelik Çevre Bakanlığında. Sonuçta iskânı veren yine belediyedir belediye sınırları içerisinde, dışarıda da özel idareler veriyor yani İçişleri Bakanlığının uhdesinde olan 2 tane kurumdan bahsediyoruz.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Şimdi, şöyle... Tabii, oraya ben müdahale edeyim: Belediyeler ve il özel idareleri doğrudan İçişleri Bakanlığının uhdesinde değildir, onlar birer yerel yönetim kuruluşudur ve seçilmişlerdir, karar organları vardır, vesayet yetkisi, denetim yetkisi vardır ama valilik gibi, kaymakamlık gibi, Emniyet ve Jandarma gibi İçişleri Bakanlığının bir birimi değildir. Sadece teknik bir bilgi verdim.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Birimi değildir ama idari olarak da İçişleri Bakanlığına bağlıdır.

Şimdi, en son bina yapıldıktan sonra da iş yeri açma ve çalışma ruhsatı binaya verilir. Turizm Bakanlığı, ondan sonra işletme ruhsatı verir ya da işletme belgesi verir, turizm işletme belgesi. Öncelikle onların altını çizdikten sonra bu zamana kadar ne olmuş ona bir bakmak gerekirse: 2022 yılına kadar 100 tane işletmenin turizm işletme belgesi iptal edilmiş. 2022'den sonra Turizm Bakanlığı 4.380 işletmeyi kapatmış. Bakan Yardımcımız gelip Komisyonu bilgilendirdiğinde de söyledi; şu anda da 8.500'e yakın işletme tekrar bir daha gözden geçiriliyor, bunlar kapatıldı şu anda. 20 bine yakın da belediye ruhsatlı işletmeler var. Yani amiyane tabirle tapuya kaydı yok, Emlaka borcu yok; Turizm Bakanlığının böyle bir işletmeden hiç haberi yok. Dolayısıyla, bu kapatılan işletme sayısı biraz daha artacağı benziyor.

Bir de tabii, Bolu Belediyesinin özelinde bunları defalarca konuştuk. Efendim, belediyeye müracaat edilmiş yangın raporu için, belediye normalde -bu otel için konuşmak gerekirse- buradaki gördüğü eksikliği Bolu Valiliğine ya da Bolu İl Özel İdaresine bildirmiş olsaydı Bolu İl Özel İdaresi devreye girer, gelir kontrollerini yapar ve bu işletme de kapatılabilirdi diye söylüyoruz.

Tabii, buraya Çalışma Bakanlığından yetkililer geldi, burada bilgiler verdiler. Çalışma Bakanlığının, gördük ki Bolu Kartalkaya'da hiçbir şeyi yok. Yani bu otelde kaydı olmayan, 100'ü üzerinde çalışanı olan bir işletmenin aile hekimi yok. İş sağlığı güvenliği açısından orada da bir kaydının olmadığını gördük. Diğer otellerin de muhtemelen şu anda bu manada Çalışma Bakanlığından bir kaydı yoktur diye düşünüyorum.

Bir örnek vermek gerekirse; geçenlerde yine Çalışma Bakanlığından bizim beton santralimize gelen bir müfettiş yangın önlemlerini yeterli bulmadığı için ilçe belediyesine yazı yazıyor, ilçe belediyesinden bizim işletmeye şöyle bir yazı geliyor: "On beş

gün içerisinde bu eksiklikleri tamamlamadığınız takdirde iş yeri açma ve çalışma ruhsatınızı iptal ederiz." Dolayısıyla, Bolu'da da böyle bir şey olabiliyordu diye düşünüyoruz.

Efendim, ayrıca, Bolu Belediyesi yangın raporunun nasıl alınacağını da kendi vermediği gibi tarif etmiş. İşte efendim, talebi geri çektiymiş, daha sonra da restorana vermiş.

Toparlamak gerekirse tabii, burada 62 milyar dolar gelire ulaşan bir turizm sektörünü konuşuyoruz, onu değerlendiriyoruz. Birçok açıdan Sayın Başkanımızın, Kıymetli Bakanımızın az önce belirttiği gibi Avrupa'daki otellerde biz de kalıyoruz. "Yiğidi öldür, hakkını yeme." diye bir tabir var, dolayısıyla bizim de kendi sektörümüzün hakkını vermemiz lazım. Avrupa'nın birçok ülkesinden değil, tamamına yakın ülkelerinden özellikle hizmet sektöründe çok çok öndeyiz.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Kötü örnekler olmasına rağmen bunun gibi.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Dolayısıyla, burada bir denetimde sıkıntı var. Daha önce de söyledik, bir belgeyi aldığınızda bu belgelerin belli süreler içerisinde denetimden geçmesi gerekiyordu, bu otelde de benzer şeyler var. Uluslararası zincir otellerin burada CEO'su geldi, Armin Bey gerçekten Komisyonumuza doyurucu bilgiler verdi. Biz de uluslararası bir zincirin temsilciliğini yapıyoruz Ordu'da. Onların bize bina daha yapılırken proje aşamasında bir dayatmaları oldu. Şimdi bunların ne kadar haklı olduğunu görüyoruz ama şunu da biz kendi sistemimizi de ötelemeyelim: 2011 yılına kadar, binalar daha yapılmadan önce mimari projeler belediyeye giderdi, belediyelerin itfaiye birimine bu projeler giderdi, itfaiyeden eğer mimari proje geçerse binanın yapımına ya da ruhsatlandırılmasına müsaade edilirdi.

Onun için, bunların altını bir kez daha ben de kayıtlara geçmesi açısından bir daha tekrar etmiş oldum. Burada iş sağlığı ve güvenliği açısından Çalışma Bakanlığı sorumlu. Az önce belediyeler ve il özel idarelerini söyledik İçişleri Bakanlığı diye, asansör açısından Sanayi Bakanlığı ve işletme belgesi açısından da Turizm Bakanlığı sorumlu diye söyledik.

Bir de tabii, ben burada daha önce söyledim, itfaiyelerin belediyelerden alınarak, efendim, merkezî hükûmete bağlanması ya da İçişleri Bakanlığı bünyesinde ya da AFAD'ın bünyesinde ya da ayrı bir genel müdürlük boyutunda bir kanun teklifinde bulunduk, bizim grupta da bekliyor şu anda. İnşallah, bundan sonra Komisyonun ortak bir kanun teklifi hâlinde Sayın Başkanım onu da vermiş oluruz.

Tabii, bunların birçok sıkıntısı var. İtfaiyelerin, efendim, özellikle yangın raporlarındaki tarifelerinin farklı, belediyeden belediyeye, belediye meclislerinin aldığı karara göre bir bedel alıyorlar. Bunların da bir arada, efendim, tek elden çıkması adına mutlaka...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Yasal düzenleme yapıp onu düzeltmek lazım. Şimdi, belediyeler korkuyor yani vermemek için afaki rakamlar ortaya atıyorlarmış, böyle bir şey olmaz yani bu parayla olacak şey... Mecbur vereceksiniz bunu, başka şansı yok. Ona da mutlaka bizim yasal olarak -belki Maliye Bakanlığının böyle bir çalışma getirip- bir alt ve üst sınırını belirlememiz lazım.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Başkanım, bir de dediğim gibi, az önceki verdiğim işletmede, 9 dönümlük bir işletmede, beton santralinde, yanma riski çok çok düşük olan, yangın riski düşük olan bir işletmede 170 bin lira bir yangın rapor parası belediye aldı; bunun da çok doğru olmadığını söylüyorum. Burada bu Bolu'daki, efendim, yangınla ilgili de... Sizle de orada geldik, yerinde görüştük.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Mesela Bolu'da da 1 milyonmuş itfaiye raporu.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Mücavir alan dışında...

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Evet, onlar hem iç, kapalı mekânı ölçerlirmiş hem de dışardaki. Bizim kum, çakıl yanmayacağına göre...

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Naci Vekilim, sen okudun mu bilirkişi raporunu?

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hayır, hayır, bunu bizim yapmamız... Hayır, Millet Meclisi olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak yani yasal bir düzenleme yapıp -Maliye Bakanlığının- alt ve üst sınırlarını belirleyip, onun arasında belediye meclislerine yetki vermek lazım, hangi parti olduğu önemli değil.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Biz süreyi...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Yani hiçbir belediyenin keyfiyetine bırakmamak lazım.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Ben, tabii, burada heyetinize tekrar teşekkür ediyorum. Orada yerinde de gördük. Burada gördüğümüz en büyük eksiklik: Efendim, 2 eğitimli personel, orada ne yapacağını bilen 1 kişi, 2 kişi olmuş olsaydı böyle bir facia yaşanmazdı. Yoksa orada işletmeci de şimdi, sonuçta elbette en büyük sorumlulardan biridir. Ama orada seyyar yangın tüpleri var, öyle mi? Yangın dolabı yapılmış, bunların birini bile alsaydı, o "grill plate" dediğiniz cihaza tutsaydı belki LPG'ye ulaşmadan, efendim, bu yangın büyümeyebilirdi ya da alarm sistemi çalışmıyorsa bağırılsaydı... Az önce size sorduğum soruda, işte, "Burada ne kadar insan kaç dakika sürede canlı çıkmayı başarabilirdi?" diye sorduğum odur. Herhâlde ilk yangın çıktığında idarecilerin de biraz hafife aldığı gözüküyor burada bu olayda. Allah sizlerin de yardımcısı olsun ama mahkeme heyetine de gerçekten ağır bir fatura var burada sorumluların bulunması adına, biz mahkeme adına görev yapmıyoruz ama bir daha böyle bir olayın yaşanmaması adına da dört başı mamur bir düzenlemenin inşallah çıkacağına inanıyorum.

Katkılarınız için teşekkür ediyorum.

Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Sağ olasın, teşekkür ediyorum Naci Bey.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Vekilim, hani bana laf atarken söylediniz ama şu raporu okudunuz mu detaylı? 176'ncı sayfayı bir detaylandırmak lazım.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - 176'nci sayfayı Naci Bey bir daha okusun.

Türker Bey, ben affınıza sığınıyorum hem misafirlerimize çok oldu. Toplantı bittikten sonra, ben, Başkanlık Divanı ve uzman arkadaşlarla "Raporu nasıl yazacağız?"ın toplantısını da yapacağım ayrıca ve Genel Kurul devam ediyor.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Yoklama istiyorlar Sayın Başkanım.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Evet, onun için çok özür diliyorum.

Ben, son olarak Cem Bey'e de bir söz vereyim. Cem Bey, kısa, öz yaparsan çok memnun olurum. Sonra hocalarımız bir toparlasın ve kapatalım lütfen.

Buyurun.

CEM AVŞAR (Tekirdağ) - Ben, kıymetli hocalarıma ve burada olmayan bütün ekip arkadaşlarına çok teşekkür ediyorum bu kıymetli rapor için. Bence ülkemize ek olarak uluslararası literatürde örnek alınacak çalışmalara konu olacak... Keşke daha iyi bir konu ile keşke olay yaşanmadan önce olsaydı ama dünyaya da belki önlemler ve model olması açısından çok kıymetli değerli bir rapor, emeklerinize sağlık. Bizim de bu raporların, sizin bu çalışmanızın hakkını, karşılığını da vermemiz lazım çünkü sizlerin olduğu gibi bizim de görevimiz kamu görevi ve bu işe öncelikle bir vicdan muhasebesiyle bakıyoruz dolayısıyla ailelerle de sık sık görüştüğümüz için kaybettiğimiz canlarımızın, özellikle 36 çocuk, "genç" denecek yaşta yavrumuzun rahat uyuması için bu sorumluluğu hem sorumlu kurumların tespiti açısından hem de bir daha ülkemizin böyle felaketlerle karşı karşıya kalmaması açısından üzerimizde, sırtımızda sizler gibi taşıyoruz.

Tabii ki teknik detayların çoğu yangına hazırlıksız yakalandığı için... Çok defa da burada tartışma konusu oluyor "İşte, o mu suçluydu?", "Ben mi suçluydum?", "Sen mi suçluydun?", "Ben mi sorumluydum?" diye. Burada biz eğer, yangına hazırlıksız yakalandığımız ve o yüzden can kayıplarını bu kadar yüksek yaşadığımız bir olay varsa benim aklıma hep şu geliyor: Biz demek ki neye bakacağız? Biz binaları yangına hazırlama yönetmeliğimize bakacağız. Dolayısıyla, bu yangına hazırlama yönetmelikleri de "Bu yangınlar büyümesin ve kesilsin." diye oluyor. Şimdi, yönetmeliğe baktığımız zaman, Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik'e baktığımız zaman 131'inci madde -biz burada daha önce de konuştuk 131'inci maddeyi- çok açık yani bizim için açık, ben bugün sizler de buradayken bunu netleştirelim artık açısından bu Komisyona has özellikle size bu soruyu soracağım. Yani 131'inci maddede diyor ki: "Özel yapı, bina, tesis ve işletmeler, mahalli itfaiye teşkilatı ile bunların bağlı veya ilgili olduğu bakanlık ve kamu kurum ve kuruluşlarının müfettişi, kontrolör veya denetim elemanları tarafından denetlenir." Belli de bir süre vermiş bu Yönetmelik, diyor ki: "O sürede de tedbirlerin alınması lazım." Dolayısıyla, bu bölgenin hangi kurumun denetiminde, gözetiminde olduğu bizce açıktır. İtfaiye ruhsat verilmesi için bambaşka bir olay... İtfaiyenin zaten, işte, 8-9 kusur belirleyip, onu iptal edip sonra yanda ufak, derme çatma bir yere tekrar verip ruhsat yenilemesi, zaten o fecaat, facia; o bambaşka bir konu, orada da büyük kusurludur itfaiye. Ama burada da böyle bir durum var yani bu binayı bu yangına hazırlamayan bir kamu kuruluşu var. Burası bir, özel idareye bağlı; ikincisi ise "Bolu ve Köroğlu Dağları" diye tabir ettiğimiz bir özel turizm alanı. Dolayısıyla Turizm Bakanlığına da -muğlak olmakla beraber- bir şey düşüyor burada, bir sorumluluk düşüyor. Siz kamu hukuku hocasınız, dolayısıyla, bunu biraz da artık netleştirmemiz ve raporun oluşmasına da fayda sağlaması için cevabınızı dinlemek isteyeceğim.

Tekrar rapor için, hazırlıklarınız, çalışmalarınız için teşekkür ediyorum size.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Çok teşekkür ediyorum Cem Bey.

Evet, hocalarım sözleri size verelim. İsterseniz, sırayla, Ramazan Hoca'dan başlayayım, öyle diğer tarafa doğru konuşmak isteyen hocalarımıza...

Evet, toparlarsanız da memnun olurum.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Kısa tutacağım ben de Sayın Başkanım.

Mevzuatı zaten rapora yeterince dercettik. Mevzuatımız genel itibarıyla yangın güvenliğinin alınıp alınmadığını çalışma ruhsatı veren idareye vermiş, o da İl Özel İdaresi Kanunu'muzda. Diğer kurumlarınki biraz da dış bir denetim. Turizm Bakanlığı daha çok hizmet kalitesiyle ilgili. Orada bir hüküm var eskiden kalmış can ve mal güvenliğiyle ilgili ama onu nasıl yapacağına ilişkin bir açıklık yok ve elemanların da öyle bir yeterliliği yok. Gelip "Çarşafın kalitesi nedir?" "Odada valiz şeyi var mı, yok mu?" onlara bakıyorlar. Şimdi öyle bir tespit yapsalar bile yine itfaiyeye gidecekler, "Gelin burayı bir denetleyin." diyecekler yani iş dönüp dolaşıp... Ruhsat verildikten sonra da rutin iki yılda mı, üç yılda mı, dört yılda mı bir denetim yapılacağına ilişkin mevzuatımızda hiçbir hüküm yok.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Peki, diyor ki: "Tesislerde malzeme seçilmesi yani dış cephede kullanılan malzeme..."

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Kalite, turistik kaliteyle ilgili o da.

Beş yıldız alacaksa şu kalitede olacak, üç yıldız olacaksa bu kalitede, ona bakıyorlar onlar da.

CEM AVŞAR (Tekirdağ) - Bir tek yangın dedektörü olarak...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Ya, şimdi, ben ben bir hukukçuyum, turizm denetçisi olabilirim, anlamam yangından. Sadece şuna bakarım: Yangın raporu var mı, yok mu itfaiyeden? Onlar da getirip verirler. Yani burada mevzuatta bir karışıklık var. Biz bunu yeniden derleyip, toparlayıp bir sorumlu bulmamız lazım. Bu bakanlık mı olur, il özel idaresi mi olur? Az önce söyledim, il özel idaresi bütün bunları yapacak kapasiteye sahip değil; ne personel kapasitesi var ne de teknik kapasitesi var.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Bu sadece Bolu'da değil Hocam.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Bütün Türkiye'de.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ben dört yıl genel sekreterlik yaptım...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Tabii, tabii, bütün Türkiye için söylüyorum bunu.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - ...Özel İdare Genel Sekreterliği yaptım -büyükşehir oldu sonradan- Erzurum gibi bir yerde. İl Özel İdaresinin kurumsal altyapısı Köy Hizmetlerinden gelme ve işçi ağırlıklı. Yani, işçi ağırlıklı olan ve farklı pencereden bakan bir kurumun...

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Bunu yapması mümkün değil.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - ...bir turizm tesisinin denetimini falan yapabilmesi çok kolay değil.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. RAMAZAN ÇAĞLAYAN - Şimdi, büyükşehir belediyesi olan ilerimizde büyükşehir sınırı da dâhil olduğu için, benim tahminim, büyükşehir belediyelerinin de tüm il sınırlarındaki yapıları bu anlamda denetleme kapasitesi yeterli değil. Dolayısıyla, bizim bütün bunları derli toplu yeniden ele alıp bir sonuca bağlamamız gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Teşekkür ediyorum Hocam.

Hocam, şimdi size sözü veriyorum, buyurun lütfen.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DOÇ. DR. NURİ SERTESER - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben iki hususu vurgulamak istiyorum: Bunlardan bir tanesi, şimdiye kadar konuştuklarımız genel olarak binalarda alınması gereken önlemlerle ilgiliydi veya yangına karşı korunmayla ilgili binalarda neler yapacağımızı tartıştık fakat bunun dışında bir husus daha var, o da şehircilik ilkeleri açısından da binaları özellikle yeni yapılacak olan imar adalarında konumlandırırken, parsel içerisinde konumlandırılmasıyla ilgili olmak üzere itfaiye araçlarının erişimiyle ilgili... Ki buna ilişkin olmak üzere parsel içerisinde hangi mesafe içerisinde kalması gerektiğiyle ilgili aslında yönetmelikte bir madde bulunuyor ve burada itfaiye aracı ile bina en yakın noktası arasında 45 metre gibi bir mesafeden söz edilmektedir. Ancak, şimdi, Kartalkaya Otel yangınında şunu gördük: Binanın bulunmuş olduğu parsel itibarıyla, parselin içerisindeki yerleşimi itibarıyla itfaiye araçları sadece ön taraftan erişebildi. Dolayısıyla ne yan taraflardan ne de arka taraftan itfaiye erişim sağlayamadı. Üstelik o gün rüzgârın da etkisiyle maalesef binanın arka cephesi üzerinde daha fazla tahribat meydana geldi ve ölümlerin çoğunun da yazık ki hep bu tarafta kalan kişilerden olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla, şimdi, burada şehircilik anlayışı açısından imar planlamasında, özellikle ayrık nizamlı binaları planlarken parsel içerisindeki konumunu ve itfaiye araçlarının etrafındaki yanaşma mesafelerini de mutlaka iyi planlayabiliyor olmamız lazım. Burada, mesela, yine Kartalkaya Otel'i'nde dışarıda hidrant tesisatının olmadığını biliyoruz. Yani ön tarafta mesela hidrant tesisatı olsa bile, arka tarafta da bulunsaydı bile itfaiye araçlarının yanaşamadığı durumlarda binanın yüksekliği sebebiyle -ki burası bir yüksek binaydı- aşağıda hidrant teçhizatının olması dahi aslında yeterli bir çözüm üretmeyecektir, bunu da vurgulamak isterim. Yani burada mutlaka aracın da yanaşabileceği manada bir düzenleme içerisinde bulunulması gerekiyordu.

Bir diğer husus da bugün yapmış olduğumuz tartışmalar neticesinde üzerinde hepimizin aslında mutabık kaldığı konu, denetimle ilgili hususların hep eksik kaldığı. Denetim konusu son derece önemli çünkü denetim konusu bir sürdürülebilirlik konusudur, bunun sürekliliğinin sağlanması gerekir yani sadece ruhsat alma aşamasında değil veya binada tadilat yapıldığı noktada, işte büyük ölçekli bir tadilat yapıyorsanız bununla ilgili belediyeye müracaatta bulunduğunuz aşamada yapılacak olan denetim sonucunda bu binanızı kullanmaya devam etmenizle ilgili değil. Ortalama olarak mesela bugün binalarımızın çoğunun betonarme olduğunu ve bu binaların da ortalama ömrünün elli yıl kadar olduğunu düşünecek olursak elli sene boyunca hiçbir tadilat yapılmamış olan bina demek ki ilk başta ruhsatı aldığı günden son yıkıldığı güne kadar denetimsiz şekilde hayatını sürdürüyor anlamına geliyor. Bu son derece kötü bir durum, vahim bir durum.

Şimdi, bu yetkinin kime verilmesi, o da tartışıldı. Yani itfaiye teşkilatlarına ruhsatın verilmesi noktasında bugün, evet, yetkisiz durumdadır yani belediyeler sadece bu konuyla yetkilendirilmiştir ama öte taraftan yangın teknik bir konudur. Yani bu teknik konu, özellikle sadece mimar ya da mühendisler tarafından yetkilendirilmiş olmakla da aslında çözülebilecek bir şey değildir çünkü ben, bugün aynı zamanda bir tasarımcı olarak da her binanın kendi dinamiklerinin olduğunu son derece rahat bir şekilde söyleyebilirim. Yani mesela 10 kişiye aynı fonksiyonla alakalı olmak üzere bir tasarım yaptırırsanız, 10 mimarın elinden çıkarsa, her bir mimarın tasarlamış olduğu bu binaların -sadece yönetmeliğe bakarak klasik olarak bir şablona uyarlar gibi- hepsinde de aynı önlemlerin alınacağını söylemek olası değildir çünkü her bina içerisinde mesela sirkülasyon şemaları farklıdır. Dolayısıyla, bu konunun mutlaka tartışılması ve bu yetkilendirmenin sadece yeni yapılacak olan binalar için değil, özellikle mevcut olan binalarda kimler tarafından yapılacağını, kimler yapacaksa onların hangi eğitim düzeyine sahip olması gerektiğinin mutlaka daha net olarak tartışılması ve bunun bir proje hâlinde ortaya konulması lazım yani bu daha kapsamlı bir çalışmayı gerektiriyor, bunu vurgulamak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Çok teşekkür ediyorum Hocam.

Hocam, buyurun lütfen.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. LEVENT TRABZON - Şimdi, inceleme altında olan otelimiz ne yazık ki hem yapısal hem yapısal olmayan, yapısız durumlardan dolayı olması gereken en kötü durumların içerisinde bulunmakta. Şimdi, yapısal olan unsurları, alınacak olan tedbirleri zaten hocalarımız, arkadaşlarımız, sizler belirttiniz fakat şimdi, otelin şu anki hâlinde olmuş olsa bile yapısal olmayan durumlarla yani bunlar eğitim, tatbikat, afet yönetim planları gibi durumlarla bile belirli ölçüde bu yangın aslında engellenebilirdi veyahut da çok yüksek miktarda vefat olmayabilirdi, insan kaybı olmayabilirdi veyahut da hiç olmayabilirdi. Bu açıdan bakıldığında, aslında bunların yapılabilmesi için de sürdürülebilir bir şekilde bir denetleme mekanizmasının ve algoritmasının kurulması lazım. Zaten bizim hocamızın da bahsettiği gibi, hazırlamış olduğumuz yönetici planının aslında temel hedeflerinden bir tanesi de budur.

Benim açıkçası, bu Komisyonda, bu çerçevede ileriye yönelik sadece yapısal ve yapısal olmayan değil bütüncül bir yaklaşımla, özellikle denetleme açısından modern teknoloji de kullanılarak bir model geliştirilmesi temennimdir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hocam çok teşekkür ediyorum.

Hocam, buyurun lütfen.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DOÇ. DR. DERYA AHMET KOCABAŞ - Merhabalar tekrar.

Öncelikle rapor hakkındaki olumlu görüşleriniz için teşekkür ederiz.

İş güvenliğinde "tehlikeyi kaynağında önleme" prensibi ilk madde olarak geçer. Dolayısıyla, önleme, söndürme, kurtulma, tahliye ve kurtarma yani bu 5 aşamaya dikkat edilmesi gerekir. Hepimizin aklından "O yangında ben olsaydım ne

olurdu?" diye geçmiştir mutlaka. Dolayısıyla bununla ilgili artık bir bilinç düzeyini yönetme -bir kamu spotu mu olur- toplumsal bilinç düzeyi yükseltme anlamında da çalışmalar yapılması gerekir. Şahsen ben orayı gezerken de gördüm, hayıflanarak gezerken gördüm; ben ortaokuldayken bir sanatçının -sanatçının ismini hatırlayamadım şimdi, vefat etmişti- olduğu bir yangın kamu spotundan elde ettiğim bilgilerle aslında insanların oradan nasıl kurtulmaya çalıştığını öngörmüştüm; işte, altına çok basitçe ıslak havlu koymak, suyu açık bırakmak vesaire gibi. Dolayısıyla, burada yangın sırasında ne yapacağını bilmek de kurtulma şansını artıran bir durum.

Burada biraz önce de yapılan yorumlarda dikkat ettiyseniz, akademi hep siyasetüstüdür, hiçbir şekilde taraf değildir; bu lafı Kadem Bey'e de zikretmiştim. Biz aslında sorumluların kim olduğuyla değil, kimlikleriyle değil kimin sorumlu olduğuyla ilgileniyoruz. Dolayısıyla da burada bakış açımız tamamen nedensel. Zaten raporun içinde bu cümleleri de çok görmüşsünüzdür "İlîyet bağı kurduğu için asli kusurludur, tali kusurludur." vesaire şeklinde. Dolayısıyla, benim söyleyeceklerim de bu kadar.

Teşekkür ediyorum davetiniz için. Bundan sonrasında da heyet olarak yine katkı vermeye devam ederiz.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hocam, çok teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

Hocam, siz buyurun.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. SERVET İBRAHİM TİMUR - Sayın Başkanım, değerli vekiller; öncelikle gerçekten bizleri çağırdığınız için, dinlediğiniz için, sabrınız için teşekkür ediyorum.

Olaya şöyle basitçe bakalım: Hepimizin ehliyeti var ve anlamı şu: Hepimiz ilk yardım eğitimi aldık, ilk yardım biliyoruz; gerçek hayatta "hayır". Ama bugün sizler bu toplantıyı düzenlediniz, bu ülkede bir şansımız var; hatalarımızı yaptık ama yarınlarmızı kurtarabiliriz. Gerçekten bizim temel eksikliğimiz eğitim ve biz denetleyeni de denetlemiyoruz. Bizim bu ülkede denetleyene yetkiyi verdikten sonra onu denetleyen kimsemiz yok; bu, her alanda böyle. Yani, itfaiyeci gidiyor, denetliyor ama itfaiyeci nasıl denetleyeceğini bilmiyorsa ne yapıyorsa kaldı.

Bir de şöyle kötü bir huyumuz var, bu bazen bende de var: Devlet memuru olunca, devleti temsil edince devletin gücünün hepsini kullanmak gibi garip bir hissimiz var bizim, garip bir hissimiz var. Onun için, gerçekten teşekkür ediyorum. Bu ülke adına gerçekten bütün günahıyla sevabıyla düzeltme şansımız var, umarım pas geçmeyiz.

Gerçekten hepinize saygıyla tekrar çok çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hocam, biz teşekkür ediyoruz.

Değerli Hocam, buyurun lütfen.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ PROF. DR. CEVAT ERDEM İMRAK - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Komisyonunuzun daveti üzerine geldik, bildiğiniz gibi, olay mahallinde de bulunmuştuk.

Raporun gecikmesi diye bir şey söz konusu değil, raporu hakkıyla okuduğunuz şekliyle hâline getirmek zaman aldı. İlk rapor diye bahsedilen şeyi okuduğunuzda, sonra sunduğumuz metni okuduğunuzda farkı anladığınızı tahmin ediyorum. Kıymetli Hocam Hikmet İskender şimdi size bu yönetici özetinin sonuç kısmını okuyacak. Bizce yani akademi çevreleri olarak vurgulamak istediğimiz temel nokta, biraz sonra duyacağınız sonuç kısmıdır. Tabii ki diğer mevzuat aşamasında veya raporunuzun hazırlanması aşamasında katkılarımızı sunmaya devam edeceğiz.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Çok teşekkür ediyorum Hocam, sağ olun.

Hikmet Hocam, buyurun lütfen.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sayın Bakanım, Değerli Komisyon üyeleri, değerli katılımcılar, değerli öğretim üyesi arkadaşlarım; hepiniz vaktinizi ayırdınız, hepimiz vaktimizi ayırdık, hepinize tekrar teşekkür ediyorum.

Burada Erdem Hocamızın dediği gibi, biz bunca yıllık gelen birikimimiz, tecrübemiz, saha tecrübemiz ve söz konusu bu son yangın olayından elde edilen özellikle gözlemler ve deneyimler ışığında benzer olayların önlenmesi için -zaten bu Komisyonun amacı da görevi de bu- neler yapılması gerektiğiyle alakalı olarak yani benzer olayların önlenmesi için gerekli tüm tedbirlerin -daha önce de söyledik- modern ve bütünleşik afet yönetimi kavramı bağlamında, özellikle sahada görev alacakların - biraz evvel konuştum bu eğitimle alakalı- 5 temel acil durum afet riskine... Şimdi, yangın diyoruz ama bunun depremi var, sel taşkını var, toplumsal olayları var -yani terörizm olarak söylemek istemiyorum- aşırı sıcak, aşırı soğuk hava dalgası var; bunlar tanımlanmış. Bu 5 temel acil durum ve afet riskine göre gerekli olan eğitimleri, denetimleri ve kontrol aşamalarını da kapsayan, güncel teknolojiyi kullanan -biraz evvel bahsettik Sayın Bakanım, ilk başta- dijital haberleşmeyi de kullanan denetleme zincirinin oluşturulduğu acil durum ve afet planlarının "-mış" gibi değil gerçekten yapıldığı ve bunların irdelendiği kapsamlı bir çözüm önerisi içeren, sürdürülebilir bir şemsiye proje gerektiğine inanıyoruz. Bunun için de özellikle Komisyonunuz başta olmak üzere, İstanbul Teknik Üniversitesi, AFAD ve TÜBİTAK'tan yararlanacağımız bir yapıda sizinle tekrar buluşacağımızı ve inşallah, görüşeceğimizi düşünüyorum.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hocam, bunun öncülüğünü siz yapın, ben AFAD Başkanımız Hamza'yla da konuşayım. Bizim Komisyonumuz süreli, süreli olduğu için biz Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak Başkanımızdan da rica edelim, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımızdan, proje ortağı olalım.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Kesinlikle. Zaten ben bunu söylerken...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Komisyon olmaz ama bu işin proje ortaklığından biri de Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı olsun.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Olur. Ben bunu söylerken tabii heyetimiz adına konuşuyorum, o ayrı ama İstanbul Teknik Üniversitesinin en büyük ita amiri rektör adına konuşuyorum, onun bilgisi dâhilinde konuşuyorum çünkü bizim burada, Nuri Hocamın, herkesin bir uzmanlık alanı var. Yapacağımız çalışma...

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Yani Meclis Başkanımızın da bu işe -ben biliyorum, kendisinin hassasiyetini bildiğim için- çok sıcak bakacağını düşünüyorum. Hasan Mandal Hoca, Meclis Başkanımız, AFAD Başkanımız ve sizler ve bizler... Böyle bir çalışmaya öncülük ederseniz siz, koşuşturmasına, ben Numan Başkanımızdan da bu manada bize çok büyük destek geleceğine inanıyorum.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Sayın Bakanım, siz Meclisiniz, bizi çağırıyorsunuz, Ankara'ya geldik. Olur da fırsat olursa -tabii, milletvekilisiniz, Komisyonlara ya da diğer kurullara giriyorsunuz- Sayın Bakanım, esasında bizi İstanbul'da toplayın, Dolmabahçe'de buluşalım.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Olur, orada da yaparız.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Orada da toplantı yapabiliriz.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Yok, yaparız, yaparız.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bizim için daha pratik olur. Hocam, biraz yorulacak ama olsun.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Yani ihtiyaç olursa raporu yazmadan önce İstanbul'da da yapabiliriz toplantımızı, bizim illa Ankara'da yapacağız diye bir kısıtımız yok.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Değerli vaktinizi almamak için sadece, hani bir öneri, bir espri, bir şey olsun diye söylüyoruz.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Veya olmazsa İTÜ'de yaparız.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Kesinlikle.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hasan Mandal Hocanın misafiri olalım.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Kesinlikle, İstanbul Teknik Üniversitesi Afet Yönetimi Enstitüsüne bekleriz. Bizim 148 kişilik kendi amfimiz var, orada da yapabiliriz yani kendi kapasitemizde de yapabiliriz; başımızın üstünde yeriniz var her zaman.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Ben çok teşekkür ediyorum.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Bizim bir sözümüz var Sayın Bakanım, Allah utandırmasın.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - İnşallah.

GRAND KARTAL OTEL YANGINI BİLİRKİŞİSİ DR. HİKMET İSKENDER - Yani yapacağımız bütün işlerde en doğrusunu yapmamız gerekiyor çünkü ben 60 yaşına geldim, 17 yaşından beri çalışıyorum. Biraz evvel Kadem Bey söyledi. Esasında o intümesan boyalar olsun, aleve dayanıklı kapılar olsun; bir an evvel emekli olup, bu işlere dalıp biraz para kazanmamız lazım. Tabii, para odaklı olsaydık bugüne kadar gelemezdik.

Ben hepinize çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Hocam, ben teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Selami Altınok'un, Komisyonun bugüne kadar olan toplantılarına katılan herkese teşekkür ettiğine ve Komisyonun hedefine ilişkin açıklaması

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Değerli konuklar, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli uzman arkadaşlarım; gerçekten beş saate yakın bir toplantımız oldu ama zannediyorum ki raporu okumamıza rağmen raporu hazırlayan çok değerli bilim insanlarından, dostlarımızdan ve hocalarımızdan bire bir bunu dinlemiş olmak bizi daha da aydınlattı diye düşünüyorum, geleceğe yönelik bakışımız daha aydınlık ve farklı olacak diye düşünüyorum.

Ben emeklerinden dolayı bütün hocalarımıza teşekkür ediyorum, İstanbul Teknik Üniversitesine teşekkür ediyorum. Gerçekten, Hasan Mandal Hoca, TÜBİTAK Başkanı olduğu dönemden de çok yakın tanıdığım, memleketle, milletle alakalı çok güzel düşünceleri, duyguları olan...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Hacı Bayram Veli de var burada.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Evet, Hacı Bayram Veli de burada. Tabii, hocamı ben önceden de tanıyorum, benim dostum; Hacı Bayram Veli Üniversitesi de öyle ama bütün üniversitelerimize, emeği geçen bütün hocalarımıza teşekkür ediyorum.

Gördüğünüz gibi, burada biz başlangıçta birbirimize söz verdik; burada siyaset yapmayacağız, siyasi parti farklılığı gütmeyeceğiz çünkü burada bir vicdan meselesi var. Biz ölenlerin hangisinin hangi partili, hangisinin hangi siyasi görüşten olduğunu bilmiyoruz ama hepsi bizim kardeşlerimiz, evlatlarımızdı; o mantıkla bakıyoruz. Gerçekten, sonuçta arkadaşlarımız çok emek veriyorlar, burada uzman arkadaşlarımız toplantının başında, her bakanlıktan arkadaşımız var yani İçişleri Bakanlığından, Adalet Bakanlığından, Çevre Şehircilikten, Turizmde, Çalışma Bakanlığından, Maliye Bakanlığından bütün arkadaşlarımız burada, onlar da bizim bu toplantılarda notlarını alıyorlar, değerlendiriyorlar, dinliyorlar. Sonuçta, onlarla beraber raporu hazırlayacağız, çok büyük emek var. Mühim olan 86 milyon Türk milletidir; mühim olan Türkiye Cumhuriyeti devletidir; mühim olan evlatlarımızdır. Hepimiz geldik belirli bir... İşte, Cem gibi çok genç arkadaşlarımız da var, Nurettin gibi var, tabii hanımefendiler, onlar hiçbir zaman yaşlanmıyorlar ama biz geldik, gidiyoruz ama daha güzel bir Türkiye'yi evlatlarımıza bırakabilme şansımız var. Burada da siyaset yapmadan, siyasi parti ayrımı yapmadan, bunun bir vebal, bunun bir vicdani sorumluluk... Buna nasıl inanırsak inanalım, neyi kutsal değer olarak atfediyorsak atfedelim, kendi vicdanımızda bir rahatlama yaratacak bir çalışmayı hepimizin başaracağına olan inancım tam. Sonuçta da gerek Meclisimizin üzerine düşen gerek Cumhurbaşkanlığı üzerinden yapılabilecek idari düzenlemeler olsun gerek akademi noktasında çalışmaların yapılabileceği bir çalışmayı hep beraber inşallah başaracağız ve geleceğe iyi bir not bırakacağız.

Ben hep örnek veriyorum -zamanınızı alıyorum ama- 1971 muhtırası verildiğinde hiç kimsenin sesi çıkmamış, tek bir adam itiraz etmiş Mecliste.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Bakanımın yaşı bayağı var demek ki.

BAŞKAN SELAMİ ALTINOK - Evet, var.

Kim biliyor musunuz? Hasan Korkmazcan diye bir adam, yaşıyor hâlâ, Allah uzun ömür versin. Hepsini unuttuk; ben en azından siyaset bilimi okumuş bir insan olarak Hasan Korkmazcan'ın o darbe müdahalesine karşı çıkmasını hiç unutmuyorum ve

her aklıma geldiğinde sağlık ve sıhhat diliyorum. Bir adam orada farklılı konuşabilen, "Ben varım." diyebilen. Biz de burada Komisyon olarak "Biz varız ve bir daha Türkiye'de buna benzer yangında, gerekirse depremde..." İnşallah, raporumuza onu da ekleme imkânımız olursa... Mesela, yapı kullanma izinleri yani iskân raporları da süreli olmalı diye düşünüyorum, beş senede bir gidip denetlemeli birileri. Adama veriyorsunuz, otuz sene o binada kolon mu kesiyor, çatıyı mı kaldırıyor, kat mı atıyor, kimsenin haberi yok. Burada da denetimi yapabilmemiz lazım gelir diye düşünüyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum, Allah razı olsun.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.10